

Täysistunto

Tiistai 9.2.2021 klo 13.59—19.32

Täysistunto alkoi klo 13.59. Täysistunto päättyi klo 19.32.

Puhetta johtivat puhemies Anu Vehviläinen (13.59—15.57 ja 18.00—19.32) ja ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov (15.57—18.00).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. U-asiat

Puhemies on lähettänyt valiokuntiin Euroopan unionin asiat U 1-7/2021 vp.

3. Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan vaali

Vaali VAA 9/2021 vp

Vaaleja

Puhemies Anu Vehviläinen: Päiväjärjestyksen 3. asiana on Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan vaali. Totean, että vaali on yksimielinen ja että eduskunta valitsee valtuuskunnan jäseniksi ja varajäseniksi edustajille jaetussa monisteessa luetellut edustajat.

Valtuuskunnan jäsenille ilmoitetaan, että valtuuskunta kokoontuu keskiviikkona 10.2.2021 kello 13.45 huoneeseen A116 järjestäytymistä varten.

Eduskunta valitsi seuraavat Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan jäsenet ja varajäsenet:

Jäseniksi

Eveliina Heinäluoma sd
Ilmari Nurminen sd
Erkki Tuomioja sd
Heidi Viljanen sd
Lulu Ranne ps
Vilhelm Junnila ps

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

Kaisa Juuso ps
Riikka Purra ps
Wille Rydman kok
Juhana Vartiainen kok
Anna-Kaisa Ikonen kok
Mikko Kinnunen kesk
Mikko Kärnä kesk
Jouni Ovaska kesk
Outi Alanko-Kahiluoto vihr
Heli Järvinen vihr
Veronika Honkasalo vas
Joakim Strand r

Varajäseniksi

Kim Berg sd
Tarja Filatov sd
Johan Kvarnström sd
Paula Werning sd
Jari Koskela ps
Minna Reijonen ps
Sebastian Tynkkynen ps
Arto Satonen kok
Heikki Vestman kok
Saara-Sofia Sirén kok
Sinuhe Wallinheimo kok
Pekka Aittakumpu kesk
Pasi Kivisaari kesk
Pirkka-Pekka Petelius vihr
Jenni Pitko vihr
Paavo Arhinmäki vas
Hanna Sarkkinen vas
Anders Adlercreutz r

4. Kansainvälisten suhteiden ja Euroopan unionin asioiden tutkimuslaitoksen hallituksen jäsenen vapautuspyyntö

Vapautuspyyntö VAP 8/2021 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Kansainvälisten suhteiden ja Euroopan unionin asioiden tutkimuslaitoksen (Ulkopoliittinen instituutti) hallitukseen valtioneuvoston kanslian ehdottamana valittu Salla Sammalkivi on pyytänyt vapautusta hallituksen jäsenyydestä.

Puhemiesneuvosto puoltaa pyyntöä.

Keskustelua ei syntynyt.

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan keskiviikkona 10.2.2021 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 10.2.2021 kello 11.

5. Pääministerin ilmoitus hallituksen politiikasta vuonna 2021 ja keskeisimmistä eduskunnalle annettavista esityksistä

Pääministerin ilmoitus PI 1/2021 vp

Keskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Päiväjärjestyksen 5. asiana on pääministerin ilmoitus hallituksen politiikasta vuonna 2021 ja keskeisimmistä eduskunnalle annettavista esityksistä. Pääministeri Sanna Marinin esittelypuheenvuoron jälkeen käydään yksi ryhmäpuheenvuorokierros enintään 5 minuutin puheenvuoroin.

Ryhmäpuheenvuorojen jälkeen seuraa 1,5 tunnin debatti, joka jakaantuu kahteen 45 minuutin osaan siten, että ryhmät voivat vaihtaa debatin puoleksavälissä debatoijia. Vastauspuheenvuorot varataan täysistunnossa V-painikkeella. Avauskeskustelulle varataan aikaa 2,5 tuntia.

Pääministeri Marin.

Keskustelu

14.02 Pääministeri Sanna Marin (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Hyvät kansanedustajat! Aloitamme työn vuoden 2021 valtiopäivillä poikkeuksellisen vuoden jälkeen. Vielä vuosi sitten emme tienneet, kuinka monella tavalla maailmanlaajuinen pandemia muuttaisi meille tutun toimintaympäristön ja arjen tuoden tilalle epävarmuutta.

Koronapandemia muutti myös politiikan agendan. Kokoonnuimme viime vuonna yhteensä yhdeksän kertaa parlamentaarisii infoihin koronatilannetta koskien. Kaikkien eduskuntaryhmien tuella otettiin käyttöön valmiuslaki. Kaiken kaikkiaan eduskunnan käsiteltäväksi annettiin 86 akuutin kriisin hoitoon liittyvää hallituksen esitystä ja seitsemän lisätalousarviota.

Arvoisa puhemies! Elämme yhä kriisin keskellä. Hallituksen tavoitteena on ollut ja on yhä estää viruksen leviämistä yhteiskunnassa, turvata terveydenhuollon kantokyky ja suojella erityisesti riskiryhmiin kuuluvia ihmisiä. Samanaikaisesti olemme pyrkineet turvaamaan ihmisten toimeentuloa, yritysten selviämistä ja työpaikkojen säilymistä.

Tällä polulla jatkamme myös tänä keväänä. Hallitus tuo näillä valtiopäivillä eduskunnalle käsiteltäväksi esitykset kustannustuen, yrittäjien työmarkkinatuen, työttömyysturvavan suojaosan korotuksen sekä muiden työttömyysturvapoikkeuksien jatkamisesta.

Vaikka tämä ajanjakso on ollut poikkeuksellisen synkkä, näemme jo valoa edessä. Rokotukset ovat alkaneet, ja kuljemme kesää kohti. Vielä tarvitaan kuitenkin meiltä jokaiselta valppautta noudattaa rajoituksia ja huomioida niin oma kuin kanssaihminen terveys ja turvallisuus. Yhdessä me selviämme.

Arvoisa puhemies! Myös koronavuosiin keskellä olemme edistäneet määrätietoisesti hallitusohjelmassa yhdessä sovittuja uudistuksia. Kevätistuntokaudella hallituksen on tarkoi-

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

tus antaa eduskunnalle 147 esitystä, ja syksyn alustavassa suunnitelmassa on 94 esitystä. Selontekoja annetaan tänä vuonna 18. Nämä kaikki ovat askelmerkkejä kohti sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristöllisesti kestävää hyvinvointiyhteiskuntaa. Matka on kesken, mutta me olemme oikealla tiellä.

Arvoisa puhemies! Valtio on tukenut koronaviruksen aikana ihmisiä ja yrityksiä monin keinoin, ja myös poikkeuksellisia välineitä on otettu käyttöön. Toimet ovat olleet tarpeen. Ilman niitä työllisyys ja ihmisten toimeentulo olisivat heikentyneet paljon toteutunutta enemmän ja kasvuun kiinni pääseminen olisi kriisin jälkeen vaikeampaa. Olisi virhe lopettaa kasvua, työllisyyttä ja ihmisiä tukeva finanssipolitiikka liian aikaisin. Poikkeuksellisia toimia on myös varauduttava käyttämään niin kauan kuin tautitilanne ja taloustilanne sitä edellyttävät.

Suomen talouden tulevaisuuden kehitystä määrittää paljolti se, miten täällä toimivat yritykset selviävät kriisin yli ja millaisessa kunnossa ne kohtaavat pandemian jälkeisen maailman. Elinvoimaiset ja kilpailukykyiset yritykset ovat myös korkean työllisyysasteen edellytys. Siksi nyt on tehtävä kaikki tarvittava, jotta tuotantokapasiteettimme on iskussa, kun kysyntä jälleen elpyy. Se tarkoittaa etenkin investointeja inhimilliseen pääomaan, vihreään siirtymään, tutkimukseen ja innovaatioihin sekä digi- ja väyläinfrastruktuuriin.

Hallitus on sitoutunut turvaamaan yritysten vakaan, kannustavan ja ennustettavan toimintaympäristön sekä yritysten toimintaedellytykset ja verotuksen ennustettavuuden, mikä mahdollistaa investoinnit sekä uusien työpaikkojen synnyttämisen.

Arvoisa puhemies! Julkisen talouden pitkän aikavälin haasteet eivät ole kriisin myötä kadonneet. Ikärakenteen muutos ja siihen nähden liian alhainen työllisyysaste edellyttävät ratkaisuja. Hallitus on jo tähän mennessä tehnyt ohjelmansa mukaisesti päätökset toimista, jotka nostavat työllisyyttä rakenteellisesti yli 30 000 työllisellä.

Tänä vuonna hallitus tuo eduskuntaan useita työllisyyttä vahvistavia lakiesityksiä, joista olemme aiemmin linjanneet. Näitä ovat muun muassa esitykset pohjoismaisesta työvoimapalvelumallista, palkkatuen uudistamisesta ja rekrytointikokeilusta sekä ulkomaalaisten osaajien maahanmuuton vauhdittamisesta. Tulemme tänä keväänä päättämään myös uusista työllisyyttä vahvistavista toimista. [Timo Heinonen: Niitä odotellessa!] Tässä yhteydessä hallitus ei sulje mitään työllisyyttä parantavaa keinoa tarkastelun ulkopuolelle.

Hallituksen puoliväliriihessä päätetään julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2022—2025 sekä täsmennetään julkisen talouden kestävyystiekarttaa. Vuoden 2020 jälkeen on palattu valtiontalouden kehukseen, ja se ohjaa tulevan kehysriihen valmisteluja. Mitä paremmin kasvun vauhdittamisessa, aktiivisessa elinkeinopolitiikassa ja rakenneuudistuksissa onnistutaan, sitä vähemmän tarvitsemme sopeutustoimia. Siksi talouspolitiikan päähuomion on nyt oltava kestävä kasvun edellytysten luomisessa koko maassa: tuotavuuden nostamisessa, aktiivisessa elinkeinopolitiikassa ja työllisyyden vahvistamisessa.

Arvoisa puhemies! Eri puolilla maailmaa valtiot pohtivat tapoja, joilla voimme jälleen rakentaa yhteiskuntamme ilmastollisesti ja ympäristöllisesti kestävämmäksi pandemian jälkeen. EU:n elpymisväline tarjoaa Euroopalle mahdollisuuden uudistaa yhteiskuntia ja elinkeinorakennettamme kestävämmäksi. Tämä mahdollisuus on hyödynnettävä täysimääräisesti. Välineen varat on investoitava vaikuttavalla tavalla ennen kaikkea sellaisiin kohteisiin, jotka vauhdittavat vihreää siirtymää ja luovat pysyvästi uutta ja entistä ilmastoystävällisempää tuotantoa ja teknologisia ratkaisuja. Vahvat rahoituskehykset tuovat turvaa myös maataloudelle ja maaseudun kehittämiselle.

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

Mitä enemmän välineen avulla saadaan yksityisiä investointeja liikkeelle, sitä suurempi ja pysyvämpi sen vaikutus on. Siksi Suomen kestävän kasvun ohjelma toteutetaan aidossa kumppanuudessa valtion ja elinkeinoelämän välillä. Suomalaisilla yrityksillä on maailman parasta osaamista ilmastoratkaisujen luomisessa. Vahva osaaminen ja edelläkävijyys ovat Suomen kilpailukykyyn avaimia.

Arvoisa puhemies! Tavoitteenamme on hiilineutraali Suomi vuoteen 2035 mennessä. Puoliväliriihessä tarkastelemme hiilineutraalisuustavoitteen etenemistä ja olemme sitoutuneet tekemään päätökset mahdollisista tarvittavista lisätoimista. Näillä valtiopäivillä tuomme eduskunnalle esityksen ilmastolain uudistamiseksi ja lisäksi annamme eduskunnalle selonteot ilmasto- ja energiastrategiasta sekä maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmasta. Ilmastonmuutoksen rinnalla myös luonnon monimuotoisuuden turvaaminen vaatii huomiotamme. Siksi tuomme eduskunnalle esityksen luonnonsuojelulain uudistamiseksi.

Arvoisa puhemies! Hallituksen tavoitteena on kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja, turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut sekä parantaa palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta.

Hallitus antoi viime vuoden lopulla eduskunnalle esityksen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisesta. Tämä kokonaisuus tulee vaatimaan eduskunnalta paljon työtä, ja se aiheuttaa teknisiä muutostarpeita laajasti myös muuhun lainsäädäntöön. Nämä esitykset tuodaan eduskunnan käsittelyyn kevään aikana.

Arvoisa puhemies! Haluamme rakentaa yhteiskuntaa, jossa jokaisella ihmisellä on hyvä ja turvallista elää. Pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan vahvuus on tuki ja turva ihmisen elämän eri vaiheissa. Tästä pidämme kiinni.

Moniammatillisten palvelujen, lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen sekä alaikäisten päihdetyön palvelujen saatavuutta ennen sijaishuoltoa ja sijaishuollon aikana parannetaan. Lastensuojelun sosiaalityöhön säädetään vähimmäishenkilöstömitoitus. Korona-aika on vaikuttanut lasten ja nuorten hyvinvointiin. Meidän on huolehdittava, ettei tämä aika jätä heihin syviä ja pysyviä jälkiä.

Varhaiskasvatustilaa muutetaan siten, että yksityisten varhaiskasvatustilavarojen tuottajien toiminnasta tehdään luvanvaraista. Esitys vahvistaa varhaiskasvatustilavarojen laatua ja turvaa nykyistä paremmin lasten oikeudet lainmukaiseen turvalliseen varhaiskasvatukseen. Toisella lakimuutoksella parannetaan lapsen oikeutta saada tarvitsemansa pedagoginen tuki varhaiskasvatuksessa mahdollisimman aikaisin.

Hallitus tarttuu huoleen koskien opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalveluiden epätasa-arvoista saatavuutta ja resurssien puutetta. Siksi annamme esityksen sitovasta henkilöstömitoituksesta näissä palveluissa.

Perustamme vanhusasiainvaltuutetun viran tavoitteena parantaa ikääntyneiden asemaa ja oikeuksia. Tuomme eduskuntaan myös esityksen ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain ja sosiaalihuoltolain muuttamisesta. Esityksellä ehdotetaan lisättäväksi vanhuspalvelulakiin ja sosiaalihuoltolakiin säännökset, joilla parannetaan kotiin annettavien palvelujen saatavuutta ja laatua, edistetään kotihoidon henkilöstön riittävyyttä ja iäkkäiden henkilöiden monimuotoista asumista.

Arvoisa puhemies! Minna Canth totesi aikanaan: "Naisen työala tulevaisuudessa on laaja, hänen tehtävänsä on tärkeä. Mitä vuosisadat, vuosikymmenet ovat rikkoneet ja laiminlyöneet, se kaikki tulee hänen korjata ja parantaa." Uskon, että se, mistä Minna Canth olisi ajassamme ylpeä, on se yhteinen työ, jota yhdessä sukupuoleen katsomatta teemme sen

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

eteen, että yksi maailman tasa-arvoisimmista maista, Suomi, olisi tulevaisuudessa entistäkin tasa-arvoisempi ja yhdenvertaisempi, sellainen maa, missä jokaisella sukupuoleen katsomatta on mahdollisuus turvallisuuden kokemukseen.

Ihmisoikeuksien toteutumista edistetään säätämällä yksilön itsemääräämisoikeutta kunnioittava laki sukupuolen vahvistamisesta. Äitiys- ja isyyslait yhdistetään vanhemmuuslaiksi. Viemme myös määrätietoisesti eteenpäin perhevapaaudistusta, joka tukee sukupuolten tasa-arvoa ja perheiden hyvinvointia. Hallitus antaa tasa-arvopoliittisen selonteon vuoden loppuun mennessä.

Myös rikoslakia uudistetaan. Toteutamme esimerkiksi seksuaalirikoksia koskevan kokonaisuudistuksen, jossa lähtökohtina ovat koskemattomuus ja seksuaalinen itsemääräämisoikeus.

Ärade talman! De språkliga rättigheterna är grundläggande rättigheter.

Hallitus tekee tänä vuonna periaatepäätöksen uudesta kansalliskielistrategiasta. Tavoitteena on turvata kaikkien oikeus saada palvelua suomeksi ja ruotsiksi sekä edistää kielellisten oikeuksien toteutumista.

År 2022 är det hundra år sedan Åland fick självstyrelse. I samband med hundraårsjubileet, som startar redan i juni i år, lyfts Ålands självstyrelse fram internationellt som ett exempel på en lyckad och framgångsrik självstyrelselösning.

Arvoisa puhemies! Valtioneuvoston selonteossa EU-politiikasta esitetään hallituksen EU-politiikan peruslinja keskeisiin Euroopan unionissa esillä oleviin tai esille tuleviin asioihin. Selonteko perustuu hallitusohjelman EU-poliittisille painopisteille. Suomen tavoitteena on sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä Euroopan unioni.

Valtioneuvoston puolustuselonteko annetaan eduskunnalle kevätistuntokauden aikana. Ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon tavoin puolustuspoliittista selontekoa laaditaan kuullen eduskunnan asettamaa parlamentaarista seurantaryhmää.

Kuluvan vuoden aikana valtioneuvosto tekee päätöksen hankintasopimuksesta, jolla korvataan täysimääräisesti nykyisen Hornet-kaluston suorituskyky. HX-hävittäjähankkeella on suuri merkitys Suomen puolustusjärjestelmän koko suorituskyvylle, jonka uskottavuus vaikuttaa myös kriisien ennaltaehkäisykykyymme.

Hallitus tulee myös antamaan eduskunnalle esityksen, jolla kiristetään terrorismirikoksia koskevaa lainsäädäntöä.

Arvoisa puhemies! Vaikka koronakriisi väistämättä on määritellyt uuden vuosikymmenen alkua, emme saa antaa sen määritellä koko vuosikymmentä. Vaikka se asettaa meille monia raameja tuleville vuosille, emme voi jäädä sen kahleisiin kiinni. Maailma ei ole pysähtynyt koronakriisiin, vaikka se ajoittain on siltä saattanut tuntuakin. Mekään emme voi pysähtyä ja katsoa vain lähelle, vaan meidän päättäjien tehtävä on pystyä katsomaan myös kauas. Meidän on tehtävä tästä yhdessä ratkaisujen vuosikymmen, jotta myös tulevat vuosikymmenet olisivat hyviä.

Emme tässä salissa ole aina yhtä mieltä keinoista, emme aina tavoitteistakaan, mutta yksi asia yhdistää uskoakseni meitä kaikkia niin hallituksessa kuin oppositiossa: haluamme, että Suomi on parempi paikka huomenna kuin tänään. Haetaan ja tehdään yhteistyötä

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

siellä, missä voimme, ja silloinkin, kun emme näe paikkaa yhteistyölle, kunnioitetaan toisiamme ja annetaan arvo toistemme työlle.

Puhemies Anu Vehviläinen: Siirrymme ryhmäpuheenvuoroihin, ja kierroksen aloittaa edustaja Lindtman.

14.15 Antti Lindtman sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Vihe-
liäinen korona leimaa yhä elämäämme. Kansakuntana olemme selvinneet kriisistä verrat-
tain hyvin: tautitilanteemme on edelleen Euroopan neljänneksi paras. Onkin syytä antaa
tunnustusta niin Marinin hallitukselle kuin kansalaisillekin. Tämä taistelu voitetaan yhdes-
sä.

Muuntovirukset aiheuttavat riskejä, mutta kiistatta valoa on näkyvissä. Arvioiden mu-
kaan huhtikuun lopussa kaksi miljoonaa suomalaista on saanut koronarokotteen.

Ärade talman! Vi har som nation klarat av coronakrisen relativt bra och det ser ljusare ut.
Den här striden vinner vi tillsammans.

Koronataistelunkin keskellä Suomi on pidettävä liikkeessä kohti turvallista tulevaisuutta.
Tehtävänä on viedä Suomi hiilineutraaliksi hyvinvointiyhteiskunnaksi sosiaalisesti oikeu-
denmukaisella tavalla työllisyydestä huolehtien.

Helsingin Sanomien selvityksen mukaan hallitus on tehnyt jo ennen puolimatkaansa
verrattain järeät työllisyyspäätökset. Lisää kuitenkin tarvitaan. Keskiössä on työllisyyspal-
veluiden parantaminen kohti pohjoismaista tasoa. Alueiden elinvoimaa tuetaan satsaamal-
la perusväylänpitoon sekä lisäämällä pitkäjänteisyyttä liikennepolitiikassa.

Arvoisa puhemies! Monien sähkönsiirtoyhtiöiden kohtuuttomat hinnankorotukset, ter-
veyskeskuslääkärille pääsyn vaikeus ja koulujen riittämättömät tukipalvelut ovat epäkoh-
tia, joiden korjaamista suomalaiset ovat joutuneet jo liian kauan odottamaan.

Nyt sähkön siirtohintojen kohtuuttomille korotuksille laitetaan vihdoin stoppi.

Perusterveydenhuollon hoitotakuu etenee: tavoitteena pääsy seitsemässä päivässä kii-
reettömään hoitoon, mukaan lukien mielenterveyspalvelut.

Opiskelijahuollossa psykologi- ja kuraattoripalveluiden aliresursointi kielletään lain
voimalla. Se on tärkeää myös koronan aiheuttamien haittojen korjaamisessa.

Ja, arvoisat edustajat, eiköhän se sote-uudistuskin ole aika saada maaliin [Timo Heino-
nen: Ei näin huonoa!] yli kymmenen vuoden yrittämisen jälkeen — sen me olemme suo-
malaisille velkaa. [Sari Sarkomaa: Kannatus katoaa!]

Arvoisa puhemies! Suomessa näyttää olevan nyt kaksi päävaihtoehtoa: paluu oikean lai-
dan esillä pitämään [Paavo Arhinmäen välihuuto] pieni- ja keskituloisia kurittavaan leik-
kauspolitiikkaan tai koko kansakuntaa hyödyttävän kasvupolitiikan tukeminen.

Vahvat julkiset palvelut ja tukiverkot ovat osoittaneet voimansa nimenomaan tässä ko-
ronakriisissä. Arvostettu talousvaikuttaja Sixten Korkman viime viikolla sen hienosti ki-
teytti: ”Jos Suomessa asuu maailman onnellisin kansa, se on pitkälti markkinataloutta täy-
dentävän hyvinvointivaltion ansiota.” Voiko tätä viisautta kukaan kiistää? [Sosiaalidemo-
kraattien ryhmästä: Viisaasti sanottu!]

Siksi hallitus aivan oikein — ja poiketen monista edeltäjistään — tukee kuntia ja satsaa
julkisiin palveluihin: terveydenhoitoon, päivähoitoon, kouluihin ja vanhuspalveluihin.
Näillä rahoilla on turvattu koronan etulinjassa työskentelevien hoitajien, opettajien ja mo-

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

nien muiden arvokkaiden ammattilaisten työ, pidetty investoinnit liikkeellä, ja jos hallitus ei olisi tukenut kuntapalveluita, olisimme nähneet ennätysmäisen veroäyrien korotusaallon. Se olisi iskenyt niin keskituloisiin kuin moneen pienituloiseenkin kotitalouteen. Salin oikealta laidalta näitä kuntien paketteja on hiukan moitiskeltu. Siksi onkin kysyttävä: mikä olisi ollut oikeisto-opposition vaihtoehto kuntien tukemiselle? Olisiko se ollut säästöt arjen palveluista, [Riikka Purra: Vähennetään tehtäviä!] investointien, kuten homekoulujen korjauksien, jäädyttäminen vai erityisesti pieni- ja keskituloisiin kohdistuva työn verotuksen kiristäminen? [Välihuutoja] Pääministeri Marinin hallitus on halunnut pitää huolta kuntien taloudesta, jotta kunnat voivat pitää huolta meistä kaikista koronankin keskellä.

Arvoisa puhemies! Tulevaisuuden kasvun, työllisyyden ja hyvinvoinnin kannalta on tehtävä valinta: näivetymmekö vanhan fossiilitalouden mukana vai tartummeko uusiin mahdollisuuksiin ja uudistumme kohti päästöttömyyttä?

Kun elvytys Euroopassa kohdistuu pitkälti puhtaisiin teknologioihin, kun Yhdysvallat palaa ilmastotyöhön, Venäjä ja Kiina siirtyvät kohti ympäristöystävällisempää ajattelua, kysyntä päästöttömiin ratkaisuihin tulee kasvamaan maailmanmarkkinoilla ennennäkemättömälle tasolle. [Jussi Halla-ahon välihuuto — Timo Heinonen: Ja hake tuodaan Euroopasta!]

Viime viikolla finanssijätti Nordea teki järkälemäisen päätöksen: se aikoo vähentää sijoitus- ja luottosalkkunsaa hiilidioksidipäästöjä puolella. Tämä tarkoittaa, että paljon päästöjä tuottavien yhtiöiden rahoitus kallistuu. Ne maat ja ne yritykset, jotka nyt uskaltavat investoida uusiin puhtaisiin ratkaisuihin ja toteuttaa kunnianhimoisia ilmastotoimia, tulevat pärjäämään koronan jälkeisessä maailmassa ja pystyvät synnyttämään uusia teollisia työpaikkoja.

Arvoisa puhemies! Viime aikojen tapahtumat maailmalla osoittavat, [Puhemies koputtaa] miten tärkeää on vaalia demokratiaa, [Mauri Peltokankaan välihuuto] sivistystä ja tolkun keskustelua. Meillä päättäjillä täällä eduskunnassa on suuri vastuu myös sanankäytössä. [Mika Niikko: Ja totuuden ylläpitämisessä!] Otetaan asioissa yhteen – lujastikin – mutta arvostakaamme toinen toisiamme ihmisinä ja kollegoina.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Tavio.

14.20 Ville Tavio ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime vuosikymmeninä harjoitettu politiikka on vienyt Suomea väärään suuntaan. Paisuvan EU-liittovaltion jaloissa on opittu elämään velaksi. Valtiovarainministeriön tuoreen raportin mukaan Suomi on jäänyt taloudessa jälkeen muista Pohjoismaista. Suomessa julkinen velkaantuminen jatkaa arvion mukaan kasvuaan koronakriisin jälkeenkin, samalla kun monien verrokkimaiden julkinen talous paranee.

Suomen kansantalouden pelastusta on haettu maahanmuutosta. Suomen maahanmuuttopolitiikka ei kuitenkaan perustu korkeasti koulutettuihin asiantuntijoihin. Se perustuu kouluttamattomien ja kielitaidottomien kehitysmaalaisten houkutteluun eri vetovoimatekijöihin. Konsepti Suomesta koko maailman sosiaalitoimistona ja hyväntekijänä on täysin epäonnistunut, mutta vihervasemmisto apupuolueineen jatkaa Suomen kansallisvaltiota tuhoavalla tiellä ideologisista syistään.

Uutena villityksenä on liioiteltu toivo siitä, että ilmastonmuutoksen varjolla Suomeen synnytetään valtava uusi vientimarkkina. Totuus kuitenkin on, että tuokin uusi markkina

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

tulee olemaan kansainvälisesti hyvin kilpailtu ja suomalaisten teknologiatuotteiden vienti vaatii nykyistä parempaa kilpailukykyä.

Perussuomalaiset näkevät, että Suomen talouskasvua on pikaisesti ryhdyttävä parantamaan kilpailukykyä kasvattamalla ja kotimaisuutta korostamalla. Perussuomalaiset uskovat, että myös kevään kuntavaaleissa on pitkälti kyse siitä, mitkä puolueet asettavat politiikkassaan Suomen etusijalle.

Kotikaupunkiin Turkuun tilattiin hiljattain torin pinnan kivetyks kiinalaisesta kivistä, vaikka siis kotimaistakin oli saatavilla. Vastaavasti Turun ja Helsingin seudulle hankittiin kiinalaisia sähköbussseja, samaan aikaan kun suomalainen bussitehdas lopetti tuotantonsa Lahdessa. Valitettavasti näitä esimerkkejä on Suomi täynnä. Tulevaisuudennäkymät parantuvat huomattavasti, kun perussuomalaisella politiikalla asetamme Suomen etusijalle ja alamme panostaa kotimaisuuteen.

Arvoisa puhemies! Suomalaisten luottamusta tulevaisuuteen on pidettävä yllä näinä vaikeina aikoina. Jatkuva velkaantuminen ja perustarpeiden kustannusten kohottaminen eivät vala uskoa valoisaan tulevaisuuteen. Ihmisiä on nyt kannustettava työntekoon ja yrittäjyyteen. Oman työn tuloksilla pitää voida hankkia kunnollinen asunto ja ajoneuvo, ilman että joutuu elämään jatkuvassa epävarmuudessa ja pelossa siitä, mitä veroja ja maksuja vihervasemmisto seuraavaksi keksii.

Viime elokuussa voimaan astunut bensiinin ja dieselin valmisteveron korotus oli kovempi kuin kertaakaan aiemmin tällä vuosituhanalla. Kasvava verotus haittaa teollista kilpailukykyämme. Kasvavat logistiikkakustannukset ajavat tuotantoa pois Suomesta. [Paavo Arhinmäki: Nyt odotellaan niitä perussuomalaisten vaihtoehtoja!] Esimerkiksi Suomelle tärkeä metsäteollisuus kärsii suoraan Marinin hallituksen veronkorotuksista.

Ainaisten veronkorotusten sijaan kuntien ja valtion tuhlailu on saatava aisoihin. Julkisen rahankäytön lisääminen ei ole kestävä tie elvyttää taloutta, vaan parempana keinona olisivat veronkevennykset. Työntekijöiden, eläkeläisten ja yrittäjien ostovoiman kasvattaminen luo hyvinvointia, kilpailukykyä ja uusia työpaikkoja. [Vasemmalta: Velaksi vai leikkaamalla?]

Arvoisa puhemies! Euroopan unionin kanssa Suomi on nyt suuressa tienhaarassa. Meidän on pakko määritellä Suomen itsenäisyyden suhde EU:hun. Jos emme sitä itse tee, tekevät muut sen puolestamme, kuten EU:ssa on vähän ollut tähänkin asti. Olemme kotimaassammekin jo niin pitkällä, että liittovaltion kannattajat ovat valmiita pakottamaan suomalaiset veronmaksajat tekemään lahjoituksia muille kriisimaille. Suomen kansa ei hyväksyisi tulonsiirtounionia, mutta hallitus pelkää kansaa eikä uskalla järjestää EU:n tukipaketista kansanäänestystä. Perussuomalaiset eivät hyväksy EU-politiikan varjolla tapahtuvaa veronmaksajien ryöstöä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Arvoisat edustajat, en halunnut keskeyttää edustaja Tavion ryhmäpuheenvuoroa, mutta totean, että olemme linjanneet puhemiesneuvostossa työterveyshuollon suosituksista, että myös täältä puhujakorokkeelta puhutaan maski päällä. — Edustaja Orpo.

14.26 Petteri Orpo kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näin uuden vuoden alussa ilmassa on sekä toiveikkuutta että suuria huolia. Yhdysvallat on palaamassa kansainvälisiin pöytiin ja diplomatiaan. Paluu Pariisiin ilmastositomukseen ja sekä WTO:n

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

että YK:n piiriin on hyvä asia koko maailmalle. Samaan aikaan naapurimme Venäjä luisuu entistä syvemmälle autoritaarisuuteen ja ihmisoikeuksien vastaiselle tielle.

Meillä Suomessa uskotaan rokotteisiin, mutta niitä saadaan edelleen hitaasti maahan. Rajoitukset väsyttävät, mutta niiden noudattaminen on edelleen tarpeellista viruksen torjumiseksi. Koronaviruksen torjunta on jatkossakin meidän kaikkien yhteinen tehtävämme.

Kuluvana, tulevana keväänä on kaksi erityisen tärkeää kokonaisuutta. Ensimmäinen niistä on suomalaisen hyvinvoinnin pelastaminen koronan jälkeen. Ne, jotka haluavat säilyttää hyvinvointiyhteiskunnan rakenteet muuttamattomina, murentavat sitä. [Vasemmalta: Tehän niitä vastustatte!] Ne, jotka haluavat kehittää hyvinvointiyhteiskuntaa, pelastavat sen.

Taloukasvu on ainoa kestävä tapa pelastaa hyvinvointi. Kaikki Suomesta tehty tutkittu tieto varoittaa tällä hetkellä kurjistuvasta tulevaisuudesta, jos talouspolitiikan linja ei muutu. Viimeksi eilen siitä muistutti valtiovarainministeriön virkamiesraportti, viikko sitten talouspolitiikan arviointineuvosto. Tällä hetkellä hallitus näyttää ratkaisevan jokaisen eteen tulevan ongelman joko lisävelalla tai veronkorotuksilla. [Timo Heinonen: Lapset mak-saa!] Velkaa ei voi loputtomasti ottaa, ja ihmisten kukkaroista ei voi enempää verottaa. Hyvinvointi ei synny siitä, että jakaa yhä enemmän yhä vähemmästä, vaan siitä, että luo enemmän jaettavaa. Siksi Suomessa on tehtävä uudistuksia, joilla syntyy työpaikkoja ja joilla yritykset kasvavat ja uskaltavat investoida.

Vasemmistohallitus kokoontuu keskustan pönkäämänä kehysriihen huhtikuussa. Se on samalla hallituksen puolivälin krouvi. Jos hallitus aikoo vielä tehdä jotain, päätöksenteon paikka on riihessä. SDP näyttää valitettavasti nostaneen kädet pystyyn, kun se lähetti varapuheenjohtajansa Helsingin Sanomiin tasoittamaan tietä velkaantumisen ja tekemättömyyden jatkolle.

Arvoisa puhemies! Kokoomus on esittänyt vaihtoehdon, jolla syntyy enemmän työpaikkoja, ihmisille jää enemmän rahaa käteen palkasta ja eläkkeestä ja Suomi ottaa vähemmän velkaa kuin hallituksen mallissa. Talouden yhtälö on oikeastaan aika yksinkertainen: kun Suomessa ihmisillä on hyvän elämän eväitä, sydän sykkii, talous on hyvässä kunnossa, syntyy työtä ja työpaikkoja. [Jukka Gustafsson: Sydän on vasemmalla! — Keskeltä: Järki on keskellä!] Siitä taasen kertyy jaettavaa, jolla voidaan ylläpitää niitä tärkeitä palveluita, pitää huolta turvallisuudesta, palkata poliiseja, pitää huolta viihtyvyydestä, luonnosta ja harrastusmahdollisuuksista. Keinot tähän ovat tiedossa. Annan muutaman esimerkin:

Mahdollistetaan sopiminen työpaikoilla, jotta yritykset uskaltaisivat palkata lisää työntekijöitä. [Timo Heinonen: Ei käy keskustalle!] Puretaan kannustinloukkuja, jotta työn vastaanottaminen ja tekeminen olisi aina kannattavaa, porrastamalla työttömyysturva, korottamalla ulosoton suojaosaa ja opintotuen tuloeroja. Palautetaan pieni omavastuu toimeentulotuen asumismenoihin. [Paavo Arhinmäki: Kasvatetaan leipäjonoja!] Kevennetään tavallisen suomalaisen verotusta ja parannetaan — ei siis heikennetä — kotitalousväähennystä. Tehdään työllisyyttä ja tasa-arvoa parantava perhevapaa-uudistus. Panostetaan tutkimukseen ja innovaatioihin. Keinoja siis on.

Arvoisa puhemies! Toinen kevään tärkeä kokonaisuus on sote-uudistus. Sote-uudistuksen tarkoituksena oli saada ihmiset jonoista hoitoon ja huolehtia, että rahat riittävät ikääntyvän Suomen kasvaviin sote-menoihin. Valitettavasti hallituksen maakuntamolokki ei vastaa kumpaankaan näistä ongelmista. Ei ole ihme, että tuoreen tutkimuksen valossa palveluiden siirtoa maakunnille kannattaa vain alle neljännes suomalaisista. Viisas kansa, kannattaisi kuunnella. Syy on se, että maakuntamalli kiristää verotusta ja vie palvelut

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

kauemmas ihmisestä. Se lisää byrokratiaa ja vie päätösvallan valtuustoista ministeriöön. [Antti Kurvinen: Haluatteko faktoja?] Kaupungeista tulot lähtevät, mutta velat jäävät. Se romuttaa kaupunkien kyvyn investoida tulevaisuuteen.

Uudistuksessa rakennetaan uutta hallinnon porrasta, vaikka pitäisi ratkaista sosiaali- ja terveyspalveluiden ongelmia. Jonossa ei parane, byrokratia ei ole reseptilääke. Kokoomus haluaa vähemmän hallintoa, parempaa hoitoa ja lyhyempiä jonoja. [Puhemies koputtaa] Uudistus on hoidettavissa helpommin. — Arvoisa puhemies, hetki. — Kokoomus antaisi kunnille vapauden ja vastuun hakeutua laajoihin yhteistyöalueisiin, [Puhemies koputtaa] kuten ne jo suuressa osassa maata ovat tehneet. [Antti Lindtman: Mikäs hallinnon uudistus se on?] Korjataan nykymallin virheitä, ei rakenneta uutta virheineen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Honkonen.

14.31 Petri Honkonen kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! ”Vakava”, ”vakavoituva” — raskaita sanoja, silti tälle maalle totisinta totta. Suomen nykyama on vakava. Näkymä eteenpäin on vakavoituva. [Jussi Halla-aho: Hyvin sanottu!]

Mullistusten aikaa, sitä tämä on ollut, on ja tulee olemaan. Kun varmaa on vain epävarma, tarvitaan ankkuripolitiikkaa. Tulevaisuutta pitää kiinnittää asioihin, jotka ratkaisevat. Tärkeysjärjestyksestä on kyse.

Arvoisa puhemies! ”Turva”, ”työ”, ”tasa-arvo” — kuluneita sanoja, silti tälle maalle ratkaisevia, ankkuripolitiikkaa, kivijalka-asioita. Korona on ongelmien ongelma. Siinä jylläävät samaan aikaan toivo ja huoli. Kylkiäiset ovat työttömyys, velka, kahtiajakautumisen vaara. Ne kytevät pitkään.

Ratkaisuissakin kaikki liittyy kaikkeen. Ensin pitää nujertaa korona. Sen jälkeen talous pitää saada nousuun, ihmisille töitä, velka hallintaan, Suomi takaisin jaloilleen, [Perussuomalaisista: Turvetta kattilaan!] mutta kokonaisena, niin että kaikki pysyvät mukana, jokainen suomalainen ja koko maa. Kahtiajakautuminen pitää torjua.

Arvoisa puhemies! Tässä on keskustan tärkeysjärjestys myös eduskunta- ja hallituspolitiikkaan: turva, työ, tasa-arvo. [Perussuomalaisista: Entä turve?] Konkreettisemmin: työpaikat ja sote. [Mika Niikko: Kauniita sanoja!] Lisää työpaikkoja on kestäväntä taloudenpitoa. ”Sote valmiiksi” tarkoittaa lisää tasa-arvoa, [Timo Heinonen: Ei yhtään työllisyystointa ole tehty!] lisää tasa-arvoa ihmisten ja maan eri osien välille ja välillä. [Sari Sarkomaa: Heikennetään kaupunkien palveluita!]

Arvoisa puhemies! Ankkurien ankkuri Suomelle onkin tässä. Keskittämispolitiikka on tullut tiensä päähän. On tasapainoon pyrkimisen ja hajauttamisen aika. [Antti Kurvinen: Kokoomus haluaa keskittää!] Alueellinen tasapaino, hajautus ja paikallinen aloitteellisuus antavat suomalaisille turvaa koronan jälkeen tulevien uusien mustien joutsenten varalta. Suomi nousee ja pärjää vain niin, että otamme koko maan voimavarat käyttöön. Tasa-arvo on itseisarvo. Hyvä elämä ei saa olla postinumerosta kiinni. Selkosillakin pitää voida elää, jos ihminen niin toivoo. Suomalaiset ovat jo omilla päätöksillään valinneet hajauttamisen. Väljempi Suomi tekeytyy. Nyt sama pitää ottaa kaiken politiikan perustaksi, ja kuntavaaleissa keskittämispolitiikalle pystytään laittamaan lopullisesti piste. [Antti Kurvinen: Kyllä!]

Arvoisa puhemies! Jos joku on tämän sumun keskellä selvää, se on: vain yhteistyö kantaa. Iso maailma on näyttänyt, mihin vastakkainasettelu ja vihankylvö johtavat. ”Yhteenkuuluvuus”, ”yhteisyys”, ”yhtenäisyys” — juhlavia sanoja, silti tälle maalle elintärkeitä,

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

menneisyydessä, nyt ja tulevaisuudessa. [Jukka Gustafsson: Ihan mielellään sanoo, että hyvä puhe, todella oli!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kari.

14.36 Emma Kari vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Jos joku olisi viime helmikuussa kertonut, mitä vuoden aikana tulee tapahtumaan, harva meistä olisi uskonut. Varoituksista huolimatta me emme osanneet odottaa tätä. Puimme maskit. Otimme etäisyyttä. Lopetimme halaamisen. Yhtäkkiä me muutimme koko elämämme pitääksemme toisemme turvassa.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Siinä on myös jotain kaunista, että maailmanlaajuisen kriisin keskellä me suomalaiset menimme metsään. Lähimetsistä ja luontopoluista on tullut paikkoja tavata ystäviä, naapureita, isovanhempia. Tuntemattoman edessä metsät antoivat meille turvasataman. Tuntuu oikealta, että me suojelemme juuri tässä hetkessä enemmän metsiä, soita ja lintuvesiä kuin koskaan aikaisemmin. Samalla me olemme ymmärtäneet yhä selvemmin sen, että asioiden on muututtava. Me alamme nähdä kestäättömän elämäntapamme seurauksia.

Koronan jälkeen maailma ei tule olemaan ennallaan. Me päätämme, miten rakennamme sen uudestaan. Kestäättön talous on uudistettava vihreäksi. Luonnon ja ilmastoon on määritettävä rajat tehdyille politiikalle. Ilmastokriisiä ei torjuta yhdellä päätöksellä. Tulevien investointien, uusien tukien ja normien on oltava ilmastotekoja. Kevään puoliväliriihessä käymme läpi, kuinka pitkälle olemme päässeet polulla kohti hiilineutraalia Suomea, ja me pidämme huolen siitä, että vielä puuttuvat askeleet otetaan.

Människor kan lita på att vi förstår allvaret av pandemin, klimatkrisen och utarmningen av naturens biologiska mångfald. Och vi gör vad som behövs.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Monelle tämä vuosi on ollut raskas. Yksinäisyys on osunut. Ikävä on kuluttanut. Näkymättömän ja tuntemattoman pelko on ahdistanut. Ja kyse ei ole vain pandemiasta. Jo ennen koronaa mielenterveyden ongelmat nousivat suurimmaksi syyksi jäädä työkyvyttömyyseläkkeelle, ja yhä useampi jää sairauslomalle mielenterveysyistä. Uupumisesta on tullut uusi kansantauti. Erityisesti nuoret ja naiset näyttävät vetävän itsensä ääri rajoille.

Me olemme jo tehneet ja tulemme tekemään useita työllisyystoimia. Näiltä toimilta katoaa kuitenkin pohja, jos työelämässä olevat tippuvat kiihtyvällä vauhdilla sieltä pois. Vihreät haluavat kääntää mielenterveysongelmien takia työelämästä tippuvien määrän selvään laskuun. Tavoitteena pitää olla mielenterveysyistä työkyvyttömyyseläkkeelle jäävien määrän puolittaminen. [Sari Sarkomaa: Missä terapiatakuu viipyy?] Tämä lisäisi työmarkkinoilla olevien ihmisten määrää lähes 10 000 henkilöllä. Se jos jokin olisi kova työllisyystoimi.

Työhyvinvoinnin, empatian ja työssäjaksamisen tulee olla työllisyyspolitiikan kovaa ydintä. Meidän on madallettava kynnystä hakea apua, meidän on tuotava inhimillisyyttä työelämään, ja meidän on kevennettävä erityisesti naisten taakkaa tukemalla vastuun jakamista kotona.

Samalla meidän on pidettävä huolta, ettei tämä aika vie mahdollisuuksia heiltä, jotka eivät vielä edes ole työelämässä. Helsingissä varoituskellot jo soivat, kun ammatillisten

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

opintojen keskeyttäminen on lisääntynyt selvästi etäopetuksen jatkuessa kuukaudesta toiseen. Me tarvitsemme matalan kynnyksen apua nuorille ja lapsille. Me tarvitsemme lisää tukea niin päiväkoteihin kuin kouluihin, ja meidän on torjuttava pandemiaa niin, että päävastuun kantavat aikuiset, eivät lapset.

Moni voi kysyä, miksi baarit ovat auki mutta monen lapsen harrastuspaikka on joutunut sulkemaan ovensa [Mika Niikko: No miksi?] tai miksi ravintolat voivat jatkaa mutta museot ja teatterit eivät. Suomalaiset ovat valmiita joustamaan paljon, mutta meidän tässä salissa on pidettävä rajoitukset oikeudenmukaisina. [Sari Sarkomaa: Mikä oli vihreiden kantaa tähän?]

Arvoisa puhemies, ärade talman! Itselleni tämä on ensimmäinen viikko eduskunnassa vanhempainvapaan jälkeen. Vauvan kanssa vietettyjen kuukausien aikana olen huomannut usein miettiväni myös sitä, miten ihmiset tässä talossa jaksavat, sillä aika armottomalta tämä politiikka kotisohville näyttää. Samalla olen lämmöllä ajatellut viime kevättä, jolloin tosipaikan edessä me työnsimme hetkeksi puoluekirjat sivuun ja aloimme yhdessä ohjata tätä maata turvaan. Kriisissä ihmiset tässä talossa näyttivät parhaat puolensa. Ja ystävät, kaiken huomioiden me olemme pärjänneet hyvin. Suomi on pärjännyt hyvin.

Kriisin pitkittyessä yhä useampaa alkaa väsyttää, siksi meillä — yhdessä — on jälleen näytön paikka. Me voimme omalla toiminnallamme pitää yllä ihmisten luottamusta, vähentää pelkoja, vähentää epäluuloja ja vähentää vihaa. Me päätämme, miten me toisistamme ja toisillemme puhumme. Me päätämme, millaista tulevaisuutta me olemme rakentamassa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Arhinmäki.

14.41 Paavo Arhinmäki vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! 1990-luvun laman varjo on pitkä. Se on niin pitkä, että varjon alla on edelleen moni laman lapsi ja nuori. Vielä lähes 20 vuotta myöhemmin lama näkyy mielenterveysongelmina, työttömyytenä ja osattomuutena. Moni silloin konkurssin tehnyt on edelleen velkojen painama. 1990-luvun Suomi ei onnistunut laman hoidossa niin kuin olisi pitänyt. Tämä kriisi, joka on nyt käsillä, uhkaa jälleen kokonaista sukupolvea lamalla, työttömyydellä ja syrjäytymisellä. Meidän on yhdessä tässä salissa tänä keväänä hoidettava asiat paremmin.

Arvoisa rouva puhemies! Me suomalaiset, kaikki yhdessä, olemme toistaiseksi onnistuneet terveydellisesti ja taloudellisesti paremmin kuin suurin osa maailman maista. Silti olemme joutuneet kokemaan paljon kärsimystä. Moni on menettänyt työpaikkansa, tilapäisesti tai pysyvämmiin. Yrittäjät ja työntekijät ovat olleet vaikeuksissa. Erityisen rajusti rajoitustoimet ovat iskeneet kulttuurialaan ja tapahtuma-aloihin sekä palvelualoille.

Korona on ollut myös luokkasidonnaista. Osalla työt ja palkanmaksu ovat jatkuneet normaalisti, vain koti on muuttunut konttoriksi. Samaan aikaan toiset ovat matkustaneet edelleen joukkoliikenteellä töihin ja ovat olleet alttiita virukselle työskennellessään kasvokkain ihmisten kanssa: hoitajat ja muu sairaaloiden ja hoivakotien henkilökunta, kaupan kassat, lastenhoitajat, opettajat, rakennustyöläiset — muutamia mainitakseni. Kolmannet taas ovat joutuneet hakemaan ruokaa leipäjonoista, kun työt ovat loppuneet kuin seinään.

Arvoisa rouva puhemies! Samalla kun koronaa vastaan annetaan tänä keväänä rokotteita, on meidän etsittävä vastalääkkeitä koulupudokkuuteen, mielenterveysongelmiin ja syrjäytymiseen. On selvää, että erityisesti lasten ja nuorten huolet ovat koronan takia lisää-

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

tyneet. Kyselyiden mukaan erityisesti pienituloisissa perheissä murheet ovat kasvaneet. Meille aikuisille kuukausi tai kaksi ei ole lopulta pitkä aika. Lapsille ja nuorille se on ikuisuus. Lapsiin kohdistuvat rajoitustoimet voivat olla todella suuria terveydellisiltä ja sosiaalisilta haittavaikutuksiltaan. Rajoitustoimia tarvitaan, mutta niiden pitäisi kohdistua ennen muuta meihin aikuisiin, jotta lasten ja nuorten elämää tarvitsisi rajoittaa niin vähän kuin mahdollista. [Timo Heinonen: Miksi teette toisin?]

Arvoisa rouva puhemies! Vasemmistoliitolle on erittäin tärkeää, että yhteiskunnan turvaverkkoja vahvistetaan. [Välihuuto perussuomalaisten ryhmästä] Siksi akuutin kriisin jälkeen Suomi tarvitsee huolellisen toipumisohjelman.

Lapset ja nuoret tarvitsevat pienempiä luokkia, tukiovetusta, kerhotoimintaa ja harrastuksia jokaiselle, lisää turvallisia aikuisia arkeen. Näin varmistamme, että korona-ajan lapsilla on valoisa tulevaisuus. Meidän pitää torjua se varjo, jonkalainen lankesi 1990-luvun laman lapsien päälle.

Koronakriisin aiheuttama hoitovelka on valtava. Monia pitää tukea kouluttautumaan ja löytämään uusi työ. Koronakriisistä kärsineet tulevat vielä pitkään tarvitsemaan lisätukea, ja on meidän tehtävämme varmistaa, että he myös saavat sen. Emmekä saa unohtaa heitä, joiden tilanne oli erityisen hankala jo ennen korona.

Arvoisa rouva puhemies! Koronapandemia on kestänyt kohta jo vuoden, eikä se ole vielä ohi, vaikka kovasti niin haluaisimme. Keväästä voi tulla vaikea, ennen kuin saamme rokotekattavuuden — toivottavasti kesän aikana. Vaikka saisimme koronaepidemian rokotettua pois, koronakriisin hoito tulee jatkumaan vielä vuosia. Siihen tarvitaan meiltä sellaista yhtenäisyyttä, jolla olemme itse epidemiaakin pyrkineet nujertamaan. Näitä päätöksiä tehdään täällä eduskunnassa mutta [Puhemies koputtaa] vielä konkreettisemmin kotikunnissamme.

Arvoisa rouva puhemies! Me voimme [Puhemies koputtaa] ja pystymme rakentamaan koronakriisin jälkeen kestävä yhteiskunnan — yhteiskunnan, joka on sosiaalisesti, [Puhemies koputtaa] taloudellisesti ja ympäristöllisesti kestävä. Siihen vaaditaan meitä kaikkia [Puhemies koputtaa] täällä eduskunnassa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Adlercreutz.

14.47 **Anders Adlercreutz r** (ryhmäpuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! Trivialisointi ja karrikointi on helppoa, samoin ihmisten ja ihmisryhmien lokeroiminen. Ummistamme silmämme ja vetoamme ennakkoluuloihin ja ennakkokäsityksiin. Se on tuttua meille kaikille politiikantekijöille. Ja vaikka tiedämme liiankin hyvin, mihin se johtaa, emme aina pysty vastustamaan kiusausta. Mutta silmien ummistaminen tosiasioilta eli todellisuudelta ei vie eteenpäin. Se johtaa epäolennaisiin ja toisarvoisiin toimenpiteisiin todellisten ja konkreettisten sijaan.

När vi inleder arbetet i år är det bra att se var vi står, att se fakta, vad vi har gjort och vad vi har framför oss. Inte vad vi tror, vad vi befärrar, utan vad vi vet. Inför coronakrisen hade vi inget facit. Alla länder stod inför en helt ny uppgift. Också vi, också denna regering och riksdag.

Vi har inte i dag ett slutbetyg att ta till, men vi kan avlägga en mellanrapport. Finland kan i dag skatta sig lycklig för att vara ett av de länder som kommer ut ur krisen med minst blesyrer. Vi har klarat oss bra enligt alla mätare — både de epidemiologiska och de ekono-

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

miska. Vår sjukvård har prövats, men hållits igång. Vår ekonomi har gungat, men klarat sig.

Arvoisa puhemies! Viime vuonna tehtiin jo konkreettisia rakenteellisia uudistuksia, joiden tulokset näkyvät tänä vuonna.

Se, että jokaisella lapsella taas on subjektiivinen oikeus täysipäiväiseen varhaiskasvatukseen, on iso tasa-arvokysymys. Se hyödyttää kaikkia.

Oppivelvollisuuden pidentäminen on merkittävä uudistus. Se on rakenteellinen koulutusuudistus, jota sekä opettajat että ekonomistit kannattavat — jo se itsessään on harvinaista. Se on satsaus nuoriin.

Syksyllä päätettiin monista konkreettisista työllisyyttä parantavista toimenpiteistä, jotka pysyvällä tavalla vievät työmarkkinoiden tasapainoa myönteiseen suuntaan. Eläkeputki lakkautetaan ja samalla yli 55-vuotiaita kannustetaan ja tuetaan aktiivisuuteen työmarkkinoilla ja jaksamiseen työelämässä.

Jo nyt tämä hallitus — epidemiologisesta ja taloudellisesta kriisistä huolimatta — on tehnyt yhtä merkittäviä toimenpiteitä työllisyyden parantamiseksi kuin edellinen hallitus koko hallituskautensa aikana. Edellisen hallituksen aloittamaa työtä on jatkettu.

Ärade talman! Också regeringens halvtidsgranskning i april kommer att ha fokus på åtgärder som höjer sysselsättningsgraden. SFP och svenska riksdagsgruppen vill se lokala avtal. Vi vill se en utvidgning av hushållsavdraget. Vi vill förbättra sysselsättningstjänsterna och se över det inkomstrelaterade arbetslöshetsunderstödet. I en situation där den internationella konjunkturen är svår att förutspå är det väsentligt att vi själva gör allt vad vi kan för att säkerställa en dynamisk och konkurrenskraftig ekonomi.

Coronakrisen resulterade förra året i ett rekordstort underskott, men det verkar bli mindre än befarat. Att det har krympt något är bra eftersom det betyder att vi snabbare kan nå en balans i den offentliga ekonomin. Under våren måste den vägkarta som åtgärddar hållbarhetsunderskottet uppdateras och konkretiseras. I sinom tid — inte nu — behövs också förnuftiga, välavvägda anpassningsåtgärder.

Ärade talman! Det är viktigt att vi 2021 ser vår roll i Norden, men också vår roll i Europa.

Arvoisa puhemies! Suomesta tuli vuodenvaihteessa Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajamaa. Koronaepidemia ja sen myötä tehdyt rajoitukset eivät saa sokaista meitä pohjoismaiselta yhteistyöltä. Päinvastoin Suomen puheenjohtajuuskaudella meidän tulee elävöittää pohjoismaisten naapureidemme välisiä suhteita. Meidän tulee vahvistaa maailman parasta yhteisöä ja maailman vahvinta aluebrändiä. Koronasta huolimatta, ja erityisesti tämän mullistavan pandemian jälkeen, on yhtä tärkeää kuin ennenkin, että ihmiset ja yritykset voivat toimia vapaasti Pohjoismaissa ja että me yhdessä samanmielisten naapureidemme kanssa pyrimme vastaamaan yhteisiin haasteisiimme.

Arvoisa puhemies! Aloitin puhumalla yksinkertaistuksista, joita usein teemme politiikassa retoriikassa. Sellainen ajatus, että me nykymaailmassa voisimme valita olla kantamatta globaalia vastuuta tai vastuuta ympäristöstä, on täysin vieras RKP:lle. Ajatus siitä, että voisimme harjoittaa politiikkaa, joka ei perustu oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien kunnioittamiselle, on mahdoton. Nämä ovat universaaleja arvoja, jotka ohjaavat ja joiden tu-

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

lee ohjata Suomen politiikkaa hallituksen kokoonpanosta riippumatta. Arvoisa puhemies, ärade talman, ne eivät vie vasemmalle tai oikealle, ne vievät eteenpäin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Östman.

14.52 **Peter Östman kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies, värderade talman! Koronakriisistä huolimatta eduskunnan ja hallituksen pitää pystyä tänä vuonna tekemään monia tärkeitä päätöksiä, joiden vaikutus tulee näkymään kauas tulevaisuuteen. Suomi on selvinnyt koronasta tähän asti hyvin. Vaikka jokainen kuolemantapaus on tragedia, ovat Suomen kuolleisuusluvut pysyneet alhaisina verrattuna moneen muuhun maahan. Iso kiitos tästä kuuluu suomalaisille, jotka ovat toimineet erittäin vastuullisesti. Myös yritykset ja yhteisöt ovat samoin kantaneet vastuunsa. Suomen hallitukselle kuuluu myös kiitos, ja vaikka virheitä on sattunut, on vaikea tilanne pysynyt kutakuinkin hallinnassa.

Koronan hoidossa selkein kritiikin kohde on se, että hallitus on jatkuvasti pyrkinyt välttelemään vastuuta. Vastuuta tehdyistä päätöksistä ja virheistä on sysätty milloin toisten ministereiden, milloin virkamiesten ja milloin eduskunnan harteille. Ennätysuurta velanottoa on perusteltu koronalla, vaikka rahaa on syydetty moniin sellaisiin hankkeisiin, joilla on hyvin vähän tekemistä koronan kanssa.

Muistutamme, että hallitus on vastuussa kaikista toimista ja pääministeri taas on vastuussa koko hallituksen toiminnasta. Tällaisessa tilanteessa tarvitaan johtajuutta. Kunnollisella johtamisella ei olisi ollut nähdyn kaltaista vitkuttelua tarvittavan lainsäädännön kanssa ja rokotestrategiatkin olisi valmisteltu hyvissä ajoin ennen kuin tilanne on päällä.

Värderade talman! Finland ligger långt efter i utvecklingen i förhållande till jämförbara referensländer på grund av en alltför långsam produktivitetstillväxt och låg sysselsättning. I stället för skattehöjningar behövs nu reformer för att få igång tillväxten. Redan genom att tala om nya skattehöjningar eller om minskad arbetstid och andra åtgärder som försämrar konkurrenskraften avskräcker regeringen företag från att investera och anställa. Finländska företag behöver en stabil och uppmuntrande atmosfär och driftsmiljö. Förstör inte detta.

Arvoisa puhemies! KD-eduskuntaryhmä vetoaa hallitukseen: kuunnelkaa asiantuntijoita ja kiinnittäkää huomiota lainvalmisteluun. Hallitus on siirtänyt työllistämispäätöksiä eteenpäin, mutta tarve päätöksille ei häviä sillä mihinkään. Pelkät päätöspäätökset eivät myöskään riitä. Tarvitaan kokonaisvaltaista politiikkaa, jolla pidetään talouden pyörät pyörimässä. Sen sijaan hallitus on muun muassa korottanut polttoaineveroa ja heikentänyt kotitalousvähennystä. Pelkät puheet uusista veronkiristyksistä, työajan leikkaamisesta ja muista kilpailukykyä heikentävistä toimista vähentävät yritysten halua investoida ja työllistää. Suomalaiset yritykset tarvitsevat vakaan ja kannustavan ilmapiirin ja toimintaympäristön. Älkää pilatko sitä.

Valtiovarainministeriö julkaisi tällä viikolla raportin Suomen talouden tilanteesta. Olemme jääneet jälkeen verrokkimaiden kehityksestä hitaan tuottavuuskasvun ja alhaisen työllisyysasteen takia. Veronkiristysten sijaan tarvitaan uudistuksia, joiden avulla saadaan kasvua, mutta sen sijaan hallitus suunnittelee lisää veroja ja maksuja. Hallituksen kaavailema maakuntaveron ja verotusoikeuden antaminen Brysseliin lisäävät entisestään suomalaisen työntekijän ja yrittäjän taakkaa.

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

Lopuksi, arvoisa puhemies: Kuluva kylmä talvi on hyvä muistutus energiaomavaraisuuden ja huoltovarmuuden merkityksestä. Turpeen käytön nopea alasajaminen oli paha virheliike, josta joudumme vielä maksamaan kovaa hintaa. Ympäristöä ja ilmastoa ei pelasteta sillä, että käytämme venäläistä puuhaketta ja kivihiiltä lämmöntuotantoon kotimaisen turpeen sijasta. [Jussi Halla-aho: Viisasta puhetta!] Sähköntuotannon kanssa olemme niin ikään pulassa ilman naapureista ostettavaa energiaa. Voimmeko me tulevana talvena luottaa Ruotsiin, joka on ajanut ydinvoimalansa alas, [Puhemies koputtaa] tai Venäjään, jonka poliittinen tilanne on kaikkea muuta kuin vakaa? [Puhemies koputtaa] Nyt tarvitaan päätöksiä kotimaisen energiantuotannon lisäämiseksi ja huoltovarmuuden parantamiseksi. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Harkimo — poissa. Nyt käynnistämme debatin, ja pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää debatissa puheenvuoron, painamaan V-painikkeella vastauspuheenvuoroa.

Ja tähän alkuun annan edustaja Ano Turtiaiselle 2 minuutin puheenvuoron.

14.58 Ano Turtiainen at (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koko maailmaa riivaava vastakkainasettelu tulee maustamaan ennen näkemättömän rajusti myös nyt alkavia kevätkauden valtiopäiviä. Kertaakaan aikaisemmin rauhamme aikana emme ole olleet näin kahtiajakautuneet oikean ja vasemman välillä, eli oikean ja väärän. Kun tuhlaava vasen on päättämässä asioistamme ja härskisti käyttää epävakaata tilannetta edukseen, on samaan aikaan täysin käsittämätöntä, kuinka munattomaksi oppositio on osoittautunut — madellaan vasemmistomedian jaloissa ja hiljaisuudella hyväksytään hallituksen älyttömät poikkeustoimet, joilla kuritetaan yrityksiä ja kansalaisia ja jopa tapetaan yritystoimintaa. [Välihuutoja]

Hyvät kollegat, vallan pitäisi olla kansalla. Siksi meidät on tänne valittu. Valitettavasti, hyvät kollegat, teidän heikkoutenne johdosta vallan on ottanut media. Te polvistutte sen edessä, ja te pelkätte joutuvanne sen mustamaalaamaksi. Median painostamana te jopa peitätte kasvonne kiinalaisten valmistamilla vasemmiston poliittisilla tunnuksilla. [Välihuutoja]

Hyvät kollegat, kaikki älyttömyys on aina kaatunut omaan mahdottomuuteensa, ja niin tulee tällekin hulluudelle käymään. Nyt on aika alkaa rohkeaksi — heitetään se kiinalainen maski naamalta ja aletaan edustamaan kansaa. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Turtiainen, huomautan siitä, että tässä salissa puhutaan asiallisesti ja kohteliaasti.

Mielestäni tämä oli ihan asiallista.

Puhemies Anu Vehviläinen: Jatkamme debattia. Seuraavaksi edustaja Lindtman.

15.00 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy heti alkuun todeta, että varmasti moni meistä tuntee tai tietää jonkun, joka on riskiryhmässä tämän koronan suhteen, ja se, että me kaikki pidämme maskia ja huolehdimme hygieniasta, on välittämistä heidän, meidän kaikkien läheisten terveydestä. Uskon, että tämän viestin koko tämä sali haluaa toivottavasti lähes yksimielisesti välittää.

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

Arvoisa puhemies! Nyt on tärkeää, niin kuin pääministeri totesi, että talouspolitiikassa painopiste on kasvun ja työllisyyden tukemisessa, niin että ei tule menetettyjä vuosia, ja tässä tämä kuntien tukeminen on aivan olennaista. Ne, jotka samaan aikaan täällä moitiskelevat velkaantumisesta, tosiasiaa haastavat sen talouspolitiikan, jota hallitus on tehnyt. Nyt muistutan, että näillä kuntien tukipaketeilla on todella estetty leikkaukset palveluihin ja on estetty myöskin tuloverojen korotukset. Olisinkin kysynyt valtiovarainministeriltä: miten arvioitte, jos kunnissa olisi käynnistynyt tällainen veronkorotusten aalto, [Puhemies koputtaa] miten se olisi vaikuttanut kansalaisten ostovoimaan?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Halla-aho. — Pitää avata se mikrofoni itse.

15.01 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vuosi 20 oli vaikea suomalaisille, mutta poliittisesti helppo hallitukselle. Korona antoi verukkeen lykätä kaikki julkiseen talouteen, työllisyyteen ja muihin kroonisiin ongelmiin liittyvät päätökset hamaan tulevaisuuteen. Lainahana on ollut auki, ja rahaa onkin ollut rajattomasti jaettavana.

Toiseen samanlaiseen vuoteen meillä ei ole varaa. Ongelmia ei voi väistellä sillä argumentilla, että koronan hoito on parasta talouspolitiikkaa. Yrittäjyydelle ja työlle on luotava edellytyksiä keventämällä suomalaisten kohtuutonta verotaakkaa ja kustannuksia. Tämä onnistuu vain karsimalla ja priorisoimalla menopuolta: ei miljardeja Etelä-Eurooppaan, kehitysapuun tai haitallisen maahanmuuton rahoittamiseen. Ikävä kyllä punavihreän hallituksen prioriteettilista on korona-aikanakin [Puhemies koputtaa] päinvastainen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mykkänen.

15.03 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos työttömyys oli 80-luvun alussa noin 4 prosenttia, niin se oli viimeisen viiden vuoden aikana yli kaksinkertainen tähän nähden. Avointen työpaikkojen määrä on ollut sama. Tätä tarkoittaa rakenteellinen työttömyys, joka on Suomen kirous. Tämä kuvaus löytyy muun muassa talouspolitiikan arviointineuvoston tuoreesta raportista.

Arvoisa puhemies! Eikö tämä olekin suurin köyhyyden syy Suomessa? 100 000 ihmistä voisi päästä töihin. Rakenteellisen työttömyyden nostaa kärkeen myös valtiovarainministeriön eilinen virka-arvio: ”Työmarkkinoiden kohtaanto-ongelmia on mahdollista vähentää lisäämällä työn vastaanottamisen kannustimia sekä työvoiman alueellista ja ammatillista liikkuvuutta.”

Arvoisa valtiovarainministeri Vanhanen, yhdyttekö te ministeriönne arvioon lääkkeistä, myös karvaista niistä? Tavoitteemme on varmasti yhteinen, hyvinvointivaltion pelastaminen umpikujalta, mutta voidaanko veronmaksajien määrää [Puhemies koputtaa] lisätä riittävästi ilman työttömyysloukkujen hillitsemistä? Oletteko siihen valmis?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kurvinen.

15.04 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Keskustan katse on pitkälti jo koronan jälkeisessä ajassa — voisikin sanoa, että aamunkoitossa, joka siellä sarastaa koronan jälkeen. Suomi täytyy saada koronan raunioista nousuun, eikä vain taloudelliseen nousuun vaan myös sosiaaliseen ja inhimilliseen nousuun. Yhteiskunnan ehey-

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

destä on huolehdittava, kaikki pitää pitää mukana. Tässä hengessä tarvitaan myös rajat ylittävää yhteistyötä, esimerkiksi yhteistyötä porvarillisten puolueiden ja vasemmistopuolueiden välillä, jota esimerkiksi tämä nykyinen menestyvä punamultahallitus edustaa. [Naurua oikealta]

Puhemies! Monissa perheissä ja monilla yrittäjillä on unettomia öitä velkaongelmien takia. Keskusta pitää erittäin tärkeänä, että me uudistamme konkurssilakia ja ulosottoa inhimillisemmäksi mahdollistamaan ihmisille uuden alun.

Puhemies! Koronan jälkeinen todellisuus näyttää, että aluepolitiikka on tekemässä renessanssia. Monipaikkaisuus, etäopiskelu, sote-maakunnat tulevat, [Puhemies koputtaa] seutukaupunkipolitiikkaa, maakuntakeskuksia kehitetään [Puhemies koputtaa] innovatiivisilla sopimuksilla, jotka teemme tänään julkisesti.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja muistutan jälleen tästä minuutin ajasta. — Seuraavaksi edustaja Essayah.

15.05 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen itsensä tilaamassa valtiovarainministeriön raportissa on paljon karua luettavaa. Suomi on todellakin tippumassa muiden Pohjoismaiden ja verrokkimaiden kelkasta niin bkt:n kasvun, työllisyysasteen kuin myöskin työn tuottavuuden kohdalta. Nämä kaikki ovat meille heikkoja näkymiä tarjoavia lukuja.

Sinällään tarpeellinen hoitajamitoituksen nosto ja ideologinen oppivelvollisuusiän nostaminen ovat esimerkkejä siitä, millä tavalla hallitus on kippaamassa pysyviä julkisia menoja tulevien kuntapäätäjien syliin: alirahoittamalla nämä uudistukset ja jättämällä valtionosuudet vajaaksi.

Arvoisa puhemies! Millä tavalla hallitus aikoo nyt tähän valtiovarainministeriön raporttiin suhtautua? Otatteko ne toimenpiteet tosissanne? Aikooko pääministeri noudattaa näitä avausehdotuksia, mitä sieltä raportista nousee esille? Nämä ongelmat ovat suomalaisessa yhteiskunnassa [Puhemies koputtaa] pitkään olleet tiedossa. Nyt tarvitaan tekoja.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kari, Emma.

15.07 **Emma Kari vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiittää kaikkia niitä rakentavia puheenvuoroja, joita tässä salissa on käytetty — ja kaikkia teitä edustajia, jotka otatte tämän tilanteen tosissaan. Kyllä se viesti tästä salista ulos on selkeästi tällä hetkellä se, että me kaikki kannamme yhdessä vastuuta ja me pidämme toisistamme huolta. Tässä ei ole kyse mistään vitsistä. Tässä on kyse suomalaisten ihmisten hengen ja elämän turvaamisesta. Yhdessä tästä selvittää, kuten pääministeri hyvin totesi.

Samaan aikaan on hyvä pohtia myös sitä, miten tästä akuutista kriisistä mennään eteenpäin. Tällä hetkellä näyttää selvältä se, että juuri ne maat pärjäävät, jotka uskaltavat investoida puhtaisiin investointeihin ja korkeaan osaamiseen. Samalla pärjäävät ne maat, jotka pystyvät pitämään tukiverkkonsa kunnossa ja ihmisistään huolta. Nämä ovat ne asiat, joista tämä hallitus pitää huolta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Arhinmäki.

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

15.08 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaiset ryhmäpuheessaan vaativat yhtä aikaa sekä veronkevennyksiä että velanoton vähentämistä mainitsematta samaan aikaan yhtä ainutta leikkauskohdetta palveluihin, mitä he ovat esittämässä. Heillä on taikaseinä, josta he jakavat veronalennuksia.

Arvoisa rouva puhemies! Kokoomus on huomattavasti rehellisempi. Kokoomus kertoi leikkaavansa työttömyysturvasta. Kokoomus kertoi haluavansa toimeentulotukeen omavastuun asumisesta. Sen seuraus on leipäjonojen piteneminen. Kokoomus haluaa ihmisiä leipäjonoihin. [Kai Mykkäsen välihuuto — Timo Heinosen välihuuto]

Arvoisa rouva puhemies! Vasemmistoliitto sen sijaan haluaa rakentaa kestäväää työllisyys- ja talouspolitiikkaa. Se syntyy koulutuksesta, tutkimuksesta ja tuotekehityksestä, investoinneista. Vientiteollisuuden mahdollisuuksia on juuri puhtaassa teknologiassa, ilmastoto- ja ympäristömyönteisessä teollisuuspolitiikassa. [Puhemies koputtaa] Tähdätään yhdessä siihen ja nostetaan sillä Suomea.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Adlercreutz.

15.09 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Rakenteellista työttömyyttä aiheuttaviin kysymyksiin pitää tietenkin tarttua ihan suhdanteessa kuin suhdanteessa. Koskaan ei ole väärä aika tarttua niihin. Eva teki raportin maahanmuuttajanaisten työllisyydestä, joka julkaistiin tässä ihan hiljattain, ja siinä todettiin muun muassa se, että maahanmuuttajanaiset kerta kaikkiaan työllistyvät Suomessa hyvin heikosti. Samat kansalaisuudet työllistyvät huomattavasti huonommin täällä kuin Ruotsissa. Esimerkiksi venäläisten naisten kohdalla ero on 20 prosenttiyksikköä eli 50 prosenttia Ruotsin eduksi. Se on huikea ero. Tähän pitää jollain tavalla tarttua, pohtia, mikä on se rakenteellinen kysymys meidän yhteiskunnassamme, joka johtaa siihen, että työntekijä ja työpaikka eivät löydä toisiansa.

Toinen kysymys, joka myöskin aktualisoitui tässä ennen vuodenvaihdetta, on ulkomaisen työvoiman saatavuus Suomessa. Oli eräs tapaus, jossa ulkomaalainen osaaja, startup-yrittäjä, ei saanut oleskelulupaa Suomessa, ei saanut työskennellä täällä... [Puheenvuoro keskeytyy puheajan ylityttyä]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Orpo.

15.10 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin haluaisin kysyä pääministeriltä sitä, miten te reagoitte ja vastaatte valtiovarainministeriön virkamiesten ja talouspolitiikan arviointineuvoston vakaviin huoliin suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuudesta.

Mutta toinen asiani koskee vielä sotea. Piti lyhentää hoitojonoja ja varmistaa, että rahat riittävät. Nyt näyttää siltä, että kumpikaan ei toteudu. Kunnilta viedään rahat ja valta. Ei tule laaja-alaisia maakuntia, vaan tulee hallintorakennelma, jota ohjataan ministeriöstä. Samaa aikaan, jos ajatellaan kenttää, hoitohenkilökunta tekee erittäin kovassa paineessa tällä hetkellä töitä. Meillä on sairausvelkaa, joka pitää purkaa, ja siinä samaan aikaan heidän pitäisi pystyä valmistelemaan siirtymistä uuteen sote-malliin. Eikö nyt olisi kerta kaikkiaan aika ottaa aikalisä, viheltää poikki tämä sote-mallin käsittely, vetää se takaisin, korjata virheitä, ottaa uusi alkua ja sen jälkeen, kun tämä koronan aiheuttama sairausvelka on hoidettu, palata asiaan.

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Purra.

15.11 **Riikka Purra ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täytyy sanoa, hyvä pääministeri, että te saatte hiilineutraalin hyvinvointiyhteiskunnan kuulostamaan kovin helpolta ja yksinkertaiselta, [Paavo Arhinmäki: Sitä se ei ole!] ikään kuin kukaan ei voisi sitä vastustaakaan mistään syystä. Me kuitenkin tiedämme, että sen aikaansaaminen vaatii aika massiivisia kustannuslisäyksiä monellekin sektorille, esimerkiksi autoiluun, ja niistä sitten jotkut ovat jopa eri mieltä — niin ymmärtääkseni hallituksen sisälläkin kuulemma.

Mutta haluan nyt itse nostaa tässä esille vähän tällaisia laajempia, ehkä perustavanlaatuisia ongelmia siinä suhteessa, että niihin me suomalaiset voimme itse vaikuttaa, toisin kuin globaaliin ilmastomuutokseen. Täällä on puhuttu mielenterveysongelmista. Miksi niistä on tullut suomalainen kansansairaus? Miksi hoitajat, joihin edellisessäkin puheenvuorossa viitattiin, eivät viihdy työssään? Miksi suomalainen hitsaaja on työtön samaan aikaan, kun sanotaan, että on työvoimapula? Miksi me tarvitsemme niitä kiviä Kiinasta? Miksi kaikkialla koko ajan pelotellaan ikääntymisellä ja sen vaikutuksilla, [Puhemies koputtaa] mutta samaan aikaan tuntuu, että jotkut haluavat [Puhemies koputtaa] heikentää myös perheiden tilannetta, esimerkiksi sitä, että hoitaa omat lapsensa [Puhemies: Aika!] kotona?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lindén.

15.13 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me olemme tämän vuoden aikana todella konkreettisesti nähneet, miten terveys ja talous nivoutuvat kiinteästi toisiinsa. Se on toki aiemminkin ollut tuttua, mutta nyt se on tullut kouriintuntuvalla tavalla esille. Me tiedämme, että jos taloutta hoidetaan hyvin, silloin meillä on varaa hyvään terveydenhuoltoon, mutta on myös toisinpäin: kun me huolehdimme terveydestä, meillä on innostunut, työkykyinen työvoima, me elämme pitkään, yhteiskunnassa on aktiivisuutta. Ei ole mikään poliittinen iskulause tai vaaliasia puhua hoitotakuusta. Se on asian tuntijoiden näkemys siitä, miten kehittyneissä maissa terveydenhuoltoa tulee rakentaa niin, että perusterveydenhuolto on se kivijalka, jonka päälle koko muu terveydenhuoltojärjestelmä rakentuu. Tässä viime viikkoina ovat usein olleet esillä kaksi valtiota, jotka ovat niitä harvoja, jotka ovat tehokkaampia kuin Suomi terveydenhuollossa: Israel ja Singapore. Molempien [Puhemies koputtaa] valtioiden terveydenhuolto nojautuu erittäin vahvaan julkiseen [Puhemies koputtaa] perusterveydenhuoltoon.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Häkkänen.

15.14 **Antti Häkkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kasvun kiihdyttämisen osaltahan ongelma on se, että samaan aikaan Suomen talouden rakenteiden ongelmat ja väestörakenneongelmat tuovat jo valmiiksi velkavuoren ja kasvua pitäisi pystyä kiihdyttämään ilman kiihtyvää velkaantumista samaan aikaan. Sehän on tämän valtiovarainministeriön raportin ydinviesti, ja tähän kokoomus on esittänyt mallia, joka lähtee hyvin samoista keinoista ja toimenpiteistä kuin valtiovarainministeriö. Eilen kuulimme televisiosta valtiovarainministeri Vanhasen haastattelun, jossa aika pitkälti yhdyttiin näihin valtiovarainministeriön näkemyksiin. Mutta nyt pääministeripuolueesta SDP:stä on tullut

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

viestejä, että itse asiassa velka ja valtion ja elinkeinoelämän vahvempi roolitus olisi parempi vaihtoehto. Jopa professori Mazzucatoa pyydettiin todistamaan tätä linjaa. Nämä ovat päinvastaisia linjoja valtiovarainministeriön linjoihin nähden. Pääministeri, jaatteko te teidän varapuheenjohtajanne Mäkysen ajattelun tässä, vai oletteko [Puhemies koputtaa] te tämän valtiovarainministeriön virkamiesesityksen kanssa [Puhemies koputtaa] samoilla linjoilla?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Honkonen.

15.15 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten totesin tuossa aiemmin, riittävä talouskasvu on aivan ehdoton... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Puhemies Anu Vehviläinen: Anteeksi, nyt ei ole mikrofonia päällä, voitteko laittaa.

No niin, uudestaan. — Arvoisa rouva puhemies! Kuten aiemmin totesin, riittävä talouskasvu on aivan ehdoton edellytys hyvinvointivaltion tulevaisuudelle ja sen eteenpäinmenolle. En juurikaan kuullut kokoomuksen ja vielä vähemmän perussuomalaisten ryhmäpuheenvuorossa uusia ehdotuksia, jos ehdotuksia ollenkaan, siitä, miten sitä talouskasvua jatkossa tuetaan.

On selvää, että tuottavuuden kasvu ei ole ollut Suomessa riittävää, sen kaikki tiedämme ja tunnustamme. Miten sitä tuottavuutta sitten voitaisiin parantaa? Meillä on tässä korona-ajassa ollut sellainen ilmiö, että vaikka tietyt yritykset ovat tästä kärsineet, on tiettyihin yrityksiin syntynyt paljon uutta kasvua, uusia tilauksia, vientiä, euroja suomalaisiin perheisiin, leipää suomalaisten pöytään, ja tätä meidän pitää myös vahvistaa. Etätyö ilmiönä on sen lisäksi, että se on parantanut työelämän laatua — lähes puolet suomalaisista palkansaajista on tehnyt etätyötä jossain vaiheessa, he toivovat sitä — lisännyt tuottavuutta. Kysynkin hallitukselta: kuinka me voisimme tätä etätyön tekemistä lisätä, koska on kiistattomia tutkimustuloksia siitä, [Puhemies koputtaa] että etätyö lisää tuottavuutta ja hyvinvointia?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Niikko.

15.17 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on hoitanut talouttaan hyvin, ja kiitokseksi siitä veronmaksajille hallitus haluaa sitten näitä hyvin hoidettuja verovaroja jakaa Etelä-Eurooppaan, kuten Italiaan ja Espanjaan, tämän vaalikauden aikana. Nythän me keskustellaan hallituksen politiikan keskeisimmistä toimenpiteistä vuonna 21. Yksi keskeinen tosiasia on se, että te viette suomalaisten hiellä ansaittuja verovaroja Italiaan ja Espanjaan ja Kreikkaan miljarditolkulla. Tätä te ette halua keskustelussa tässä eduskunnassa käydä läpi, onko tämä oikein vai ei.

Työllisyys on kaiken a ja o siinä mielessä, miten Suomen kansantalous nousee tai laskee. Kuitenkaan niitä päätöksiä te ette ole valmiita tekemään. Nyt te lykkäätte, hallitus, niitä päätöksiä kuntavaalien yli, koska ette halua tuoda kansalle esille sitä, että joudutaan tekemään myös kipeitä päätöksiä. Voisitteko, arvoisa pääministeri, kertoa, mitä te tulette päättämään [Puhemies koputtaa] kuntavaalien jälkeen työllisyyden parantamiseksi? [Pu-

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

hemies koputtaa] Mitkä ovat ne kipeät päätökset ja ne hyvät päätökset, [Puhemies: Aika!] jotka tuovat sitä voita leivän päälle myös suomalaisille kotitalouksille?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Gustafsson.

15.18 **Jukka Gustafsson sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Puhemies Anu Vehviläinen: Mikrofoni päälle, kiitos.

No niin, anteeksi, puhemies! — Täällä vähän halventavasti kokoomuksen taholta viitattiin professori Mazzucaton, joka oli täällä Suomessa ja korosti sitä, että nyt ei ole tällaisen vyön kiristämisen aika. [Sari Sarkomaan välihuuto] Se tulee, julkisen talouden sopeuttaminen on edessä, mutta sen aika ei ole nyt. Näin on todennut myöskin professori Vihriälän työryhmä.

En malta olla tähän eiliseen valtiovarainministeriön kannanottoon toteamatta, kun tämä Stenborg puhui työmarkkinakartellista. Muutama vuosi sitten silloisen pääministerin Kataisen suosikkifilosofit Castells, Himanen tekivät kirjan ”Suomen tietoyhteiskuntamalli”. Tiedätkö mitä? Yksi neljästä tukijalasta, millä tämä pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta on rakennettu, oli meidän työmarkkinajärjestelmämme, [Puhemies koputtaa] sen toimivuus, sen tulokset ja muut. [Puhemies koputtaa] Sen takia ei nyt kannata täällä ruveta [Puhemies: Aika!] tästä VM:n esityksestä poimimaan väärä yksityiskohtia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Anteeksi, edustaja, aika! Minä ihan oikeasti tarkoitan sitä, kun minä sanon, että ”aika”. Pidetään siitä minuutista kiinni, niin useampi saa pidettyä puheenvuoron. — Seuraavaksi edustaja Heinonen näyttää esimerkin.

15.20 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomi on jäänyt jälkeen muiden Pohjoismaiden talouskasvusta. Arvoisa hallitus, teidän oman valtiovarainministeriönne virkamiehet ovat jälleen huolissaan teidän toimistanne. [Paavo Arhinmäen välihuuto] Työllisyystoimia ei ole tehty, rakenneuudistukset on sysätty eteenpäin, mutta velkaa te, arvoisa hallitus, osaatte ottaa. Itse asiassa, pääministeri Marin, teidän ratkaisunne näyttää kaikkiin ongelmiin olevan velkarahan nostaminen ja jakaminen. Hallituskiistat ratkaistaan joka kerta lisävelkarahalla. Näyttää siltä, arvoisa pääministeri Marin, että teidän hallituksenne ontuu molemmilla jaloilla.

Keskusta ja edustaja Kurvinen, olisiko aika tuoda keskusta pois vasemmistohallituksen kainalosta, irrottaa se pönkä, irrottaa se ankkuri ja tulla takaisin vastuullisen talouspolitiikan ja työllisyyspolitiikan linjalle, jota te vielä edustaja Sipilän pääministeriaikana [Puhemies koputtaa] edustitte?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kurvinen.

15.21 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kuten sanoin edellisessä puheenvuorossani, meillä on Suomessa hieno historiallinen perinne, että meillä on tehty hallitusyhteistyötä yli perinteisen oikeisto—vasemmisto-ajan. On ollut punamultahallituksia, keskustan ja sosiaalidemokraattien, sekä sinipunahallituksia, kokoomuksen ja

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

sosiaalidemokraattien. Punamultien tulokset ovat olleet vain huomattavasti parempia. [Välihuutoja] Meidän hyvinvointiyhteiskuntamme on markkinataloudella rakennettu. Sen sijaan Holkerista Stubbiin on saatu velkaa ja sotkua aikaan sillä sinipunayhteistyöllä. [Välihuutoja]

Tällä hallituskaudella, arvoisa puhemies ja myös arvoisa edustaja Heinonen, olemme jo tehneet päätökset 30 000 uudesta työpaikasta ja teemme päätöksiä lisää, 50 000:sta [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] uudesta työpaikasta, olemme uudistaneet pohjoismaisen työnhaun mallin, olemme uudistaneet yli 55-vuotiaitten työllisyyttä, [Jussi Hallaaho: Olette ajaneet turpeen alas!] ja työ jatkuu joustavampien pohjoismaisten työmarkkinointien eteen tällä hyvällä yhteistyökokoonpanolla. [Timo Heinonen: Keskustan edelliset kannattajat ovat eri mieltä! — Jukka Gustafsson: Kyllä oikeiston puheet pelottaa täällä, kun kuuntelee! — Timo Heinonen: Älä pelkää, ei ole mitään pelättävää!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Östman.

15.22 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Puhemies Anu Vehviläinen: Mikrofoni päälle, kiitos.

Arvoisa rouva puhemies! Anteeksi, kesti vähän aikaa, kun kuuntelin edustaja Heinosen puhetta.

Eilen kuulimme valtiovarainministeriön vertailun, josta ilmenee, että Suomen talouskasvu on jäämässä puoleen muihin Pohjoismaihin verrattuna — tuliko tämä yllätyksenä hallitukselle?

Suomessa työmarkkinoiden ydinongelmana on se, että työttömät ja avoimet työpaikat eivät osu yhteen. Suomesta ei siis löydy osajia niihin töihin, joissa kärsitään jopa työvoimapulasta. Allekirjoittanut on maininnut tästä asiasta ainakin kolmeen otteeseen syyskaudella saamatta kunnon vastausta ministereiltä. Välillä on kuulunut vähän samanlaista sävyä kuin Iivo Niskasen haastattelussa: ei vastattu kysymykseen.

Valtiovarainministeri Vanhanen kiteytti eilen ongelmat seuraavasti: kasvulla on kolme pullonkaulaa eli työn tuottavuuden olematon kasvu, alhainen työllisyysaste ja investointien puute. [Puhemies koputtaa]

Arvoisa hallitus, mitä aiotte tehdä näille ongelmakohdille [Puhemies koputtaa] ja näille haasteille?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mäkynen, Matias.

15.24 **Matias Mäkynen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeriö nostaa hyvin esiin, että 2010-luvulla Suomen tuottavuus, työllisyys ja kasvukehitys eivät ole pysyneet muiden Pohjoismaiden mukana. Koko 2010-luvun kokoomus johti Suomea, ja tässä on tulos.

Suomen suhteellinen asema on nyt kuitenkin koronaviruksen aikana parantunut, kiitos onnistuneen terveystilanteen ja taloustilanteen hallinnan. Nyt tämä tilanne täytyy hyödyntää. Meidän täytyy huolehtia siitä, että emme leikkaa kasvun edellytyksiä huonolla talouspolitiikalla.

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

Meillä on maailman johtavia yrityksiä niin terveyden, energian kuin puhtaan teknologian aloilla. Näillä aloilla tekemällä yhteistyötä yritysten, elinkeinoelämän ja julkisen sektorin välillä pystymme parantamaan tuottavuutta ja työllisyyttä. Julkinen sektori ja yksityinen sektori eivät ole toisiaan vastaan, edustaja Häkkänen. Ne tukevat toisiaan erityisesti tutkimuksen, tuotekehityksen ja koulutuksen aloilla. Nyt, kun kokoomus on oppositiossa, pystymme vihdoin jälleen parantamaan koulutusta ja tutkimusta. — Kiitoksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Halla-aho.

15.25 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomella on tapana jäljitellä muita Pohjoismaita noin kymmenen vuoden viiveellä. On hyvin turhauttavaa nähdä, että Suomi toistaa muiden tekemiä virheitä vielä siinäkin vaiheessa, kun ne on muualla jo todettu virheiksi.

Tanskan sosiaalidemokraattinen pääministeri asetti tavoitteeksi sen, että maahan tulee nolla turvapaikanhakijaa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Loistava päätös!] Ruotsin kokoomus vaatii saatavuusharkinnan palauttamista ja halpatyövoiman maahantulon lopettamista. Nämä ovat hyvin perussuomalaisia linjauksia. Meillä halutaan Suomessa hakata päättää samaan seinään. Vasemmisto puhkoo reikiä ennestäänkin löysään turvapaikkalainsäädäntöön, porvaristo huutaa rajojen avaamista halpatyövoimalle. Entä jos kokeilisimme tämän päivän pohjoismaista linjaa?

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt otamme tähän kolme ministeripuheenvuoroa: pääministeri, 2 minuuttia, ja samoin valtiovarainministeri ja ministeri Haatainen, 2 minuuttia. — Ja pääministeri aloittaa, olkaa hyvä.

15.26 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensiksi haluan kiittää ryhmiä ryhmäpuheenvuoroista ja hyvästä ja rakentavasta keskustelusta. Vaikka olemme monesta asiasta varmasti myös eri mieltä, niin selvästi huoli Suomen tulevaisuudesta on kuitenkin yhteinen.

No, mitä tämä koronakriisi on meille opettanut? Varmasti paljonkin, mutta nostan kaksi asiaa esille, jotka mielestäni meidän olisi syytä tästä kriisistä oppia:

Ensinnäkin meidän pitäisi oppia se, että me tarvitsemme yhteistyötä globaalien haasteiden voittamiseksi. Sisäänpäin kääntyminen ja käpertyminen ei auta, vaan meillä on yhteiset haasteet, ja meidän pitää niihin etsiä vastauksia — on kyse pandemioista, tai on kyse esimerkiksi ilmastonmuutoksen ratkaisemisesta.

Toinen asia, josta meidän on otettava opiksi ja joka on tunnistettava, on se, että hyvinvointivaltio ja vahva luottamus pohjoismaiseen hyvinvointivaltioon ovat olleet meille iso, iso vahvuus tämän kriisin aikana. Tähän ei sovi se, että me lähdemme purkamaan hyvinvoinnin peruspilareita, murentamaan niitä, kuten esimerkiksi leikkaamaan toimeentuloa kaikkein köyhimmiltä ihmisiltä, mitä esimerkiksi kokoomus esittää omavastuun osalta toimeentulotukeen.

Edustaja Halla-aho totesi, että vuosi 2020 oli poliittisesti helppo. No, voin kyllä sanoa, että en allekirjoita tätä näkemystä. Viime vuosi oli meille kaikille erittäin vaikea ja erittäin haastava. Sen lisäksi, että me kamppailimme ja kamppailemme yhä globaalin pandemian kourissa, joka on niin terveydellisesti kuin taloudellisesti erittäin haastava, hallitus vei systemaattisesti eteenpäin omaa ohjelmaansa, niitä uudistuksia, joita olemme yhdessä sopi-

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

neet, ja on tehnyt myös ensimmäisen osan niistä työllisyystoimista, joita täällä kovasti on peräänkuulutettu, ja tällä tiellä me tulemme jatkamaan.

Me tulemme tänäkin vuonna tekemään merkittäviä päätöksiä työllisyyden parantamiseksi, rakenteiden uudistamiseksi, kasvun edellytysten luomiseksi, ja tietenkin me tulemme [Puhemies koputtaa] keskustelemaan myös niistä vaikeista asioista.

Ja, arvoisa puhemies, aivan viimeisenä, jos sallitte, nostan esiin tämän professori Mazzucaton ajatuksen, joka täällä selkeästi on joidenkin toimesta hieman väärin ymmärretty. Hän on nimenomaisesti peräänkuuluttanut julkisen ja yksityisen sektorin vahvaa yhteistyötä [Puhemies koputtaa] yhteisten tulevaisuuden haasteiden ratkaisemiseksi. Tämä omalta osaltansa edesauttaa myös tuottavuuden kasvua ja sellaista innovaatiotoimintaa, jota me tarvitsemme juuri nyt vaikkapa näiden isojen kysymysten ratkaisemiseksi.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Vanhanen, 2 minuuttia.

15.29 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeriön raportti selvitti Suomen eroja Pohjoismaihin ja Saksaan ja Alankomaihin. Se ei arvioinut nykyhallituksen töitä, vaan pikemminkin tarkastelukulmana oli se, mitä viimeisen kymmenen vuoden ja itse asiassa kymmenien viimeisten vuosien aikana on tehty, missä näitä eroja on syntynyt. Se ei esittänyt ratkaisuja, mitä pitää tehdä, mutta esitti näkökulmia, niitä eroja, joita näiden maiden välillä on. Jos arvioidaan sitä tältä kannalta, niin nykyhallitus on itse asiassa ryhtynyt oikeastaan kaikkien näiden toimien osalta toimiin. On tehty työllisyyspäätöksiä, on tehty päätöksiä osaamistason nostosta, tutkimus- ja kehityspainotuksen lisäämisestä kilpailukyvyyn parantamiseksi, kestävän kasvun ohjelmalla tullaan hakemaan investointeihin vauhtia, ja työperäiseen osaajien maahanmuuttoon aiotaan saada nopeutta ja niin edelleen, eli työ on käynnissä.

Tämä raportti on erittäin hyvä lisä siihen keskusteluun, jotta näemme, missä ne erot meidän ja muiden Pohjoismaiden välillä ovat. Meillä on samanlaista osaamista, samanlaiset yhteiskunnat. Meidän pitää pystyä samaan kuin muualla. Ehkä syvimmillään se ero liittyy väestökehitykseen ja työvoiman käyttöön ja työvoiman määrän kehitykseen. Ne ovat ehkä syvimmät erot, jotka tässä näkyvät. Mutta myös tavoitteenasettelun pitää olla selkeää ja kunnianhimoista. Huomasin, että kokoomus asetti tavoitteeksi, että julkisen velan kansantuoteosuus ei saisi nousta 75:tä prosenttia korkeammalle, että se on se teidän tavoitteenne, siitä pitää kääntyä tasan. Se on minusta liian korkea taso, ja ainakin itse työskentelen sen puolesta, että 75 prosenttiin ei mennä. Oletteko te vielä sitä mieltä, että 75 prosenttia on se taso, mikä esimerkiksi tämän vuoden päätöksille pitäisi asettaa katoksi?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Haatainen, 2 minuuttia.

15.31 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on peräänkuulutettu työllisyystoimia. Hallitus on edennyt kuten hallitusohjelmassa on päätetty. Me olemme jo tehneet päätökset 30 000 lisätyöllisistä, eli me olemme tehneet sen mukaisesti kuin olemme suunnitelleet. Valmistelussa on pohjoismainen työvoimapalvelumalli, joka on yksi näistä kokonaisuuksista. Myös oppivelvollisuuden laajentaminen on merkittävä rakenteellinen uudistus, ja ikääntyneiden osalta on ratkaisut tehty. Näitä lakeja ollaan nyt valmistelemassa, ja ne ovat toimeenpanovaiheessa. Myös työllisyyspalvelut ollaan viemässä alueille, paikallistasolle, ja kuntakokeilu on alkamassa parin viikon kuluttua.

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

Uusia toimia, nostaisin niistä kaksi esiin.

Jatkuva oppiminen: Jatkuvan oppimisen uudistusta on parlamentaarisesti valmisteltu. Edustaja Östman peräänkuulutti sitä, että työpaikat ja osaaminen eivät kohtaa, ja jatkuva oppiminen on yksi iso, keskeinen asia tähän, samoin oppivelvollisuuden nostaminen, koulutukseen satsaamiset, joita on tehty.

Lisäksi tänään juuri julkistettiin selvitys, jossa haetaan keinoja luoda Suomen malli osatyökykyisten ja vammaisten ihmisten työllistämiseksi. Meillä on paljon potentiaalia, jota me emme tänä päivänä näe. Osin se johtuu siitä, että näitä ihmisiä myös syrjitään työhön haussa.

Työllisyystoimet ovat hallituksen talouspolitiikan keskiössä. Sitä on tehty ja tullaan tekemään. Ne 50 000 lisätyöllistä tullaan eri keinoin tässä haarukoimaan ja etsimään ja kehysriihessä tullaan näitä ratkaisuja tekemään.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Elomaa.

15.32 **Ritva Elomaa ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen tilanne on haastava. Talouskasvun osalta olemme VM:n tuoreiden julkaisujen perusteella pahasti takamatkalla muihin Pohjoismaihin verrattuna, kuten täällä on monesti jo todettukin. Nyt koronan aikana tarvitaan paikkaushommia, mutta hallituksen ei sovi silti unohtaa sitä tosiasiaa, etteivät ennen kriisiä olemassa olleet rakenteelliset ongelmat ole kadonneet yhtään minnekään. Työttömyys jarruttaa talouttamme ja vaikuttaa negatiivisesti monien suomalaisten arkeen. En voi tässä tilanteessa lakata ihmettelemästä hallituksen ympäristötoimien vaikutuksia yritysten toimintaedellytyksiin maassamme. Kaipola, Naantali, turve nousevat päällimmäisinä mieleen.

Arvon ministerit, aiotteko te todella jatkaa hallitusohjelman kirjausten toteuttamista järkevästi, vaikka seurauksista on jo saatu varoittavia esimerkkejä, vai tulisiko toimia järkevästi ja tarkastella uudemman kerran hallitusohjelmaa yritystoimintaa kamppailavien kirjausten osalta? Nyt pitää valaa ihmisiin tulevaisuudenuskoa. Kotimaisuus kunniaan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Orpo.

15.34 **Petteri Orpo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivoisin vielä pääministeriltä hieman tarkempaa... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Puhemies Anu Vehviläinen: Mikrofoni päälle, kiitos.

Niin, arvoisa puhemies, uusi yritys. — Toivoisin pääministeriltä kyllä hieman tarkempaa suunnitelmaa siitä, mikä on teidän näkemyksenne siitä, millaisia työllisyystoimia, millaisia kasvua edistäviä toimia oikeasti hallitus on valmistelemassa. Se olisi nyt äärettömän tärkeää tietää, jotta me päästään keskustelussa eteenpäin. Hyviä aikeita on hallituksella ollut jo Rinteen ajoista lähtien, kaksi vuotta on palloa potkittu eteenpäin, lukuun ottamatta kyllä eläkeputken poistoa... [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä] — Niin, kyllä, siis keppi on ollut jo hallituksen kädessä, mutta käyttäkää vielä niitä keinoja, joilla saadaan ihmisiä innostettua myöskin positiivisesti työntekoon. [Antti Kurvisen välihuuto]

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

Ja jotta tätä historiaa ei täällä nyt vallan uudeksi kirjoiteta, niin Sipilän hallituksen aikana tehtiin 80 keinoa, joilla parannettiin työllisyyttä. Maahan syntyi 140 000 työpaikkaa, edustaja Kurvinen, keskustalaisen pääministerin aikana. Minä en ymmärrä, miten sitä voidaan väheksyä. Julkinen talous oli tasapainossa, tämä hallitus on voinut sen varaan ottaa velkaa, mutta nyt sitä työtä pitää jatkaa. Sitä pitää jatkaa, tarvitaan konkreettisia toimenpiteitä. Kokoomus on esittänyt omia ratkaisujaan lukemattoman määrän. Tarttuka niihin, käyttäkää niitä. [Puhemies koputtaa] Ne ovat aivan samoja kuin mitä ekonomistit esittävät. Jos ne eivät kelpaa, tuokaa muita, [Puhemies koputtaa] mutta nyt haaveilun aika on ohi. Nyt tarvitaan konkreettisia tekoja lisää.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Pitko.

15.35 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yksi oleellisin ongelma hyvinvointiyhteiskuntamme kestävyudessa tunnetusti on se, että työikäinen väestömme ei kasva. Me teemme nyt vihreää elvytystä, rakenteelliset uudistukset, kuten sote-uudistuksen, sekä panostamme osaamiseen jo tehtyjen työllisyyspäästösten lisäksi, mutta näiden lisäksi on vaikea nähdä Suomen talouden uutta nousua ilman työvoiman lisäämistä rajojen ulkopuolelta sekä työvoiman työkyvystä huolehtimista.

Työssäjaksamista on kerta kaikkiaan pystyttävä tukemaan paremmin... [Puhujan mikrofonin sulkeutuu]

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt on mikrofonin pois päältä.

Onko se nyt päällä? — Mielenterveysongelmien vähentämisessä on valtava työllisyyspotentiaali sen lisäksi, että tätä uutta kansansairautta on torjuttava myös hyvän elämän nimissä. Aivan liian monen nuoren ihmisen työura katkeaa jo ennen kuin se on edes ehtinyt alkaa. Työkyvyn ylläpitämiseksi meidän on kerta kaikkiaan tehtävä enemmän.

Myös kun ainoa kasvava ikäluokkamme on yli 75-vuotiaat, on selvää, että me tarvitsemme työvoimaa myös rajojen ulkopuolelta. Ulkomaalaisen työvoiman esteiden purkaminen tulisikin aloittaa pian, jotta olemme valmiita, kun taloudet alkavat taas vetämään.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Malm — poissa. Edustaja Kiljunen, Kimmo.

15.37 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen ohjelma... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Puhemies Anu Vehviläinen: Mikrofonin päälle, kiitos.

Tämä viesti ei mene perille.

Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen ohjelma vuodelle 2021 on monilta osin todella erinomainen. Se on erinomainen myöskin siltä osin, kuinka se huomioi ikäihmiset. Vanhuspalvelulakia viedään edelleenkin eteenpäin, hoivamitoitusta toteutetaan, ja myöskin hoitotakuu tulee perusterveydenhuoltoon niin, että viikon jonotusaika riittää, että viikon kuluttua pääsee terveydenhuollon piiriin.

Se, mitä itse asiassa kaipaamme, on tietysti eläketurvaan tehtävät kohennukset, ja yksi asia minua huolestuttaa. Se on tämä leskeneläkkeen rajaaminen kymmeneen vuoteen, eli kym-

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

menen vuoden jälkeen leskeneläke poistuisi. Minä toivoisin, että kun sitä käsitellään täällä eduskunnassa, niin todetaan se, että yli 65-vuotiailla leskeneläke pysyisi loppuelämän, loppuun asti. Heillä, yli 65-vuotiailla, [Timo Heinosen välihuuto] on se aito ongelma, että he kuuluvat siihen tulonsaajaryhmään Suomessa, joka ainoana lakisääteisesti köyhtyy — kiitos tämän taitetun indeksin, johon me joudumme tietenkin vielä palaamaan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Sarkomaa.

15.38 **Sari Sarkomaa kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomalaiset tarvitsevat työtä ja terveyttä. Kokoomus haluaa turvata jokaiselle suomalaiselle yhdenvertaiset terveyspalvelut, mutta hallituksen sote-uudistus [Välihuutoja keskustan ryhmästä] toimii päinvastoin. Tuore selvitys osoittaa, että tuki hallituksen maakuntasotelle on katoamassa: vain viidesosa vastaajista kannattaa hallituksen esitystä, ja tuloshan ei ole yllätys. Palveluiden sijaan hallitus tarjoaa uutta hallinnon tasoa ja maakuntaveroa.

Kun tämä lakiesitys, maakuntasote, oli lausuntokierroksella, 90 prosenttia asiantuntijoista sanoi, että esityksessä ei ole keinoja saavuttaa tavoitteita. Siitä huolimatta hallitus runnoi sen eduskuntaan, ja nyt kun se on eduskuntakäsittelyssä, useat asiantuntijat ovat laittaneet hätähuutonsa julkisuuteen, että eduskunnassa hallituspuolueille on tärkeämpää se, kuinka nopeasti esitys käsitellään, eikä se, mikä on hallituksen esityksen sisältö.

Ehdotankin nyt, että kuulkaa asiantuntijoita ja hylätään tämä hallintoon rahojen valuttaminen ja toteutetaan terapiatakuu. Toteutetaan se hoitotakuu — sitähan ei nyt näy eikä kuulu — ja laitetaan [Puhemies koputtaa] sitten loput rahat kotihoidon vahvistamiseen eikä jätetä vanhuksia yksin, niin kuin te olette, pääministeri Marin, nyt tekemässä. Kokoomuksella on tähän vaihtoehto, [Puhemies: Aika!] toivon, että tartutte siihen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lohi.

15.39 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Halla-aholle haluan todeta, että viime vuonnahan Suomessa turvapaikanhakijoiden määrä romahti alle 1 300:n, mikä sinänsä on hyvä asia: mitä vähemmän meillä on, sitä parempi, ja me voimme paremmin auttaa muuten. Mutta kyllähän se osoitti, että eihän meidän, Suomen, menestyminen ole tästä kiinni, kuinka monta turvapaikanhakijaa meillä on.

Kyllä tämän alkaneen vuodenkin kaksi tärkeintä asiaa ovat, että me pääsemme ulos tästä koronakurimuksesta — nyt meillä on toivoa, kun rokotteet etenevät — ja toinen on se, että meidän pitää rakentaa reitti kohti kestäväää taloutta, julkista taloutta, työllisyyttä ja velkaantumisen vakauttamista. Kaikkia kevään isoja asioita yhdistää kyllä se teema, luomme me vakautta vai kaaosta. Ja haluan todeta selvästi: keskusta on luomassa vakautta Suomeen, ja ainoastaan vakauden kautta me saamme rakennettua tätä isänmaata.

Mitä tulee politiikan toimintatapoihin, niin minusta tässä voi siteerata arvoisan puhemiehen valtiopäivien avajaispuhetta: ”Mitä arvokkaammin ja toinen toisiamme arvostaen me teemme työtä, sitä parempaa lainsäädäntöä saamme aikaan.”

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Junnila.

15.41 **Vilhelm Junnila ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä puhutaan usein naisten työllisyydestä, kuten edustaja Adlercreutzkin aiemmin, ja hyvä niin. Kuiten-

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

kin THL:n työolotutkimuksessa havaittiin, että sekä irtisanomisten yleisyydessä että lomautuksissa miesten työpaikat ovat epävarmempia kuin naisten työpaikat. Ennen koronaa miesten työttömyysasteikin oli 7,2, kun se naisilla on 6,2. Myös vajaatyöllisyys on yleisempää miehillä. Työttömiä on nyt 50 000 enemmän kuin vuosi sitten. Täällä kun puhutaan kauniisti työllisyyden vahvistamisesta ja julistetaan sukupuolten tasa-arvoa, niin mihin konkreettisiin toimiin te olette ryhtyneet? Mitä pääministeri ajattelee tästä, tehdäänkö muutakin kuin siirretään vaikeasti työllistettävät julkisiin aputöihin?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Sarkkinen.

15.42 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihmisten hengen, terveyden ja hyvinvoinnin suojeleminen on meidän tärkein työemme. Tämä tehtävä on ollut koronakriisin hoidon keskiössä, mutta terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ja terveyserojen kaventaminen on muutoinkin hallituksen politiikan keskiössä. Epidemiakorvaus toimeentulotuen saajille, korotuksia pieniin eläkkeisiin, alennuksia terveydenhuollon asiakasmaksuihin ja lisää hoitajia vanhusten hoivakoteihin, sen kaiken on hallitus jo tehnyt.

Joulun alla me saimme eduskuntaan esityksen sote-uudistuksesta, joka auttaa takamaan toimivat terveystalot kaikille. Lakihankkeen läpivienti on kevään iso urakamme eduskunnassa. Odotamme eduskuntaan lisäksi lakiesitystä hoitotakuusta, joka takaisi nykyistä nopeamman hoitoonpääsyn perusterveydenhuollossa niin mielen kuin ruumiin vaivoissa. Meidän on varmistettava hoitoonpääsy kaikille, sillä ihmisten hengen, terveyden ja hyvinvoinnin suojeleminen on meidän tärkein työemme.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Väättä — poissa. Edustaja Eskelinen.

15.43 **Seppo Eskelinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oikean puolen ryhmäpuheenvuoroissa puheenjohtajat aika tummaa Suomi-kuvaa tulevaisuuden suhteen rakensivat, ja minusta se ei tee oikeutta hallitukselle eikä suomalaisille, jotka yhdessä ovat tätä kriisiä nyt selättämässä. Nyt tarvitaan vahvaa uskoa tulevaisuuteen ja kasvuun ja tulevaisuudenuskoa myös rakentaa tulevaisuutta. Meillä on hyviä työkaluja keväällä tulossa, Euroopan elvytyspaketti ja sitten hallituksen monet pehmeät työllistämistoimenpiteet, mitkä laitetaan nyt kevään aikana liikkeelle.

Kuntia on tuettu, ja jos kuntia ei olisi tuettu näin vahvasti, olisimme joutuneet menemään kuntalaisten kukkarolle ja me emme olisi pystyneet näin hyvin hyvinvointipalveluita tuottamaan kriisiaikana. Siitä kiitos hallitukselle, erityisesti. Sitten tietysti pitkällä aikavälillä tämä hallitus myös tukee kuntataloutta sinne vuoteen 22 asti, mikä on äärimmäisen tärkeää, jotta suomalaiset hyvinvointipalvelut säilyvät edelleen tämän kriisin ylikin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Näin. — Nyt päätämme tämän ensimmäisen 45 minuutin debattikierroksen ja tyhjäämme tämän koneen ja käynnistämme uuden debatin. — Pyydän niitä edustajia nousemaan ylös ja painamaan V-painikkeella vastauspuheenvuoroa, jotka haluavat käyttää tässä kohtaa puheenvuoron. Tässä kohtaa keskustelun aloittaa edustaja Risikko.

15.45 **Paula Risikko kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Korona on vakava asia, mutta meillä on paljon paljon muitakin vakavia asioita, jopa vakavampia. Otetaan esi-

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

merkiksi lasten ja nuorten pahoinvointi. Noin 20 prosentilla lapsista ja nuorista on mielen-terveysongelmia, lisäksi on päihdeongelmia, oppimisvaikeuksia, tällaisia neuropsykologisia ongelmia. Mitä meidän pitää tehdä? Meidän pitää jokaisen tehdä tekoja sen eteen, että nämä pystytään poistamaan ja estämään. Se tarkoittaa enemmän aikuisia kouluun, se tarkoittaa räätälöityä tukea hyvissä ajoin, se tarkoittaa sitä, että lapsen vanhemmat, ne huoltajat, saavat apua myöskin. Se on muistettava, että kukaan ei synny tappajaksi, kukaan ei synny kiusaajaksi, ja nyt jos koskaan on sen aika.

Nyt kysynkin, ministeri Saramo: mitä te aiotte tehdä? Älkää vastatko minulle, että opetusministeriö on juuri julkaissut raportin. Niitä raportteja on niin, että pellolle levittäisi. Nyt on aika tehdä tekoja.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mäkisalo-Ropponen.

15.46 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Korona kyllä tullaan voittamaan, mutta ilmaston lämpenemisestä johtuvat ongelmat jäävät. Siksi on tärkeää, että meille tulee nyt eduskunnan käsittelyyn useita kestävään kehitykseen liittyviä teemoja.

Kestävä kehitys tarkoittaa taloudellisen ja ekologisen kestävyuden lisäksi sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä, ja myös nämä ulottuvuudet hallitus on huomionut hyvin. Taloudellisen kestävyuden näkökulmasta investoinnit vihreään siirtymään ja biotalouteen vahvistavat kestävä kasvun pohjaa. Suomella on todellakin mahdollisuus olla suunnannäyttäjä ja ottaa kärkipaikka globaalissa kilpailussa, sillä meillä on maailman parasta osaamista ilmastokestävien ratkaisujen luomisessa. Nyt ei ole aika jarruttaa. Nyt on painettava kaasua ilmastoystävällisten ratkaisujen etsimisessä ja löytämisessä, ja kyllä EU:n elvytyspaketilla saadaan hyvää vipuvoimaa näille uusille innovaatioille.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Juuso.

15.47 Kaisa Juuso ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuuntelin tässä jokin aika sitten keskustan edustaja Kurvisen puheenvuoroa, missä hän kovasti hehkutti sitä, kuinka keskusta nyt palaa aluepolitiikan pariin. [Petri Honkonen: Ei ole lähdettykään missään vaiheessa!] — No, siihen tässä juuri olin tulemassa, koska minulla on aina ollut käsitys, että keskusta nimenomaan ajaa aluepolitiikkaa. — Mutta tässä puheenvuorossa edustaja Kurvinen paljasti, että keskusta itse asiassa ei ole ajanut sitä, vaan on vasta palaamassa siihen. Ja senhän me olemme kyllä karvaasti tuolla omassa vaalipiirissäni Lapissa kokeneet, että keskusta ei ole tehnyt nimenomaan aluepolitiikkaa. Nyt, kun keskusta tekee aluepolitiikkaa, samanaikaisesti te olette hallituksessa, joka tuo meille sote-esityksen, missä Kemin keskussairaalassa likvidoidaan. Siinä viedään Meri-Lapista ainakin tuhat työpaikkaa, siinä vähennetään huoltovarmuutta, se vie meiltä palvelut entistäkin kauemmaksi. Väistämättä tulee mieleen, että taas keskusta puhuu yhtä ja tekee toista.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kulmuni.

15.48 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vaikka laajasti keskustan linja on tietenkin läpi historian ollut se, että me rakennamme hajautettua yhteiskuntaa, niin edustaja Juuson puheenvuoro sikäli pitää paikkansa, että valitettavasti tuo-

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

hon sote-esitykseen on lipsahtanut kaksi tällaista kömmähdystä liittyen Itä-Savon sairaanhoitopiiriin ja Länsi-Pohjan sairaanhoitopiiriin, ja toivon, että valiokunta ottaisi nämä asiat huomioon sitä käsiteltäessä tänä keväänä, koska tämä jos mikä on tietenkin näille alueille myös hajauttamisen kysymys.

Mutta, arvoisa puhemies, täällä on puhuttu paljon tästä eilisestä raportista, joka todistaa sen, että Suomi valitettavasti ei ole taloudellisesti Pohjoismaa siinä mielessä, mitä me olemme tottuneet ajattelemaan. Niitä keinojakin on jo paljon käyty läpi, ja hallitus varmasti niitä edelleenkin jatkaa. Ongelma tietenkin osassa työllisyystoimista on se, että ne paisevat julkista taloutta. Ne eivät vahvista sitä vaan ne kasvattavat sitä, ja tämä nyt on se kysymys, kuinka me saisimme myös luotua joustavuutta markkinoille niin, että niitä syntyi myös ilman veronmaksajien rahoja, [Puhemies koputtaa] koska se ongelma on tietenkin se, että ne loppuvat aikanaan. [Puhemies koputtaa] Mitä hallitus meinaa tälle tehdä?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Satonen.

15.50 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä on hyvä jatkaa, mihin edustaja Kulmuni päätti. Tämä paljon puhuttu pohjoismainen vertailu on kyllä hyvin keskeinen, kun meidän velkaantumisen taso on 70 prosenttia ja Ruotsissa ja Tanskassa se on 40 prosenttia. Siellä talouskasvu on ennustetusti puolta kovempaa, ja se tarkoittaa sitä, että ne pystyvät jatkossakin tarjoamaan pohjoismaisen tason hyvinvointipalveluita, mutta me emme pysty tarjoamaan, jos me emme samaan pysty. Tästä seuraa se riski, että tässä käy niin kuin 60- ja 70-luvuilla, että Suomesta lähdetään paremman elämän toivossa sinne muihin Pohjoismaihin, paitsi että tällä kertaa lähtijät ovat korkeasti koulutetut, jolloin meillä on entistä isompi vaikeus pyörittää tätä järjestelmää täällä niin kuin me kaikki haluaisimme, että tämä pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta toimii myös Suomessa jatkossa.

Kysynkin valtiovarainministeri Vanhaselta, kun te sanoitte, että hallitus on tekemässä niitä toimia, mitä tähän raporttiin sisältyy: onko nyt mittaluokka oikea, onko se todellakin niin kunnianhimoinen, [Puhemies koputtaa] että me päästään siihen pohjoismaiseen kehitykseen mukaan?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lindtman.

15.51 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen linja on se, että nyt tässä tilanteessa on tärkeää tukea taloutta, jotta me emme menetä vuosia, ja samaan aikaan tehdä erityisesti osaamistasoa vahvistavia uudistuksia.

On hyvä, että on olemassa vaihtoehtoja, mutta, arvoisa kokoomus, olisi reilua, että kertoisitte, mitä ne vaihtoehdot konkreettisesti tarkoittavat. [Arto Satosen välihuuto] Kun Heironen kritisoi hallitusta velkaantumisesta, niin mitä hän tosiasiaassa kritisoi? Tämä hallitus on tukenut kuntia, yrityksiä, ihmisiä. Kun Mykkänen ehdottaa, että sosiaaliturvassa pitäisi palata kymmenen vuoden takaiselle tasolle, niin työttömyysturvassa se tarkoittaisi neljänneksen leikkausta ihmiselle, joka jo ennestään menettää puolet tuloistaan esimerkiksi koronakriisin vuoksi työttömäksi jouduttuaan. [Sari Sarkomaa: Tahallinen väärinymmärrys!] Tai kun puheenjohtaja Orpo ehdottaa, että leikkaukset pitäisi aloittaa tämän hallituksen tekemistä parannuksista, niin se tarkoittaa leikkauksia osaamiseen, tutkimukseen, tuo-

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

tekehitykseen ja hoivaan. Kyllä siinä monella opettajalla ja hoitajalla on pohtimista, että ovatko he todella näin oikealla — tuskin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Orpo.

15.52 **Petteri Orpo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Lindtman on mestari kääntämään asioita pääläelleen. Me puhumme koko ajan koronan jälkeisestä ajasta. Jos meillä ei ole nopeampaa talouskasvua kuin mitä ennusteet tällä hetkellä näyttävät, jos me velkaannumme niin nopeasti kuin mitä valtiovarainministeriön ja hallituksen omatkin ennusteet näyttävät, niin se johtaa siihen — jos meillä on alhainen työllisyysaste, paljon velkaa ja korkea työttömyys — että me joudumme tulevaisuudessa leikkaamaan niistä palveluista. Tulevaisuuden palveluista on kyse. Ne ovat tulevaisuuden rahoja, meidän lastemme rahoja, ihan oikeasti, ja jos ei niitä toimia aloiteta nyt samaan aikaan, kun kyllä elvytetään, niin me ollaan ongelmassa — me hävitämme tämän pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan. Jos te ette tee näitä toimia nyt, te samalla hyväksytte sen, että tulevaisuudessa palvelut ovat huonommat. Miten käy eläkkeenmaksukyvyyn, jos meillä ei ole korkeampi työllisyysaste? Kaikki nämä taloustieteilijätkin, joihin te viittaatte, sanovat kuitenkin, että nyt voidaan elvyttää mutta samaan aikaan pitää tehdä [Puhemies koputtaa] tulevaisuuden kasvua luovia toimia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Arhinmäki.

15.53 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun katsoo valtiovarainministeriön eilistä raporttia, niin se on sellainen, johon liittyen jokaisen pitää miettiä, mitkä ovat ne syyt, miksi näyttäisi siltä, että Suomi kasvaisi hitaammin kuin muut Pohjoismaat. Siinä nostettiin nähdäkseni kaksi keskeistä syytä. Ensimmäinen on se, että meillä, toisin kuin muilla Pohjoismailla, on työikäistä väestöä vähemmän, ja toinen oli se, että työikäisessä väestössä koulutustaso on matalampi, ja erityisesti nostettiin esille toisen asteen keskeyttäminen. Eli meidän pitäisi panostaa koulutukseen, siihen, että kun on työpaikkoja, niin on ihmisiä niitä tekemään.

No, miten kokoomus on täällä edistänyt tätä asiaa? Vastustamalla oppivelvollisuuden laajentamista, joka nimenomaan puuttuisi tähän toisen asteen keskeyttämiseen. Mitä hallitus on tehnyt? Me olemme palauttaneet subjektiivisen päivähoito-oikeuden, pienentäneet ryhmiä, millä helpotetaan koulussa pärjäämistä. Nämä ovat juuri niitä pitkiä, [Puhemies koputtaa] järkeviä ja kestäviä keinoja parantaa työllisyyttä ja kasvua.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Ranne.

15.55 **Lulu Ranne ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus tunteilee ja puhuu päätöksellä — palataanpas vähän faktoihin. VM:n raportin pohjana olevan tarjonnapuolen taloustieteen mukaan kireällä verotuksella on erityisen kielteinen vaikutus kasvun edellytyksiin. Suomen talouden toipumisen keskeinen este on paisuva julkinen sektori ja siitä johtuva valtava verokiila. Lääkkeeksi hallitus vaatii elinkeinoelämältä, yrityksiltä ja työntekijöiltä jatkuvasti kasvavaa tuottavuutta. Parempi lääke olisi kuitenkin julkisen talouden osuuden ja verokiilan pienentäminen. Julkisen talouden toipuminen on aloitettava leikkaamalla määrärahaa, jonka hallinto käyttää itse itsensä pyörittämiseen. Pelkästään

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

valtionhallinnon omat menot ovat lähes 29 prosenttia koko potista. Mutta mitä tekee hallitus? Hallinnonalojen kehyskauden menot ilman koronaa ovat noin 197 miljardia. Valtionhallinnon tuottavuusohjelma säästää 300 miljoonaa, on säästävinään. [Paavo Arhinmäki: Mitäs tekisi perussuomalaiset?] Se tarkoittaa 0,15 prosentin säästöjä 4 vuoden kokonaisuudessa. [Puhemies koputtaa] Miten te voitte edes esittää tällaista? [Paavo Arhinmäki: Mitä te esitätte?] — Älkää pyörittäkö itse itseänne.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Harjanne.

15.56 **Atte Harjanne vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Talouspolitiikasta on puutteellista ja ehkä vaarallistakin puhua kokonaan irti ilmasto- ja luontopolitiikasta. Tätä alleviivasi hiljattain muun muassa Ison-Britannian valtiovarainministeriön tilaama taloustieteilijä Partha Dasguptan raportti, joka totesi hyvin selvästi, että olemme rakentaneet taloudellista ja inhimillistä pääomaa luontopääomaa köyhdyttämällä. Tämä ei tietenkään voi jatkua. Siksi onkin erittäin tärkeää, että samalla tässä pidetään mielessä se, mihin hallitus on sitoutunut, vihreän siirtymän edistäminen kaikessa politiikassa. Silti on hyvä huomioda, että toki myös meidän talous tarvitsee rakenteellisia uudistuksia. Rakenteelliseen työttömyyteen, tuottavuuteen on puututtava. Kaikissa näissä olisi nähdäkseni tärkeää, että ei ensimmäisenä olla ampumassa erilaisia keinoja alas miltään puolelta salia, vaan ennen kaikkea etsitään niitä keinoja näihin tärkeisiin tavoitteisiin ja kuunnellaan herkillä korvalla asiantuntijoita.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kiviranta.

15.57 **Esko Kiviranta kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Paikkariippumaton työ voi rohkaista... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Puhemies Anu Vehviläinen: Mikrofoni päälle, kiitos.

Arvoisa puhemies! Paikkariippumaton työ voi rohkaista muuttamaan halvempien asuinkustannusten ja puhtaan luonnon perässä pienemmille paikkakunnille. Esimerkiksi Lapin luonto ja ilmasto kiinnostavat monia.

Maa- ja metsätalousministeriö julkaisi tänään tiedotteen, jossa se kertoo pyytäneensä — tai tarkemmin sanottuna harvaan asuttujen alueiden parlamentaarisen työryhmän pyytäneen — valtiosääntöoikeuden professori Tuomas Ojaselta perustuslaillisen ennakoarvioinnin niin sanotun Norjan mallin mukaisia aluekehittämistoimenpiteitä koskien. Professori Tuomas Ojasen mukaan perustuslain sallimia keinoja työllisyyden ja elinkeinotoiminnan edistämiseksi harvaan asutuilla alueilla voisivat olla esimerkiksi palkkatulon veronhuojennus harvaan asutulle alueelle työn perässä muuttavalle, opintolainaan liittyvät helpotukset, työnantajamaksujen poisto uusilta harvaan asuttujen alueiden yrityksiltä ja syrjäseutulisä, jota voitaisiin maksaa harvaan asutuilla alueilla toimiville valtion ja kuntien virkamiehille — näin siis valtiosääntöoikeuden professori Tuomas Ojanen. Valtio kompensoisi syrjäseutulisan kunnille valtionosuusjärjestelmän kautta.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hopsu.

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

15.59 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on puhuttu paljon valtiovarainministeriön eilisestä ”kasvun eväät” -raportista. Siinä käydään läpi myös pitkän aikavälin talouden kasvun mahdollisuuksia — mahdollisuuksia, joihin tulee tarttua. Tuottavuutta voidaan tavoitella muun muassa teknologian kehityksen ja digitalisaation vauhdissa pysymällä sekä tutkimuksella ja korkealla osaamisella. EU:n elvytysrahoituksen mahdollisuudet on käytettävä kuroaksemme verrokkimaat kiinni.

Osaavan työvoiman saanti on tulevaisuutemme, jo ihan lähitulevaisuutemme, tärkeimpiä haasteita. Käsillä oleva kiireisin huoli on nuorten hyvinvointi ja tulevaisuudenuskon säilyminen. Jos emme reagoi, teemme velkaa niin osaamisessa kuin hyvinvoinnissa. Osaamistason nosto vaatii myös koko aikuisväestön osaamiseen panostamista. Se vaatii maahanmuuton sujuvoittamista ja ulkomaalaistaustaisten parempaa integrointia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Adlercreutz.

16.00 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Kun perussuomalaiset kritisoivat hallituksen linjaa, niin kernaasti toivoisi myöskin joitain ratkaisuja asioihin sen sijaan, että esitetään leikkauksia, joita kuitenkin ei olla valmiita tekemään.

Junnilla totesi tästä tasa-arvokysymyksestä ihan hyvän pointin: tietenkin tasa-arvoa pitää tarkastella ihan joka tilanteessa ja molempiin suuntiin. Ja se, että miesten työllisyys on heikompi tai irtisanoutuminen on herkempää, varmaan johtuu siitä, että naisvaltaiset alat ovat yleensä julkisen puolen aloja.

Kun pohditaan tulevaisuuden yritystoimintaa ja suomalaisia yrityksiä, niin oleellistahan on tietenkin se, että pyritään saamaan ne pysymään Suomessa pitkään, kasvamaan täällä. On tietenkin aina hyvä, että joku haluaa sijoittaa Suomeen, suomalaiseen yritykseen, mutta kernaasti ne saisivat pysyä maassamme.

Eilen kerrottiin, että Aalto-yliopistoon on perustettu globaalisti ainutlaatuinen asia, omistajuuden professuuri, ja valtiovarainministeriössä — vai onko TEMissä? — on pohdittu suomalaisen omistajuuden ohjelmaa, joka pohtii omistajuutta — pitkäjänteistä, vastuullista omistajuutta — ja omistajuuden vaikutusta yhteiskuntaan. Voisitteko, ministeri Vanhanen, kertoa tästä jotain? Minkälaisia johtopäätöksiä tästä ohjelmasta on tulossa? Ovatko ne kenties sellaisia, jotka tulevat näkymään myöskin ihan lainsäädäntötoimina?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rantanen, Mari.

16.02 Mari Rantanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan pääministeri Marinin puheeseen. Sitä on mukava varmasti kuunnella, koska siinä luvattiin yhdeksän hyvää ja kymmenen kaunista, mitä muut hallituspuolueet runollisesti omissa ryhmäpuheisansa tukivat, mutta ongelma on se, että kun kerroitte, että te edistätte hallitusohjelmaa, [Paavo Arhinmäki: Mitäs vikaa runollisuudessa on?] niin te tunnutte edistävän vain sitä menopuolta lisäämällä menoja. Sen sijaan tulopuoli sieltä hallitusohjelmasta on romahtanut.

Lisäksi näyttää siltä, että teidän työllisyystoimenne perustuvat sellaisiin toimiin, jotka itse asiassa lisäävät julkisia menoja, ja tässä tulee tämä ongelma velkaantumisen lisäksi. On myös hyvä huomata, että Suomen osallistuminen EU:n elpymispakettiin elvyttää lähinnä Etelä-Euroopan maita, ja tämä tilanne on täysin kestämaton.

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

”Tarttis tehdä jotain”, sanoi edesmennyt presidentti Koivisto, valtiomies, ja kysynkin nyt teiltä, hyvä hallitus ja pääministeri Marin: aiotteko te tehdä nyt jotakin teidän hallitus-ohjelmallenne, jossa tämä tulopuoli näyttäisi romahtavan? [Paavo Arhinmäki: Mitäs perussuomalaiset tekisivät?]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäkynen.

16.03 Matias Mäkynen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallitus on jo tähän mennessä ennen puoltavaliä tehnyt työllisyystoimia yhtä paljon kuin edellinen, Sipilän hallitus koko aikanaan, [Kokoomuksen ryhmästä: Ei pidä paikkaansa! — Sari Sarkomaa: Faktantarkistus, faktantarkistus!] ja nyt olemme kriisin keskellä onnistuneet viemään eteenpäin näitä toimenpiteitä. Kun haemme yhä korkeampaa työllisyyttä, meidän on huolehdittava, että kaikki saadaan työmarkkinoille ja kaikki pysyvät mukana. Siksi oppivelvollisuutta pidennetään, jotta kaikki saavat sen pohjakoulutuksen, joka tänä päivänä työmarkkinoilla tarvitaan. Sote-uudistus vahvistaa perustason palveluita, myös mielenterveyspalveluita, jotta kaikki pysyisivät terveisinä, voisivat työskennellä ja olla myöskin tuottavia. Myös osatyökykyisten työllistymistä työmarkkinoille parannetaan. Olemme juuri tällä viikolla saaneet uutisia siitä, miten julkisen yhtiön palkkatuen kautta nimenomaisesti pohjoismaisella mallilla voitaisiin parantaa osatyökykyisten osallistumista työmarkkinoille. [Antti Lindtman: Ruotsin malli!]

Näitä isoja rakenteellisia uudistuksia, jotka parantavat työllisyyttä, oikeisto-oppositio vastustaa jatkuvasti. Kysyn: miksi te vastustatte rakenteellisia uudistuksia, joilla parannetaan työllisyyttä ja julkista taloutta?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mykkänen.

16.04 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Hallituksen tuottavuuden kohottaminen kannattaa aloittaa kyllä siitä, että todella luetaan kunnolla eilinen valtiovarainministeriön raportti ja sitten tämä talouspolitiikan arviointineuvoston raportti vajaan kuukauden takaa. Tässä edustaja Mäkyselle ja useille muille täytyy kyllä sanoa, että valitettavasti arviointineuvosto listaa, että hallituksen päätösten kautta on myös 8 000—20 000 työllistä vähemmän. On tehty joitain lisääviä mutta selkeästi myös vähentäviä toimia.

Tässä pääministeri toivoi, että keskittyisin mukaviin päätöksiin. Jakaminen on kaunista, mutta jaettavan tekeminen on kaiken perusta, ja sen takia minun sydämeni on oikealla. Nämä tukijärjestelmäloukut eivät ole satua varsinkaan pitkittyvästä köyhyyskierteestä kärsiville. Tämä arviointineuvosto itse asiassa arvioi myös tämän työttömyystuen noston, minkä hallitus on tehnyt, ja totesi, että siinä valitettavasti käyttäytymisvaikutukset johtivat noin 5 000 työllisen vähenemään, ja tämä huomioiden köyhyysrajan yläpuolelle nousi vähemmän ihmisiä kuin olisi päässyt tänä vuonna töihin, jos te olisitte toteuttaneet kokoomuksen vaihtoehtobudjetin työllisyystoimet. [Puhemies: Aika!]

Arvoisa pääministeri, oletteko valmiit ottamaan myös työttömyysloukkujen lieventämisen kehysriihen asialistalle ja sitä kautta vähentämään köyhyyttä, mikä on yhteinen tavoite?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri Marin.

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

16.06 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten alkupuheenvuorossani totesin, hallitus ei poissulje mitään keinoja tarkastelun ulkopuolelle, kun me teemme työllisyystoimia. Me olemme tehneet näitä toimia yli 30 000 työllisen edestä, ja me tulemme tekemään niitä vielä ainakin 50 000 työllisen edestä. Seuraava etappi on kehysriihi, ja tuolloin tulemme tekemään konkreettisia päätöksiä. Kuten edustaja Orpo hyvin tietää, pääministeri ei yksin näitä asioita täällä ministeriaitiossa linjaa, vaan näistä neuvotellaan yhdessä kaikkien hallituspuolueiden kanssa, ja yhdessä niistä sitten tulemme myös kertomaan.

Edustaja Mykkänen, te viittasitte siihen, että olisin sanonut, että keskitytään vain mukaviin päätöksiin. Näin en ole todennut. Hallitus on tehnyt myös vaikeita ja hankalia päätöksiä. Me olemme valmiita tekemään vaikeita päätöksiä tulevaisuudessa, mutta me teemme päätöksiä myös arvojen näkökulmasta, eikä minun arvoihini eikä tämän hallituksen arvoihin kuulu se, että me tällaisessa tilanteessa leikkaisimme heiltä, joilla on kaikkein vaikein tilanne tässä yhteiskunnassa, kuten esimerkiksi toimeentulotukiasiakkailta. Heiltä te haluatte leikata sitä kautta, että tulisi toimeentulotukeen tällainen omavastuu. Tämä on sellaista arvopolitiikkaa, jota en itse tunnista enkä halua, vaan me haluamme tehdä politiikkaa oikeudenmukaisella tavalla. Emme siis leikkaisi heiltä, keillä on kaikkein vähiten, ja antaisi heille, keillä on kaikkein eniten. Me teemme oikeudenmukaista, tasa-arvoa vahvistavaa politiikkaa. [Jukka Gustafsson: No sydän on oikealla, sitähan se tarkoittaa!]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Vanhanen.

16.07 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen lukenut useampana vuotena talouspolitiikan arviointineuvoston raportin. Kyllä sanoisin nyt, että tällä kertaa tämä arviointineuvoston raportti kuitenkin näille isoille linjoille, joita hallitus joutui viime vuonna tekemään todella paljon, antoi, voi sanoa, vapauttavan tuomion: hyväksyi ne ratkaisut, joihin on liittynyt erittäin suuri, poikkeuksellinen velanotto, on liittynyt noin 3 miljardin ratkaisut kuntatalouden ja sairaanhoitopiirien tukemiseen. Kyllä tälle isolle linjalle tuli ekonomisteilta hyväksyntä.

On selvää, että silloin kun ihmisten toimeentuloa parannetaan tietoisesti, päätösperusteisesti, sehän vaikuttaa laskennallisesti kielteisesti työvoiman tarjontaan. Tämä on tiedossa, ja kun aina silloin tällöin hallitukset tekevät ihmisten toimeentuloon liittyviä parannuksia, niin kyllä se tiedostetaan, että sillä on laskennallisesti vaikutus myös tähän työllisyyteen. Tässä keskustelussa on väitetty, että meillä on tulopohja jotenkin romahtamassa, murtumassa. Tässäkin mielessä tuli muutama viikko sitten Verohallinnolta sinällään myönteinen uutinen siitä, että viime vuonna verotulojen kertymä putosi mutta putosi vain reilun prosenttiyksikön verran. [Mari Rantanen: Teidän hallitusohjelma perustuu työllisyyteen!] Eli meillä on viime vuoden epidemian hoidon pohjalta perusta lähteä tähän nyt käsiteltävään vuoteen huomattavasti parempi kuin ehkä [Puhemies: Aika!] epidemian synkimpinä hetkinä viime syksyn alussa arvioitiin.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Junnila.

16.09 Vilhelm Junnila ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hieman ihmettelen näitä edustaja Mäkysen puheita 30 000:sta. Fakta on kuitenkin se, että jos verra-

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

taan viime joulukuun tilannetta vuotta aikaisempaan, niin uusia työttömiä tuli 48 000 henkilöä. [Paavo Arhinmäki: Mistäköhän johtuu?]

Mutta kysyisin myös valtiontalouden linjasta, kun valtiovarainministeri Vanhanen on täällä. Nimittäin eilen kello 9.07 satuin Uusi-Suomi-verkkolehden sivuille, ja siellä ministeri Vanhanen sanoi, että valtiontalous on odotettua paremmassa tilassa ja että nyt on tulossa jokin buumi, jolla tämä kasvaa. Ja sitten kello 13 valtiovarainministeriö julkaisi raporttinsa ja piti tiedotustilaisuuden. Siellä ministeri Vanhanen vertasi kuitenkin Suomea Portugaliin ja Kreikkaan. Kumpi näistä nyt pitää paikkansa? Vai onko niin, että tämä raportti sai teidät vakuuttuneeksi tästä jälkimmäisestä versiosta?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kärnä.

16.10 Mikko Kärnä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten edustaja Honkonen erinomaisessa ryhmäpuheenvuorossaan totesi, on hajauttamisen aika. Ja, arvoisa kokoomus, teille täytyy sanoa, että teidän kanssanne se ei ole oikein koskaan onnistunut. [Kokoomuksen ryhmästä: Miten niin? — Antti Kurvinen: Näin se on!] Teidän soteraatkaisunne perustuu keskittämiseen, pakkoliitettyihin suurkuntiin ja yksityisiin terveysyrityksiin, ihmisten palveluitten karsimiseen. [Aki Lindén: Hyvä tiivistys!] Sellaista keskusta ei voi missään tapauksessa hyväksyä.

Ilahtuun edustaja Kivirannan tavoin tästä perustuslaillisesta esiselvityksestä, jossa todella selvitettiin, voitaisiinko tuonne harvaan asutuille alueille kohdentaa verohelpotuksia, antaa anteeksi opintolainoja ja sitten palauttaa syrjäseutulisä. Nyt tälle ei ole perustuslaillista estettä, ja näille toimille on varsin laaja parlamentaarinen hyväksyntä. Kysyisinkin pääministeriltä: oletteko valmiita edistämään näitä toimia harvaan asutun maaseudun elinvoiman lisäämiseksi?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Virolainen.

16.11 Anne-Mari Virolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Eilinen valtiovarainministeriön raportti listasi kasvun pullonkauloiksi liian alhaisen työllisyysasteen, liian hitaan tuottavuuskasvun ja liian vähäiset tuotannolliset investoinnit. Jotta yritykset uskaltavat investoida Suomeen ja luoda näin myös työpaikkoja, on Suomen oltava kustannuskilpailukykyinen ja toimintaympäristömme on oltava ennustettava hyvinkin pitkäjänteisesti.

Kun korona tässä jossain vaiheessa taittuu, markkinat avautuvat ja markkinaosuuksista käydään kilpailua, niin silloin suomalaisilla viennin veturiyrityksillä ja heidän verkostoissaan olevilla pk-yrityksillä on mahdollisuuksia. Tästä syystä kysynkin teiltä, arvoisa pääministeri: mikä on viestinne ja toimenpiteenne, jotta suomalaiset työllistävät yritykset valitsevat Suomen investointikohteeseen? [Paavo Arhinmäki: Kokoomukselta järkevääkin puhetta tulee!]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

16.12 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme täällä kevään lainsäädäntösuunnitelmaa, ja onhan se selvä asia, että sote-lakikokonaisuus on yksi merkittävimmistä asioista, mikä siellä tulee ja on jo käsitellyssä. Sote-lakikokonaisuus sai

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

kokoomuksen taholta melko kovaa käsittelyä parissa puheenvuorossa. Oma tulkintani siitä on suunnilleen sama kuin edustaja Kärnällä äsken, että kun siihen ei nyt sisälly 6 miljardin suuruista lakisääteistä pakkoulokoistusta, niin siinä on jotain sellaista, joka ärsyttää tavattomasti kokoomusta.

Mutta täytyyhän meidän nyt ymmärtää se, että Suomi on ainoa maa maailmassa, jossa pienen kunnan harteilla on koko erikoissairaanhoidonkin ja kaiken muun terveydenhuollon ja sosiaalitoimen rahoitus. Näin ei ole missään muualla maailmassa, ja me emme aina, ainoana ole tässä oikeassa. Tämä vapaaehtoinen tie on tuottanut sen — laskin sen juuri äsken — että 18 prosenttia Suomen väestöstä on nyt tällaisten vapaaehtoisesti muodostettujen integroitujen sote-järjestelmien piirissä. Kymmenessä vuodessa me ollaan saatu se aikaiseksi. Me tarvitsemme lainsäädäntöä tähän, me tarvitsemme laajemmat rahoitushartiat ja integraation. Se on kaikkien asiantuntijoiden yksimielinen näkemys. Yksityiskohdista voi olla erilaisia näkemyksiä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiuru, Pauli.

16.14 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sote-uudistuksen tavoitteena on hoitojonojen poistaminen ja se, että kansalaiset saavat nopeasti hyvää hoitoa. Pirkanmaalla toimii kuntien ja sairaanhoitopiirien yhteisesti omistamia yksiköitä, jotka ovat osakeyhtiömuotoisia: Sydänsairaala ja tekonivelsairaala Coxa. [Aki Lindén: Siis julkisia!] Niissä on yhteensä noin 900 työntekijää. Pirkanmaan kansanedustajat lähestyivät joulukuussa ministeri Krista Kiurua yhteisellä kirjeellä, jossa olivat mukana lähes kaikki Pirkanmaan kansanedustajat. Tiedustelimme, mikä on näiden yksiköiden jatko, koska ne ovat sote-uudistuksen, sote-lakien takia vaarassa menettää toimintamahdollisuutensa. [Aki Lindén: Ei pidä paikkaansa!] Henkilöstö on tyytyväistä, hoito on aivan erinomaista, jonoa ei ole, toiminta pelaa. Ministeri Kiuru vastasi: asia on valiokunnan käsissä täällä. Kysyn ministeri Marinilta: Mitä mieltä te olette näistä kahdesta yksiköstä? Annetaanko niille mahdollisuus toimia myös jatkossa? [Aki Lindén: Erinomaisia julkisen sektorin yksiköitä!]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkonen.

16.15 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomalaiset ovat kyllästyneitä, koska poliitikot eivät saa sote-uudistusta tehtyä. Nyt sote-uudistus on viipymättä tehtävä. Näin haluaa keskusta, ja näin haluaa maan hallitus. [Sari Sarkomaa: Suomalaiset eivät!] Perussuomalaisilta en ole kuullut kenenkään edes esittävän puheenvuoroja sote-uudistuksesta. Ainoastaan edustaja Kankaanniemi, joka kannattaa vilpittömästi maakuntamallia, on tästä puhunut.

Mutta erityisesti haluan kysyä teiltä, edustaja Orpo: Miksi te haluatte kaataa sote-uudistuksen? Minkä takia te ette halua pelastaa niitä pieniä kuntia, jotka ovat koko 2000-luvun sinnitelleet, ovat sinnitelleet niiden sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisen kanssa, joihinkin heillä eivät yksinkertaisesti enää hartiat riitä, eivät resurssit, eivät voimavarat? Siitähän sote-uudistuksessa alun perin on ollut kyse, pelastetaan peruspalvelut, ja sitä on kymmenen vuotta tämän maan poliittinen järjestelmä yrittänyt tehdä. Miksi, edustaja Orpo, miksi, edustaja Sarkomaa: minkä takia kokoomus haluaa taas kerran kaataa sote-uudistuk-

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

sen, ja minkä takia se maakuntamalli ei teille kelpaa nyt, kun yhdessä viime vaalikaudella sitä ajoimme? [Sari Sarkomaa: Nyt ei tule muuten maakuntamallia!]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Orpo.

16.16 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sote-uudistuksen keskeisimmät tavoitteet ovat ne, että pääsee jonoista hoitoon ja saadaan rahat riittämään, ja tämä hallituksen mammuttimainen esitys ei vastaa näihin kumpaankaan. Jos nyt hetken ajattelen tätä keskustan näkökulmasta, kun aika hyvin tutustuin keskustan tavoitteisiin viime kaudella, niin teillähän kyllä kävi huonosti tässä neuvottelussa. Te halusitte laaja-alaiset maakunnat — ei niitä tule. Tulee tiukasti ministeriön ohjauksessa oleva maakunta, [Petri Honkonen: Tulee laajat hartiat peruspalveluille!] ja pieniltä kunnilta viedään valta, palvelu ja rahat.

Sen lisäksi ihmettelen sitä, että esimerkiksi te, kuntapuolue SDP, olette menneet tähän maakuntamallihommaan. Me totesimme sen mahdottomaksi viime kaudella — te olette nyt mukana siinä. Suurilta kaupungeilta viedään kaksi kolmasosaa tuloista — viedään Vantaalta, edustaja Lindtman, kyky investoida tulevaisuuteen. [Antti Lindtman: Höpö höpö!] Tämä on kerta kaikkiaan huono malli. Ei voi tehdä uudistusta uudistamisen takia, vaan sillä pitäisi saavuttaa jotakin: jonot pois, rahat riittämään, henkilöstötyytyväisyyttä. Tämä ei tuo niistä mitään.

Mennään nykymallin pohjalta, kehitetään sitä ja pidetään huolta, että pienet kunnat eivät jää yksin. [Petri Honkonen: Ajatteko kuntaliitoksia?] Paras-hanke aikanaan on ollut ainut, [Puhemies: Aika!] mikä on tähän mennessä toiminut, Hannes Mannisen Paras-hanke. Kunnat velvoitettiin hakeutumaan 20 000 asukkaan väestövastuualueisiin, se toimi. Mennään samalla tavalla. Lopetetaan tämä hullu hallinnon rakentaminen. [Petri Honkonen: Puhetaan hallintoa eikä rakenneta!]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindtman.

16.18 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sote-uudistusta on yritetty jo, voi sanoa, koko viime vuosikymmenen, kaikkien kolmen edellisen hallituksen aikana, ja aina se on kaatunut, ja ellen väärin muista, niin jokaisessa niissä hallituksessa kokoomus on sitä yrittänyt. Kun joka kierroksesta on opittu, nyt olisi vihdoinkin ja viimein aika se saada — uskon, että monet kansalaisetkin ajattelevat, että vaikka ei ole olemassa täydellistä järjestelmää, niin olisi se sote-uudistus jo saatava maaliin. Kyllä me olemme sen velkaa.

Ja arvoisa edustaja Orpo, vielä tästä sote-uudistuksesta: Meillä Vantaalla tosiaan kuntakonsultti Laesterä, joka taitaa muuten olla teidän puoluetoverinne, arvioi ja sanoi, että ei tämä sote-uudistus Vantaan taloutta ihan pelasta. Hänen näkemyksensä oli ihan toisenlainen, mitä tulee näihin investointeihin... [Puhujan mikrofonin sulkeutuu — Paavo Arhinmäki: Jaaha, siellä Orpo katkaisi puheenvuoron! — Naurua — Puhemies: Aika!]

Arvoisa puhemies! Saanko jatkaa vielä?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ei kosketa ylimääräisiin mikkeihin.

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

Kun tätä investointia vertailee, täytyy nähdä, että suurissa kaupungeissa isot sote-investoinnit ovat nyt vasta edessä, kaupungit joutuisivat ne joka tapauksessa toteuttamaan.

Ja toinen asia: Nyt tämä hallitus tuo valtiosuusjärjestelmäuudistuksessa kasvuun perustuvan kriteerin. Kaupunkien kasvuun perustuva kriteeri tulee valtiosuusjärjestelmään, ja tämä hallitus tuo sen — hallitus, missä kokoomus ei ole.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koponen.

16.19 Ari Koponen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Marin omassa puheessaan sanoi, että matka on kesken mutta olemme oikealla tiellä. Kuitenkin valtiovarainministeriön tuoreessa raportissa kerrotaan, miten Ruotsin ja Tanskan julkisen talouden velkasuhde näyttää lähitulevaisuudessa pysyvän noin 40 prosentissa suhteessa bruttokansantuotteeseen, kun Suomen velkasuhde on noin 70 prosenttia [Paavo Arhinmäen välihuuto] ja jatkaa kasvuaan. Onko suunta siis oikea?

Kyseisessä raportissa nostetaan esiin vain vanhushuoltosuhde, mutta sen lisäksi meillä mielen ongelmat nousevat räjähdysmäisesti läpileikkaavasti koko väestössä. Näiden juuri-siihin tulisi puuttua esiopetuksesta lähtien ennaltaehkäisevästi. Meillä ei ole varaa menettää kokonaisia ikäluokkia lapsista ja nuorista.

Elvyttävä politiikka on peittänyt alleen rakenteelliset ongelmat, joihin ei ole puututtu. Nämä ongelmat olivat nähtävissä jo ennen koronaa, eivätkä ne tule poistumaan vaan pahe-maan koronan myötä. Pääministeri Marin, sanojen arvo mitataan vasta teoissa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Torniainen.

16.21 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun nyt olemme noin vuoden olleet koronan kourissa, niin kun katsotaan tulevaisuuteen, niin kyl-lähän keskeisiä asioita ovat työllisyys, talous ja terveys, ja siinä terveysasiassa nimen-omaan sote on iso asia. Sote on saatava vihdoin maaliin. 15 vuotta suurin piirtein sitä on valmisteltu, sitä ovat kaikki eduskuntapuolueet olleet valmistelemassa. Ja kyllä itseänikin hieman ihmetyttää — ja vähän enemmänkin — kokoomuksen linja. Viime kaudella te olitte valmiit maakuntamalliin, ja nyt te olette valmiit kuntien pakkoliitoksiin, koska pienet kunnat eivät selviä tulevaisuudesta näissä sote-asioissa.

Korona-aika on selkeästi osoittanut, että monissa työpaikoissa paikkariippumattomuus on mahdollista, kunhan vain tietoliikenneyhteydet ovat kunnossa. Arvoisa pääministeri, miten te itse suhtaudutte tähän etätööhön ja työpaikkariippumattomuuteen? Olisiko se Suomessa tulevaisuus?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eestilä.

16.22 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskusta totesi ryhmäpuheenvuorossaan, joka oli hyvä, että keskittämispolitiikan aika on ohi. Kyllä minun täytyy sanoa, että tämä sote-uudistus ainakin minun silmin katsottuna on kyllä ehkä tämän vuosituhannen suurin keskittämisharjoitus, ja se ei kyllä ole aluepolitiikkaa, sillä pienistä kunnista ja seutukaupungeista viedään nyt päätösvalta, viedään rahat, ja kun katsoo sitä raamia, mikä kullekin maakunnalle on annettu, niin ainakin Pohjois-Savosta sanoisin terveisiä, että myöhemmin viedään myös palvelut, koska rahat eivät tule riittämään.

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

Sosiaalidemokraattien ryhmäpuheenvuorossa, edustaja Lindtman, jonka puheenvuoro oli hyvä, te sanoitte, että sähkön siirtohintojen kohtuuttomille korotuksille tulee stoppi. Onko teidän mielestänne kohtuus se, että sähköyhtiöt saavat vuosittain korottaa 8 prosenttia siirtohintoja ja jos eivät ole ymmärtäneet viimeisen neljän vuoden aikana tehdä niitä korotuksia, niin saavat anomuksesta tehdä lisää niitä korotuksia? Onko tämä teidän mielestänne kohtuus? [Paavo Arhinmäki: Mitäs kokoomus on tehnyt tälle asialle? Ei mitään! — Antti Lindtmanin välihuuto]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Gustafsson.

16.23 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on puheenvuoroissa nostettu paljon esille tämä pohjoismainen taso, jolle Suomen pitää päästä ja pysyä siinä mukana. Hallitushan on nyt valmistelemassa sekä yt-lain uudistusta että myöskin paikallisen sopimisen suomalaista mallia, sanotaan nyt näin. Minulla on tässä kädessä ikään kuin tämän yt-lain valmistelujuttu: 1) jatkuva vuoropuhelu työnantajan ja henkilöstön välillä, 2) neuvottelut muutostilanteissa, 3) henkilöstön edustus yrityksen hallinnossa. Itse toivoisin, että tämän paikallisen sopimisen kehitystä vietäisiin eteenpäin tämän yhteistoimintalain kehittämisen rinnalla, jolloin tulemme siihen pohjoismaiseen tasoon, joka esimerkiksi Ruotsissa on luottamusmiesjärjestelmän toimivuuden kohdalla, Saksassa hallintoedustusjärjestelmän kautta ja niin edelleen. Toivottavasti kokoomus tukee tällaista mallia. [Petteri Orpo: Ruotsissa ei ole yleissitovuutta, sitäkö tarkoitat?]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Simula.

16.24 Jenna Simula ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Alkava kevät on siis hallituksen toimien myötä ulkomaisen hakkeen tuontia Venäjältä, turveyrittäjien kyykyttämistä, pienten lukiodien eloonjäämistäistelua, ja, mikä pahinta, te vain mietitte uusia keinoja, joilla nostaa asumisen ja liikenteen kustannuksia yrittäessänne päästä ylimitoitettuihin ilmastotavoitteisiin.

Hallitus ei luovu hallitusohjelman turhista ideologisista menoeristä edes pandemian edessä. Tuhlaaminen jatkuu, ja EU:n velkapaketilla olette sinetöineet tulevienkin sukupolvien kohtalon. Jos EU:ssa ehdotettaisiin uutta elvytyspakettia, olisitte heti mukana, niin rähmällään te olette EU:n edessä.

Tiedolla ei Suomen hallitusta nyt johdeta. Oli asia mikä tahansa, oppivelvollisuusiän korotus tai EU:n elvytyspaketti, te sivuutatte tiedon ja asiantuntijat. Sitä lienee luvassa jatkosakin. [Paavo Arhinmäki: Perussuomalaiset on tieteen eturintamassa!]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Piirainen.

16.26 Raimo Piirainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen linja on ”terveys edellä taloutta unohtamatta” — tämä on hyvin moneen kertaan täällä todettu, ja näin on. Otetaanpa huomioon se, että jos ei olisi tuettu kuntia, sairaanhoitopiirejä, yrityksiä, niin millainen huuto täällä tällä hetkellä olisi? Aivan käsittämätön. Työttömyys olisi ihan eri luvuissa kuin tällä hetkellä. Ja täytyy myös muistaa, että viime vuoden talousarvion lisäksi oli seitsemän lisätalousarviota, ja niissä kaikissa rahoitettiin näitä edellä mainittuja asioita mutta myös investointeja, ja näillä investoinneilla saatiin myös työllisyyttä

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

aikaan ja toimeentuloa työttömille. Elikkä kyllä nämä ovat olleet talouden näkökulmasta ja terveyden näkökulmasta erittäin merkittäviä satsauksia hallitukselta, ja täytyy muistaa, että eduskunta on tukenut näitä ajatuksia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Keto-Huovinen, Pihla.

16.27 Pihla Keto-Huovinen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Talouskasvun ja työllisyystilanteen lisäksi emme saa myöskään unohtaa turvallisuutta.

Edustaja Risikko nosti jo aiemmin ansiokkaasti esille nuorten pahoinvoinnin, joka on näkynyt viime aikoina muun muassa vakavina rikoksina. Nuoret on saatava integroitua yhteiskuntaan ennen kuin tilanne pahenee.

Myös järjestäytyneen rikollisuuden osalta tilanne on pahentunut koko 2000-luvun, ja se aiheuttaa monin tavoin niin turvallisuuteen kuin talouteen liittyviä ongelmia yhteiskunnassamme. Valitettavasti hallituksessa tätä ongelmaa ei tunnuta huomioitavan, vaikka meidän tulisi tehdä kaikkemme, jotta tilanne pysyisi mahdollisimman hyvin hallinnassamme.

Ideota kyllä piisaa, ja niistä voisi vaikka tehdä jokaisesta erillisen lakialoitteen, mutta toivoisi myös hallitukselta enemmän aktiivisuutta tämän aiheen parissa. Kysynkin: aiotteko tänä vuonna tehdä asialle jotain?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Huttunen.

16.28 Hanna Huttunen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minä näen vieläkin maakuntaihmisenä painajaisia kokoomushallituksen edellisestä karttahaarjotuksesta. [Petri Honkonen: Niin minäkin, hikisenä herään yöllä niihin uniin!] Silloin tehtiin suurkuntahankkeita, tehtiin pakkoliitosselvityksiä, ja meiltä taisi hävitä kokonainen maakunta eräältä kartalta, kun mietittiin maakuntien määrää.

Sote-uudistuksessa on kyse ihmisestä. On kyse ihmisten peruspalveluista, lähipalveluista ja on kyse siitä, että pystymme tasa-arvoisesti turvaamaan palvelut koko Suomessa, kaikissa maakunnissa, niin myös täällä pääkaupunkiseudulla. Kokoomuksen kuntapohjainen vaihtoehto ei ole mikään uudistus. Kuntayhteistyötä on kokeiltu 12 vuoden ajan, jopa 15 vuoden ajan, ja sillä ei ole ratkaistu sitä ongelmaa, että erikoissairaanhoidon kustannukset ovat se suurin kuluerä kunnille ja kuntien hartiat eivät sitä kestä. Todennäköisesti tällä uudistuksella, mikä itse asiassa on tekemätön paikka, kokoomus ajaa vain himoitsemaansa suurkuntien Suomea. [Matias Mäkynen: Kokoomus nostaa kädet pystyyn!]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Reijonen.

16.29 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ilmastoasioissa näytämme ottaneen vähän liian suuren leijonanloikan. Hallituksen pitäisi oikeasti miettiä, onko näin tehty. Kyllä näin on tehty. Tämän ansiosta työpaikat karkaavat Kiinaan ja työpaikat karkaavat Venäjälle. Kotimainen turve on myrkkyä, mutta venäläinen turve ei ole myrkkyä. Tämä vaikuttaa aika kiiltokuvamaiselta politiikalta, ja näyttää sille, että turvetuotantoa pitäisi ehkä jopa lisätä, mitä alasajaa. Nyt pitäisi ottaa huomioon kotimainen työ, kotimainen työ ja kotimainen työ, ja sitä perussuomalaiset ovat tehneetkin.

On oikeastaan aika uskomatonta, että keskusta ei puolusta kotimaista turvetta, mutta yhtä uskomatonta on se, että keskusta ei puolusta autoilua. Autoilua kuritetaan entistä

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

enemmän. Alkaa tuntua siltä, aikooko keskusta tosiaan keskittää kaiken keskustoihin, kaupunkien keskustoihin. Ei se näin voi olla, ei se saa olla näin. [Ari Torniainen: Ei olekaan!]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kivelä.

16.30 **Mai Kivelä vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaisista on täällä nyt useasti jo toivottu ilmastotavoitteiden perumista, mutta vasemmistoliitto ainakin odottaa, että hallituksen ilmastotavoitteet ovat yhtä tärkeitä, yhtä painavia ja yhtä sitovia kuin työllisyystavoitteet ovat.

No, tämä vuosi onkin ilmaston vuosi. Tänä vuonna päätetään lisätoimista hiilineutraalin Suomen saavuttamiseksi. Hallitus on näyttänyt erittäin hienoa johtajuutta koronakriisin hoidossa. Minä ajattelen, että tänä vuonna ihmiset odottavat meiltä samanlaista hienoa johtajuutta ilmastotyössä.

Myös koronakriisin hoitaminen tietenkin linkittyy myös ilmastotyöhön. Jälleenrakennus pitää tehdä niin, että samalla mennään kohti ilmastokestävää yhteiskuntaa. Tämä tarkoittaa sitä, että hallituksen koronatuettu ja elvytys on suunnattava vain kestävyyssiirtymää tukeviin ja edistäviin kohteisiin eikä niin, että fossiilitaloutta pönkitetään yhtään enempää.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hyrkkö.

16.32 **Saara Hyrkkö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä koronakriisi on osoittanut, että tässä kaikessa synkkyudessa me ihmiset kykenemme tekemään yhteistyötä, tuntemaan empatiaa toisiamme kohtaan, jopa muuttamaan omaa toimintaamme ja kannattelemaan toisiamme vaikeassa kriisissä. Näitä taitoja toisesta tarvitaan myös tulevaisuudessa ja vuosikymmeninä, kun ratkaisemme ilmastokriisiä ja luontokatoa ja rakennamme yhteiskunnan niin ympäristön kuin ihmistenkin kannalta kestäväksi.

Ylivoimainen enemmistö suomalaisista tietää, että ilmastokriisi ja luontokato ovat vakavia uhkia, ja sen takia tuntuukin aivan uskomattomalta, että vielä vuonna 2021 valtiovarainministeriö julkaisee tulevaisuuteen katsovan raportin, jossa ei käsitellä tai huomioida ilmastoa ja ympäristöä lainkaan. Kysyisin pääministeriltä, miten varmistamme, että koko valtionhallinto pääsee kartalle siitä, että nämä eksistentiaaliset uhat on otettava huomioon kaikessa päätöksenteossa nyt ja myöskin tulevaisuudessa. On selvää, että on Suomen ja suomalaisten etu, että me luomme niitä ratkaisuja ilmastokriisiin, joita voidaan myös globaalisti hyödyntää. Perässähiittäjät eivät ole useinkaan niitä voittajia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Otetaan vielä muutama puheenvuoro ja sen jälkeen pääministerin vastaus, koska tähän käytettävissä oleva aika alkaa olla täysi ja puheenvuoroja on kyllä ollut enemmän kuin tarpeeksi tähän aikaan. — Edustaja Kauma.

16.33 **Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totean ensi alkuun kysymykseen siitä, miksi kokoomus ei kannata sote-uudistusta: Siihen on hyvin yksinkertainen vastaus, ja se on se, että se ei vastaa kumpaankaan kysymykseen, kumpaankaan ongelmaan, mitä tässä ollaan ratkaisemassa — potilas ei pääse nopeammin hoitoon, eikä tällä saada rahoitusta riittämään.

Mutta, arvoisa puhemies, varsinaiseen kysymykseeni. Me olemme Suomessa tottuneet vertaamaan itseämme muihin Pohjoismaihin, ja kuten täällä on monta kertaa tullut todet-

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

tua, meidän työllisyystilanteemme ja talouskasvumme on selvästi heikompi ja velkaantumme nopeammin kuin muut Pohjoismaat. Tietysti tällaisessa tilanteessa pitää esittää kysymys, missä ovat ne keskeiset erot verrattuna muihin Pohjoismaihin siinä, mitä me Suomessa teemme. Ja kun näitä raportteja lukee, niin kyllä sieltä tulee esiin kolme ihmisryhmää: yli 55-vuotiaiden, erityisesti miesten, työllisyysaste; pienten lasten vanhempien, erityisesti naisten, työllisyysaste ja kolmanneksi maahanmuuttajien, erityisesti naisten, työllisyysaste. Kyllä nyt kehottaisin, arvoisa pääministeri, teitä kiinnittämään huomiota erityisesti [Puhemies: Aika!] näihin kolmeen ryhmään, siihen, miten heidät saadaan työllistymään paremmin.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viljanen.

16.35 Heidi Viljanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse uskon hallituksen tapaan inhimilliseen politiikkaan ja myös inhimilliseen työllisyyspolitiikkaan. En usko siihen, että esimerkiksi toimeentulotukea leikkaamalla kannustetaan ihmisiä työntekoon. He tarvitsevat tukea ja henkilökohtaista tukea monin eri tavoin. Meillä on jo aivan tarpeeksi toivottomuutta tässä yhteiskunnassa.

Meidän on tehtävä toimia, jotta mahdollisimman moni pääsisi työelämään. Siihen on tehty hyvin oikeansuuntaisia ratkaisuja. Pohjoismainen työvoimapalvelumalli on siitä hyvä esimerkki. Tervehdin ilolla tänään esiteltyjä ehdotuksia toimista, joilla lisätään eri syistä osatyökykyisten ja vammaisten mahdollisuuksia työllistyä. Heissä on suuri potentiaali ja, mikä parasta, paljon halua tehdä työtä, toisin kuin monesti ajatellaan. Työministeri Tuula Haataisen sanoin: kyse ei ole vain työllisyyden vahvistamisesta, vaan myös osallisuudesta ja oikeudenmukaisuudesta.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Peltokangas.

16.36 Mauri Peltokangas ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Hallitus on epäonnistunut talouden tasapainottamisessa ja työllisyystavoitteissaan rankasti. [Aki Lindén: Niikko sanoi just toisinpäin!] Työpaikkoja on tuhottu, ei luotu. Tästä hyvänä esimerkkinä ovat turvetuottajat. [Eduskunnasta: Niikon linja oli parempi!] Terveisiä keskustalle. Energiahuoltovarmuus, maatalous ja yrittäjien elämä on saatettu mahdottoomaan tilaan. Vihreä agenda puree nyt Suomea ja suomalaisia nilkkaan vankasti koko hallituksen kaikkien puolueiden osalta.

Elinkeinoministeri Lintilä vannotti taannoin kyselytunnilla, että turpeen käyttöä ei ole kielletty. Kuulen kuitenkin uutisia maakunnista, että uusien lämpölaitosten valtion rahoitusosuuksien ehtona on, että turvetta ei saa käyttää. Minulla herää kysymys, onko täällä sallissa oltu ketunhännät kainalossa. Hallituksen ilmastopolitiikka lähentelee vakavaa järjetömyyttä. [Paavo Arhinmäen välihuuto] Kysyn, arvoiset ministerit ja arvoiset hallituspuolueiden jäsenet: milloin te lopetatte Suomi-neidon alasajon? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Haluaako pääministeri vielä kommentoida? — Olkaa hyvä.

16.37 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä tuli paljon kysymyksiä, ja poimin niistä joitakin keskeisimpiä teemoja.

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

Ensinnäkin tähän sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen, joka nousi useassa puheenvuorossa esille. Me teemme nyt tätä sote-uudistusta — jota on rakennettu pitkään, useita hallituskausia — ihmiset emmekä rakenteet edellä. Me haluamme siis parantaa ihmisten palveluita, parantaa hoitoonpääsyä, ja tässä tietenkin pohjana toimii vahva julkinen sosiaali- ja terveydenhuolto, [Sari Sarkomaan välihuuto] jota yksityinen ja kolmannen sektorin palvelutuotanto sitten täydentävät. Me teemme nyt nimenomaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen ensi vaiheessa niin, että ehdimme tämän ison kokonaisuuden tällä vaalikaudella käsitellä. Aiemmin on yritetty haukata liian iso pala kerralla, ja sen vuoksi myös esitys on ajautunut ongelmiin eikä sitä olla saatu lopulta eduskuntakausilla sitten läpivietyä, ja sen vuoksi me keskitymme nyt tähän sote-uudistukseen, siis sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin, niiden parantamiseen, ja myöhemmässä vaiheessa sitten katsotaan tätä monialaisten maakuntien kokonaisuutta. Jos ja kun tällä vaalikaudella saamme tämän sote-uudistuksen tehtyä, se on jo erittäin tärkeä, iso askel eteenpäin. Voin kyllä sanoa myös sen, että sote-uudistuksesta olisi ollut tässäkin kriisissä hyötyä. Siitä, että meillä olisi rajattu määrä toimijoita ja selkeästi vahvemmat hartiat, olisi ollut valtavan iso apu tämän koronapandemian aikana. Mutta toivottavasti tulevaisuudessa, tulevilla päättäjillä, on tässä enemmän ja paremmat työkalut käytössään niin valtion tasolla kuin tietenkin siellä maakuntien tasolla.

Toinen iso teema, jota täällä käsiteltiin, oli ilmasto ja ne ilmastotoimet, joita me olemme sitoutuneet tekemään ja joita me haluamme tehdä. Tästä kokonaisuudesta: Tätä ei pitäisi tarkastella vain siitä näkökulmasta, mitä Suomi joutuu tekemään omalta osaltansa, aivan kuten kaikki maailman maat, vaan samanaikaisesti meidän pitäisi nähdä se valtava mahdollisuus, mikä ilmastomuutoksen torjumisessa on Suomelle. Meillä on aivan mielettömän hienoa osaamista Suomessa, yrityksiä, jotka tekevät maailman huippuluokan teknologioita ja tuotteita. Tämä markkina tulee olemaan iso, ja se on jo valtava tällä hetkellä, ja ilmastomuutoksen torjunta, ilmastotyö, jota me teemme, tarjoaa suomalaisille yrityksille ja suomalaiselle työllisyydelle erittäin isoja mahdollisuuksia, ja tämä meidän pitää täysimääräisesti hyödyntää. Meillä on iso ilmastovelka, ja meidän pitää puhua ilmastovelasta samalla, kun me puhumme taloudellisesta velasta tai me puhumme muista isoista ja tärkeistä kysymyksistä. Me emme voi sivuuttaa sitä, että meillä on iso ilmastovelka ja iso ympäristövelka, joka meidän pitää yhtä lailla pystyä purkamaan, jotta myös tulevilla sukupolvilla on kestävä elämän edellytykset. Tehkäämme tämä työ sillä tavalla, että se myös synnyttää Suomeen työtä ja taloudellista menestystä.

Sitten muutama yksittäinen kysymys, joita täällä tuli vielä esille. Edustaja Kärnä kysyi siitä, onko hallitus valmis edistämään harvaan asuttujen alueiden elinvoimaisuutta, ja edustaja Torniainen kysyi etätyöstä. Ilman muuta, myös ilmastotoimet halutaan tehdä sosiaalisesti ja alueellisesti oikeudenmukaisella tavalla, ja esimerkiksi etätyö tarjoaa meille myös mahdollisuuksia tehdä päästövähennyksiä sillä tavalla, että se on niin sosiaalisesti kuin alueellisesti kestävä. [Keskustan ryhmästä: Hienoa! — Mainiota!]

Keskustelu päättyi.

Asian käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta Hallituksen esitys HE 6/2021 vp

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle talousvaliokunnan on annettava lausuntonsa.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Keskustelun aloittaa ministeri Kiuru. Olkaa hyvä.

Keskustelu

16.41 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pian tulee vuosi siitä, kun elämämme muuttui sellaisella tavalla, että vastaavaa ei ole tapahtunut sitten toisen maailmansodan jälkeen. Olimme jo saaneet viime vuoden alussa sosiaali- ja terveysministeriöön ensimmäisiä tietoja Kiinasta levinneestä uudesta koronaviruksesta, kun sitten valtioneuvosto lisäsi 13. päivä helmikuuta 2020 tartuntatautiasetuksen 1 §:n luetteloon yleisvaaralliseksi tartuntataudiksi sarsin ja mersin lisäksi muun uuden koronavirustyyppin aiheuttaman vakavan infektion. Vähän vielä tuolloin tiesimme tästä muusta uudesta infektiosta, mutta vuosi on mennyt ja tietomäärämme ja huolestamme ovat sitä mukaa kasvaneet. Joka tapauksessa tärkein havainto kuluneesta yhdestä vuodesta on se, että millä tahansa mittarilla olemme menneetkin, olemme pyrkineet estämään pandemian leviämistä ja hoitaneet virustautiin sairastuneita niin hyvin kuin olemme vain kyenneet.

Heti kun valtioneuvosto 16.3.2020 totesi tasavallan presidentin kanssa Suomen olevan poikkeusoloissa, otimme käyttöön tehokkaita suosituksia, tavalliseen lainsäädäntöön kuuluvia keinoja ja lisäksi valmiuslainsäädäntöön perustuvia rajoituksia. Kolme kuukautta kestäneiden poikkeusolosuhteiden päätyttyä kesäkuussa 2020 olemme toimineet tehokkaasti aikaisemman lainsäädännön ja sen lisäksi heti poikkeusolojen aikana ja sen jälkeen valmistellun tavallisen lainsäädännön mukaisin keinoin.

Poikkeusolosuhteissa valmisteltiin kiireesti majoitus- ja ravitsemustoiminnasta annettuun lakiin väliaikainen pykälä, jonka nojalla lähes kaikki ravitsemusliikkeet pidettiin suljettuna asiakkailta 4.4.—31.5.2020. Kun epidemiatilanne alkoi sitten helpottaa, valtioneuvosto siirtyi toukokuussa 2020 toteuttamaan hybridistrategiaansa ja valmisteli ravitsemustoiminnan rajoituksia koskevat tartuntatautilain väliaikaiset säännökset. Nämä tavalliseen lainsäädäntöön kuuluvat säännökset tulivat voimaan 1.6., ja ravitsemusliikkeet voitiin jälleen avata asiakkaille.

Eduskunnalle nyt esiteltävä hallituksen esitys tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta on jatkoa tälle tavalliselle lainsäädännölle, jonka avulla olemme menestyksellisesti estäneet koronavirusepidemian leviämistä myös ravitsemisliikkeissä.

Toukokuussa valmisteltujen pykälien voimassaolon päättymisen jälkeen uudet, samoihin periaatteisiin perustuvat nykyiset ravitsemustoiminnan rajoituksia koskevat tartuntatautilain säännökset tulivat voimaan 1.11.2020.

Valtioneuvosto on siis kesäkuusta lähtien eli jo yli kahdeksan kuukauden ajan epidemiatilanteen yleisen ja alueellisen tarkastelun perusteella säätänyt asetuksella ravitsemisliikkeiden aukiolo- ja anniskeluaikaa sekä asiakaspaikkamäärää ja käyttöä koskevia rajoituksia. Tartuntatautilain väliaikaisissa säännöksissä on myös säädetty ravitsemisliikkeiden

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

hygienia- ja muista vaatimuksista, yleisistä asiakaspaikkojen etäisyysvaatimuksista ja toiminnan suunnitteluvollisuudesta. Nämä nykyiset säännökset ja niiden nojalla annettu asetus ovat voimassa enää helmikuun loppuun saakka.

Koronavirusepidemia voi kuitenkin jatkua pitkälti kuluvankin vuoden puolelle, vaikka tällä hetkellä väestön rokottaminen on jo hyvässä vauhdissa. On myöskin ilmaantunut koronavirusmuunnoksia, joten tältä osin virusmuunnostenkin leviämisen riski on erittäin korkea. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos on juuri tässä tilanteessa katsonut, että nykytiedon perusteella on välttämätöntä ja epidemian uhkaan nähden oikea-aikaista tehostaa covid-19-torjuntaa erityisesti huomioiden virusmuunnosten mahdollinen vaikutus.

Epidemian leviämistä on tehokkaasti estetty nimenomaan ravitsemustoiminnan sääntelyn ja rajoittamisen kautta. Nyt käsiteltävässä ehdotuksessa esitetään, että tartuntatautilain 58 a ja 58 b §:n sekä 91 §:n 1 momentin voimassaoloa jatkettaisiin pienin muutoksin säätämällä uusi väliaikainen laki, joka olisi voimassa 1.3.—30.6.2021.

Hallituksen esityksessä myös todetaan, että jos epidemiatilanne edellyttää tiukempia ravitsemustoimintaan liittyviä rajoituksia, niitä koskeva esitys voidaan valmistella eduskunnan käsiteltäväksi viipymättä. Tällä hetkellä seuraamme epidemian kehittymistä yhdessä sairaanhoitopiirien ja Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa ja tarpeista riippuen tuomme mahdollisia kiristyksiä eduskuntaan käsiteltäväksi. Olemme siis aloittaneet ministeriössä tämän paketin valmistelun siltä varalta, että Suomen hybridistrategian mukaisesti etenemme leviämisvaiheessa tasolle kaksi ja tältä osin joudumme kiristämään entisestään sääntelyä, joka olisi tuolloin tätä esitystä kireämpää.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Sitten siirrymme keskusteluun, ja paikalta pidetyt puheenvuorot siis 3 minuuttia ja täältä edestä 7, mutta koetetaan olla tiiviitä, niin että mahdutetaan useampi puheenvuoro näihin aikataulutettuihin osioihin.

Edustaja Turtiainen. — Huomauttaisin edustaja Turtiaista, että meillä on yhdessä sovitut pelisäännöt maskien käytöstä.

16.47 Ano Turtiainen at: Arvoisa puhemies! Minä en ole ollut sopimassa semmoisesta asiasta ja en ole käyttänyt täällä aikaisemminkaan maskia.

Arvoisa puhemies! Ravitsemisliikkeiden toiminnan rajoituksia ollaan nyt hallituksen esityksen mukaisesti jatkamassa neljä kuukautta eteenpäin eli kesäkuun loppuun. Siis ihan oikeasti hallitus uskaltaa esittää tällaista, ja ilmeisesti oppositio on kaiken tämän hyväksymässä hiljaisuudella. Tilastot osoittavat, ettei viimeisen vuoden aikana ole kuollut juurikaan enempää ihmisiä kuin edeltävinä vuosina, ja päivittäin tulee tietoa, joka todistaa koronan testausmenettelyn olevan epäluotettava. Jopa testimenetelmän kehittäjän mielestä valtaosa positiivisista testituloksista on vääriä. Tätä tukevat myös seuraavat huomiot: sairaalat loistavat tyhjyydellään, ja muka kuolemanvakavan koronan voi sairastaa oireettomasti — puhumattakaan siitä, onko tuon kyseenalaisen testitavan vuoksi normaalit kausiflunssatapauksetkin kirjattu koronaan.

Arvoisa puhemies! Kuten hallituksen esityksessä todetaan, ravitsemisliikkeiden on kuitenkin havaittu välittävän melko vähän tartuntoja, kuten liikennevälineidenkin. Silti ollaan kurittamassa näitä aloja ikään kuin tarkoituksella, ja niskureille olisi luvassa kovia otteita, jopa liikkeen sulkemiseksi poliisivoimin. Pakko kysyä koko eduskunnalta: onko tarkoitus tappaa tietyiltä aloilta pienet toimijat kokonaan pois, jotta isot toimijat saisivat markkinat haltuunsa?

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

Koronasta voidaan todeta, että siinä on hoito mennyt sairautta pahemmaksi. Media ja eduskunta ovat yhdessä syyllisiä tähän hulluuteen. Ollaan lietsottu väestön keskuuteen kuolemanpelkoa pian jo vuoden ajan. Sen vuoksi ihmiset eivät uskalla elää enää edes normaalia elämää. Edessä on järkyttävä konkurssiaalto, joka murskaa alleen yrityksiä ja siis ihmiskohtaloita. Mitä luulette, mitä siitä seuraa? Siinä pahimmillaan voidaan sanoa hyväs-tit jopa yhteiskuntarauhalle.

Arvoisa puhemies! Yritysten tuhoaminen koronan takia on ollut erittäin edesvastuuton-ta toimintaa. Varjelutoimet olisi pitänyt alusta alkaen kohdistaa nimenomaan heikkokun-toiseen väestönsäan ja siis erityisesti vanhuksiin, joille sairastuminen mihin tahansa tau-tiin voi olla kohtalokasta.

Hallitus on kuulemma kaavailemassa mahdollisia uusia rajoituksia, jos tautitilanne pa-henee. Minä haluan tietää, oletteko kenties jo keskenänne sopineet tautitilanteen pahene-van ja oletteko jo sopineet ja päättäneet myös kuntavaalien siirtämisestä koronan takia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Otetaan tähän vaiheeseen muutama puheen-vuoro ja sen jälkeen tällainen nopea debatinluonteinen minuutin puheenvuorojen keskus-telu, koska muutoin monen puheenvuoro siirtyy niin myöhäiseksi. — Elikkä seuraavaksi on edustaja Kivisaari.

16.51 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Tartuntatautilain muutokset ovat värittä-neet paitsi eduskunta- myös kansalaiskeskustelua jo lähes vuoden ajan. Tänäkin täysis-tunnossa on kahdessa pykäläkohdassa tartuntatautilakiin liittyviä muutosesityksiä ja valio-kuntien huomioita. Se kertoo siitä, että hallitus ja eduskunta koettavat pontevasti toimia niin, että Suomi voittaa vaikeankin ajan jälkeen.

Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettävän tartuntatautilakiin väliaikaisia muutoksia — sinänsä tuttua juttua menneenkin vuoden ajalta. Muutokset koskevat tiettyjä ravintoloita maaliskuun alusta kesäkuun loppuun asti. Ravintoloiden tulisi edelleen muun muassa noudattaa hygienian liittyviä erityisiä vaatimuksia sekä huolehtia turvaväleistä. Uskon, että tämä on varsin aiheellinen vaade, jota enin osa ravintoloista on tähänkin asti noudattanut.

Edelleen on tärkeää, että päätöksiä rajoittamistoimista voidaan tehdä paikallisen tautiti-lanteen mukaan. Vaikka päätökset tehdään terveysturvallisuus edellä, on myös muita vai-kutuksia kyettävä arvioimaan. On aivan välttämätöntä myös pohtia sitä, mitä rajoitustoi-met tarkoittavat elinkeinotoiminnalle. Tartuntatautilain väliaikaiset muutokset vahvistavat paikallisten viranomaisten mahdollisuuksia tehdä ennakoivia ja nopeita toimia koronavi-ruksen leviämisen estämiseksi. Tämä on hyvä asia. Ketteryys ja tilannenopeus ovat muun-toviruksen maailmassa tarpeellisia. Esityksen tavoitteena on hillitä koronaepidemiaa te-hokkaasti, mahdollisimman vähän ihmisiä ja yrityksiä haittaavasti — näin on syytä toimia myös jatkossa.

Puhemies! Ravintoloiden rajoituksiin liittyen ihmisten ymmärrystä on koeteltu erityi-sesti kahdenlaisissa tapauksissa: Ensinnäkin monen on ollut vaikea hyväksyä sitä, että kun itse on toiminut varovaisesti ja kenties pysytellyt kotona, niin toiset ovat kokoontuneet yh-teen juhlimaan. Näitä uutisvälähdyksiä saattaa kantautua niin kotimaasta kuin ulkomailta. Toisaalta monessa kunnassa on ollut samaan aikaan rauhallinen koronatilan-ne ja rajoitus-

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

ten takia kohti konkurssia juokseva ravintola. Tämäkään ei ole tuntunut oikeudenmukaiselta.

Arvoisa puhemies! Ei tämä valitettavasti vieläkään ole ohi: jatkamme tasapainoilua, jatkamme järkeviä toimia päämäärätietoisesti terveys edellä mutta myös taloutta ja inhimillisyyttä tukien.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen.

16.54 Päivi Räsänen kd: Arvoisa rouva puhemies! Koronavirusepidemia voi jatkua pitkälle kuluvan vuoden puolelle, sillä valitettavasti rokotukset etenevät odotettua hitaammin. Yksi keino tämän epidemian leviämisen estämiseksi on tänään meillä käsittelyssä eli ravitsemistoiminnan sääntely ja rajoittaminen asiakasmäärien sekä aukiolo- ja anniskeluai-
karajoitusten kautta. Kyllä nämä rajoitustoimet ovat varmasti tarpeellisia, vaikka samalla tietysti täytyy nostaa se huoli esiin, että ravitsemusalan yritysten konkurssiuhka kasvaa edelleen epidemian ja rajoitusten jatkuessa. Hallituksen esityksessäkin todetaan, että reilu viidesosa matkailu- ja ravintolapalvelujen jäsenyrityksistä arvioi olevansa konkurssiuhan alla kuuden kuukauden kuluttua, ja erityisesti tämä uhka on pubeilla ja yökerhoilla.

On kuitenkin, rouva puhemies, tärkeää se, että erilaiset koronarajoitukset ovat oikeasuhtaisia ja myös kansalaisten näkökulmasta ymmärrettäviä ja oikeudenmukaisia. Ihan erityisesti on kyllä tullut aika paljon ihmettelyä siitä, että varsinkin lasten ja nuorten liikuntapalveluja rajoitetaan tai erilaisia kulttuuritapahtumia, myös seurakuntien tapahtumia, rajoitetaan, kun samaan aikaan kuitenkin sitten niissä ravintoloissa voidaan kokoontua karaokea laulamaan, ja tietysti meillä on sitten vielä kauppakeskuksetkin, joissa tungeksitaan. Eli hyvin paljon tulee kansalaisilta näitä kyselyjä.

Ja kun tänään nyt käsittelemme tätä tartuntatautilain kokonaisuutta myöhemminkin, niin haluan nostaa sen näkökulman tässäkin yhteydessä esiin, että jos ajatellaan näitä erilaisia koronataudin riskitekijöitä, niin kyllähän siellä esimerkiksi ylipaino ja huono kunto, peruskunto, ovat myös riskitekijöitä, ja siinä mielessä olisi tärkeää, että kansalaisia kannustettaisiin liikuntaharrastusten pariin ja että nämä erilaiset epidemian rajoitustoimet olisivat oikeaan osuvia ja oikeasuhtaisia ja oikeudenmukaisen tuntuisia myös.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laiho.

16.57 Mia Laiho kok: Arvoisa rouva puhemies! Tästä ravintoloita koskevan tartuntatautilain väliaikaisen muuttamisen jatkosta ollaan varmasti varsin yhtenäistä mieltä, että se on edelleenkin tarpeen huomioiden tautitilanne, vaikka samalla ymmärrettävästi se aiheuttaa paljon ongelmia ravintola-alalla ja on huolehdittava siitä, että tuetaan yrityksiä jatkossakin yli tämän vaikean ajan. Samalla voisin kuitenkin kysyä ministeri Kiurulta tästä valvonnasta, miten se on toiminut erityisesti näitten karaoketyyppisten baarien osalta, kun aina välillä julkisuudessa nousee esille, että siellä on turvaohjeita laiminlyöty, vaikka toki suurin osa noudattaa rajoitusohjeita hyvin.

Tämä tuntuu myös erityisen epäoikeudenmukaiselta huomioiden muut rajoitukset, joita yhteiskunnassamme on erityisesti nyt liittyen lapsiin ja nuoriin. Meillä esimerkiksi lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa lapset ja nuoret ovat olleet jo useamman kuukauden etäopetuksessa, ja kaikki voivat ymmärtää, että sellainen aika yksin kotona keskustellen läppärin kanssa ei tee kenellekään hyvää, ja nuorille, jotka ovat kasvuvaiheessa, sosiaaliset

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

kontaktit ja muu toiminta ovat tärkeitä. On tärkeätä muistaa myöskin, että kun ammatilliseen koulutukseen kuuluu paljon muutakin kuin teoriaopintoja, on ryhmäopetusta ja muuta, missä opetellaan niitä kädentaitoja, niin millä tavalla se koulutustaso vastaa sitä, mitä sen oppikokonaisuuden pitäisi olla. Olen myös huolissani yliopisto-opiskelijoista niiltä osin, että he eivät pääse siihen yliopistomaailmaan kiinni, ja uudet opiskelijat vieraalla paikkakunnalla ovat jääneet yksin omiin asuntoihinsa, mikä lisää mielenterveyspalveluiden kysyntää ja tarvetta. Valitettavasti tällä hetkellä mielenterveyspalveluihin pääsy on erittäin vaikeaa, ja korona on tätä entisestään vaikeuttanut.

Oli hyvä asia, että pääkaupunkiseudulla lasten harrastuksia avattiin huolimatta vahvasta hallituksen painostuksesta. Oli hienoa, että kaupunginjohtajat täällä pystyivät näkemään lasten kokonaisedun ja näkemään myöskin sen, että terveys ei ole vain yksi virus, vaan terveys on kokonaisvaltaista, muutakin, se on psykososiaalinen kokonaisuus. Ja kun ajatellaan lapsia ja nuoria, joilla tauti on yleensä myös lievä, niin yksilökohtaisesti arvioituna rajoitukset ovat olleet liian kovia.

Mielenterveyspalveluihin pääsystä: Terapiatakuu toisi matalan kynnyksen perustason palveluihin pääsulle, ja sen takia tämä olisi tärkeä saada eteenpäin nyt jo mahdollisimman pian. Hallitus on puhunut, että tämä saataisiin hoitotakuun yhteydessä, mutta lapset ja nuoret eivät voi jäädä odottamaan tulevaisuutta. Heidän aikansa on tässä ja nyt, ja he tarvitsevat apua saman tien.

Järjestöt lähestyivät varmasti kaikkia kansanedustajia, oliko se eilen vai tänään, ja ehdottivat, eikö terapiatakuuta voisi nyt toteuttaa ennen sitä hoitotakuuta, koska hätä on kentällä kova. Kysyisinkin ministeri Kiurulta: voisiko tämän terapiatakuun nyt saada käynnistettyä? Se maksaa 35 miljoonaa vuodessa, mutta siitä saatava hyöty on paljon laajempi: sillä estetään syrjäytymistä, estetään työkyvyttömyyttä, estetään huostaanottoja. Tämä on pieni summa siitä, että meidän lapset ja nuoret pysyvät paremmassa kunnossa — ja myös aikuiset, jotka saadaan pidettyä toimintakykyisinä pidempään ja saadaan takaisin töihin.

Arvoisa puhemies! Suomessa yritetään joka vuosi 10 000:ta—30 000:ta itsemurhaa, ja tämä on aivan liian paljon. 800 niistä onnistuu. Eilen illalla metro oli pysähdyksissä hetken aikaa, kun ihminen oli joutunut raiteille. Se pysähdytti sen henkilön ja hänen läheistensä tilanteen, ja elämä ei ole enää ennallansa. Kuinka paljon meillä on varaa lykätä päätöksiä? Tämän aika on nyt, ja toivoisinkin, että tämä mielenterveyspalveluasiasa saadaan kuntoon. Hoitoon on päästävä nopeammin, ja siihen ei mikään sote-uudistus ehdi tulla, eikä se siihen edes vastaa. Sote-uudistus on pelkästään hallintohimmeli, hallintopuhallus, joka ei kenenkään palveluita paranna.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén. [Keskustasta: Nyt tulee oikeaa asiaa!]

17.04 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puheenjohtaja! Ihan täältä paikalta, koska en lähde nyt puhumaan muusta kuin tartuntatautilakiasiaista.

Meillä on nyt tämä ravintoloiden rajoitusten jatko tässä käsittelyssä. Ravintoloiden roolia on aika monipuolisesti täällä eduskunnassa, niin valiokunnissa kuin suuressa salissa, vajaan vuoden aikana käsitelty, ymmärrettävistä syistä. Tiedämme, että monessa muussa maassa ravintoloita on jouduttu säätelemään vielä paljon tiukemminkin kuin Suomessa. Oma näkemykseni on se, että me olemme yrittäneet tehdä parhaamme, jotta me voisimme erottaa erityyppisten ravintoloiden ravintolaympäristön koronatartuntariskin kannalta eli,

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

niin kuin arkikielessä usein puhutaan, ruokaravintolat versus baarit tai pubit. Mutta tässä on nyt se suuri haaste tämä jälkimmäinen ryhmittymä eli nimenomaan nämä baarit. Aivan tässä viime päivien uutisten aikanakin on käynyt ilmi, taisi olla eilen Helsingin Sanomissa, että eräässä helsinkiläisessä baarissa oli puolelle siellä läsnä olleista tullut koronatartunta. Ja jos me edelleen ajattelemme, että he sitten levittävät vaikkapa kukin 15:lle sitä, kun heitä oli 15 tarttunutta siellä ollut, niin tämä eksponentiaalinen räjähdys on kerta kaikkiaan hurja. Jyväskylän esimerkki oli runsaan viikon takaa. Näitä tulee valitettavan paljon.

Kun itse olen tehnyt tämmöistä havainnointia, niin haastehan on ilmeinen. Eli jos ravintoloissa toimittaisiin niin kuin meillä yleinen suositus on, esimerkiksi THL:n suositus, että ihmisten välillä olisi kahden metrin etäisyydet, niin eihän siellä tulisi tartuntoja. Mutta jokainen ymmärtää, että sehän ei ole tietenkään se ravintolan juttu, että sinne mentäisiin kahden metrin etäisyyksien päähän, vaan siellä ollaan lähekkäin ja usein sitten ääni kohoaa, ja varsinkin jos lauletaan karaokea ja muuta, niin pärskeitä on ja maskeja ei käytetä.

Itse olen omalta osaltani, kun niin kuin muutkin kansanedustajat kuulun väestöryhmään, jolla on varaa käyttää ruokaravintoloita, viikoittain käynyt ruokaravintoloissa niin täällä Helsingissä kuin kotipaikkakunnallani Turussa ja olen nähnyt, miten erittäin terveysturvallisesti se pystytään siellä järjestämään. Eli kannatan luonnollisesti tätä jatkoaikaa, mutta kiinnittäisin erityistä huomiota siihen, että tämä 50 prosentin rajoitus asiakaspaikkamääriin erityisesti näissä baareissa ja pubeissa ei käytännössä monta kertaa toimi, koska se maksimi teoreettinen paikkamäärä on niin suuri, että sillä 50 prosentillakin ihmiset ovat hyvin tiiviisti pöydissä lähekkäin, ja silloin ne tartunnan edellytykset ovat olemassa. Tämä on käytännön huoli, mutta minulla ei tässä nyt ole siihen ratkaisua. Katsotaan valiokunnassa, miten tätä pystymme viemään eteenpäin. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Tuossa äsken jo ehdin luvata, että pidetään muutama minuutin mittainen puheenvuoro, mutta kun oppositiosta ne edustajat, jotka sitä toivoivat, ovat poistuneet, niin mennään normaalin listan mukaisesti. — Elikkä seuraavaksi on edustaja Mäkynen, Jukka.

17.07 Jukka Mäkynen ps: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tätä nyt käsittelyssä olevaa tartuntatautilain muuttamista on osattava tarkastella myös kriittisesti.

Fakta on se, että Suomessa ei ole tarpeeksi sote-alan resursseja toteuttaa laajamittaisia kansalaisiin kohdistuvia toimia, joilla valtava määrä ihmisiä kyettäisiin eristämään omiin koteihinsa ja tarvittaessa hakemaan terveydenhuollon yksiköihin eristyksestä.

Myös rajoitustoimissa on tärkeää kunnioittaa kansalaisten perusoikeuksia. Onkin siis perusteltua kysyä, miksi näin voimakkaat rajoitustoimet halutaan kirjata lakiin tilanteessa, jossa edes julkisessa liikenteessä ei ole otettu käyttöön lievempänä rajoitustoimena maskipakkoa. Maskipakkoa ei siis ole, mutta nyt hallitus on viemässä läpihuutojuttuna eteenpäin lakimuutosta, jolla rajataan kansalaisten perusoikeuksia raskaalla tavalla.

Arvoisa puhemies! Haluan vedota eduskuntaan, että se pysähtyisi miettimään, puututaanko esityksellä liikaa kansalaisten perusoikeuksiin ja olisiko järkevämpää aloittaa rajoitustoimien säätäminen lievemmästä päästä. Esimerkiksi Saksassa on voimassa maskipakko julkisessa liikenteessä.

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Puoli tuntia menee todella nopeasti, ja nyt olisi sitten ministerille minuutin puheenvuoro ikään kuin keskustelun tämän osion päättämiseksi. — Olkaa hyvä, ministeri Kiuru.

17.09 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mäkynen tässä peräänkuulutti toimia, jotka olisivat perusoikeuksien rajoittamista lievempiä. Haaste on se, että valtiovallan tehtävänä on ryhtyä heti toimiin, jos kansalaisten henki tai terveys on vaarassa. Nyt kysynkin, onko tiedostettu, minkälaisesta kriisistä on kysymys. Tässä tapauksessa meitä sitoo se, että valtioneuvoston on ryhdyttävä toimiin, ja näin on nimenomaan tehty. Näiden toimien pitää olla aina oikea-aikaisia ja myöskin valmisteltu tavalla, joka kertoo sen, että nämä rajoitukset ovat välttämättömiä.

Viestimme suhteessa tähän kritiikkiin, jota tässäkin salissa on esitetty näiden ravintoloiden, ravitsemusliikkeiden sääntelyn tarpeellisuutta kohtaan, on hyvin selvä: mitään rajoitustoimia ei valmistella turhaan eikä missään nimessä toteuteta tarpeettomasti. Tässä oli hyviä esimerkkejä siitä, miten tässä räjähdysherkässä tilanteessa [Puhemies: Aika!] näitä eri keinoja käytetään. Me tarvitsemme eri keinoja, ja nyt tässä on ravitsemustoimintaa koskevat päivitykset. Eduskunnalla on vapaus käsitellä tätä pakettia, sitten jopa kiristää, jos halutaan.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 17.10.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 19.10.

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 6 käsittelyä. — Edustaja Viljanen.

19.10 Heidi Viljanen sd: Kiitos, arvoisa puhemies! Olemme nyt eläneet erilaisten rajoitusten kanssa jo pian vuoden, ja näyttää siltä, että näitä rajoituksia meidän pitää kaikkien jaksaa vielä jonkin aikaa — toivottavasti lyhyen aikaa.

Tämä koronapandemia on koskenut monia aloja hyvin voimakkaasti, ja ravintola-ala on yksi niistä. Kansalaisten terveyden suojelemiseksi on jouduttu tekemään rajoituksia viime keväästä lähtien, jolloin ravintolat jouduttiin jopa sulkemaan koronatilanteen vuoksi koko maassa liki kahdeksi kuukaudeksi. 1.6.2020 alkaen ravintolat ovat voineet olla auki mutta vain rajoitetusti.

Tällä hetkellä olevat rajoitukset pohjautuvat viime toukokuussa tartuntatautilakiin väliaikaisesti liitettyyn 58 a §:ään. Tämä laki, joka on nyt väliaikainen, on voimassa helmikuun loppuun asti. Koska epidemiatilanne on edelleen tosiasia ja oikeastaan parhaillaan osoittamassa kiihtymisen merkkejä, on selvää, että rajoitustoimia tulee jatkaa edelleen.

Tämän hallituksen esityksen tarkoituksena on taata, että voimassa olevan lain mukaiset vähintäänkin nykyiset ravitsemustoiminnan rajoitukset voidaan pitää voimassa nykyisen

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

lain voimassaolon jälkeenkin. Valtioneuvosto voisi edelleen säätää tarkemmista rajoituksista asetuksilla. Siksi nyt esitetään, että tämän lain ja väliaikaisen pykälän voimassaoloa jatkettaisiin sisältöä muuttamatta ajalle 1.3.—30.6.2021.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että hallituksen hybridistrategian mukaisesti samalla, kun hillitään tehokkaasti itse epidemian leviämistä, pyritään siihen, että ihmisille, yrityksille ja yhteiskunnalle koituisi haittaa mahdollisimman vähän. Koronavirusepidemia voi jatkua pitkälle kuluvan vuoden puolelle, vaikka rokotukset vähitellen tuovat toivetta siitä, että pääsemme parempaan tilanteeseen.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos on katsonut, että nykytiedon perusteella on välttämätöntä ja epidemiatilanteeseen nähden oikeasuhtaista tehostaa covid-19-torjuntaa erityisesti huomioiden virusmuunnoksen mahdollinen vaikutus. Näenkin, että muuta vaihtoehtoa meillä ei ole kuin edetä tämän hallituksen esityksen mukaisesti ravitsemistoimintaan liittyvien rajoitusten osalta, vaikka kivaa ja mukavaahan se ei kenenkään meidän mielestä ole.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Sarkkinen.

19.12 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Korona leviää siellä, missä ihmiset ovat lähekkäin, ja se leviää kokemusten mukaan erityisesti siellä, missä viini virtaa ja laulu soi. Ravintoloiden anniskelu-, aukioloaika- ja asiakaspaikkarajoitukset ovat ikäviä mutta välttämättömiä tässä tautitilanteessa, jossa edelleen valitettavasti olemme.

Tämän lakiesityksen myötä jo voimassa olevat ravintolarajoitukset jatkuvat kesäkuun loppuun asti. Rajoitukset ovat alueellisia ja määräytyvät alueen epidemiatilanteen mukaan asetuksella. Näen välttämättömänä, että tällä esityksellä jatketaan voimassa olevia ravintolarajoituksia, eli toivottavasti laki saadaan eduskunnassa käsiteltyä jouhevasti. Samalla toivon, että enää sitten uutta kertaa tätä lakiesitystä ei tarvitse tänne tuoda vaan että jo kesällä tilanne olisi parempi.

Mutta, arvoisa puhemies, vaikka ravintoloiden toimintaa tällä hetkellä ja myös tulevina kuukausina tämän väliaikaisen lain jatkon myötä rajoitetaan, moni kysyy, miksi ravintoloissa saa laulaa karaokea samalla, kun lasten harrastukset on monin paikoin keskeytetty ja toinen aste on etäopetuksessa. Se on oikeutettu ja ymmärrettävä kysymys. [Puhujan mikrofoni sulkeutuu]

Puhemies Anu Vehviläinen: Anteeksi, nyt mikrofoni taisi mennä pois päältä.

Toivoisin, että aikuiset kantaisivat päävastuun rajoitusten aiheuttamista haitoista. On kuitenkin myös niin, että elinkeinotoimintaa ei voi rajoittaa enemmän kuin on välttämätöntä, ja meidän on kannettava huolta myös ravintola-alan työllisyydestä ja yritysten tilanteesta, eli kyse on tasapainottelusta.

Toivon kuitenkin, että tässä käsittelyn aikana pohtisimme, onko ravintoloiden koronarajoituksiin aiheellista tai mahdollista tehdä joitain täsmennyksiä, kun tiedämme, että ravintoloista on edelleen lähtenyt liikkeelle tartuntaketjuja. Onko väljyysvaatimuksen noudattamisessa vielä parannuskeinoja, tai olisiko keinoja vaikuttaa siihen, pidetäänkö näitä erilaisia bile- ja karaokeiltoja ravintoloissa edelleen? Valitettavasti ministeri ei enää ole täällä paikalla. Olisin häneltä kysynyt kommenttia siihen, nähdäänkö tässä yhteydessä muutostarpeita.

Joka tapauksessa on tärkeää, että eduskunta käsittelee tämän lain viipymättä.

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Rehn-Kivi — poissa. Edustaja Kauma — poissa. Edustaja Lohi — poissa. Edustaja Löfström.

19.15 **Mats Löfström r:** Ärade fru talman! I propositionen föreslås det att giltighetstiden för dessa temporära bestämmelser i lagen om smittsamma sjukdomar förlängs till och med den 30 juni 2021. De nuvarande begränsningarna tar slut den sista februari, och de begränsningarna har redan förlängts en gång. Denna förlängning föreslås nu att gälla lika länge som de övriga temporära ändringarna av lagen om smittsamma sjukdomar som vi tidigare i dag har haft i första behandling.

Det här lagförslaget är odramatiskt på det viset att det gäller en förlängning. Det gäller dock en fråga med stor principiell betydelse och att begränsa näringsfriheten för en sektor. Av den anledningen är det logiskt att inte ha lagen i kraft längre än nödvändigt samt att riksdagen oftare får granska om detta är nödvändigt. Det här är någonting som grundlagsutskottet också tydligt slagit fast.

Den här lagen har lite speciellt upplägg eftersom den inte följer lagen om smittsamma sjukdomars normala logik, där det är regionalförvaltningsverk eller kommuner samt på Åland Ålands landskapsregering som beslutar om förvaltningsbesluten. I detta fall är det statsrådet som fattar besluten också i frågan om Åland. [Puhujan mikrofon sulkeutuu]

Puhemies Anu Vehviläinen: Anteksi, jälleen mikrofon jätettiin pois.

Ärade talman! Detta avviker från det normala upplägget, och det var något som grundlagsutskottet fäste uppmärksamhet på i vårt tidigare utlåtande när vi förlängde den här förra gången. Grundlagsutskottet lyfte också upp möjligheten att då låta Ålands landskapsregering, som i normala fall fattar dylika beslut på Åland, få fatta beslut om restaurangernas öppethållningstider i enlighet med de begränsningar som lagen möjliggör. Det skulle vara logiskt men det har regeringen inte gått in för, och inte heller i den här förlängningen, och det skulle vara intressant att höra varför man inte gör det. För Åland har varit mycket strikt i tolkningen och skulle helt klart kunna ta ansvaret, och det skulle vara logiskt med tanke på att restaurangerna normalt är en verksamhet som faller under Ålands självstyrelses behörighet.

I avsaknande av det, vilket ännu borde säkerställas, är det dock viktigt att påpeka att statsrådet fattat beslut som gäller Åland helt i enlighet med landskapsregeringens utlåtanden, så på så vis har saken i praktiken ändå fungerat efter de här omständigheterna.

Arvoisa rouva puhemies! Esityksessä ehdotetaan, että näiden tartuntatautilain väliaikaisten säännösten voimassaoloa jatkettaisiin 30. kesäkuuta saakka. Ravitsemisliikkeiden tulisi edelleen noudattaa hygieniaan liittyviä erityisiä vaatimuksia ja huolehtia asiakkaiden välisen riittävän etäisyyden ylläpitämisestä. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin edelleen säätää ravitsemisliikkeiden aukiolo- ja anniskelu-aikaa sekä niiden sisätilojen asiakaspaikkamäärää ja käyttöä koskevia rajoituksia. Ravitsemisliikkeiden tulisi laatia suunnitelma velvollisuuksien ja rajoitusten noudattamisen tueksi.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Ovaska — poissa. Edustaja Strand.

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

19.19 Joakim Strand r: Värderade talman! Helt kort, här har ju sagts det mesta. Vi diskuterade också det här tidigare i dag.

Itse haluaisin tuoda ehkä vähän myös sitä toista näkökulmaa, ja varmaan talousvaliokunnassa pohditaan sitten laajemmin myös näitä muita taloudellisia vaikutuksia. Täytyy muistaa, että kun puhutaan ravintoloista, niin sielläkin on ihmisiä töissä: 77 000 ravintola-alalla. Kun otetaan perheenjäsenet mukaan, niin se koskettaa yli 100 000:ta suomalaista.

Så också restaurangbranschen är en viktig sysselsättande bransch. Där finns tiotusentals människor som jobbar. Vi pratar om över 100 000 människor som berörs med familjemedlemmar och allting. Det är ett yrke med relativt låg lön, någonting som sysselsätter också väldigt många ungdomar, och den här begränsningen som nu är i kraft till 30.6 kommer att ha stora verkningar på till exempel sommararbete och annat.

Elikkä tämä tulee vaikuttamaan suoraan muun muassa kesätyöpaikkoihin ja muihin. Varmaan talousvaliokunnassa pohditaan myös näitä asioita. Siitä ollaan samaa mieltä, että rajoituksia edelleen tarvitaan. On täysin selvää, ettei talouskaan lähde nousuun, ellei saada virusta kuriin. Mutta toivotaan, että ollaan kesällä siinä tilanteessa, että päästään pikkuhiljaa pois näistä rajoituksista. Ja vältetään tavallaan myös sellaista puhetta, että liikaa musamaalataan tiettyä alaa.

Ibland har man en känsla av att man lite svartmålar restaurangerna och ser det som en enda stor karaokecirkus. Så är det ju inte. Många restauranger har väldigt strikta olika typer av arrangemang.

Elikkä suurin osa, valtaosa, ravintoloista toimii äärimmäisen terveysturvallisesti. Vältetään myös sellaisen kuvan välittämistä, että tässä olisi kyse yhdestä ainoasta isosta karaokecirkuksesta, koska näin ei ole. Eikä voida myöskään todistaa, että prosentuaalisesti iso osa tartunnoista olisi tullut nimenomaan ravintoloista. Ihmiset tulevat sinne jostain, ja sieltä myös lähdetään jonnekin. Sekään, että kaikki olisivat siellä tartuttaneet, ei pidä paikkaansa.

Mutta tähän palataan vielä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Ollikainen.

19.21 Mikko Ollikainen r: Arvoisa rouva puhemies, ärade fru talman! Det gångna året har ju varit väldigt tufft på många sätt och coronan har berört oss alla på ett eller annat sätt. Här hör ju ett stort tack till alla finländarna som tillsammans och ansvarsfullt har arbetat för att vi ska hålla nere antalet smittfall. Vi ser ju ett ljus i tunneln, och en del av det här är just de här ändringarna i lagen om smittsamma sjukdomar. Vi ser förstås en viss trötthet kring de här restriktionerna, och det här är någonting som vi måste ta på allvar.

Det som diskuteras nu är ju en temporär ändring kring att restriktionerna i restaurangverksamheten gäller fram till den 30.6. Precis som nämndes här är det viktigt att också komma ihåg att det berör ganska många personer som jobbar inom den här branschen, men att vi ändå måste kunna föra en dialog om vi kan göra någonting ytterligare för att ännu förbättra situationen, eftersom vi vet att en hel del smittor har kommit via restauranger.

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

Arvoisa rouva puhemies! Erityisolot vaativat erityistoimia. Tämä esitys tartuntalaista, tämä osio, koskee ravintoloita, ja nämä rajoitukset ovat nyt 30.6. asti. Kuten mainittiin tässä, tällä alalla on kuitenkin aika paljon väkeä töissä, mutta on tärkeää miettiä, mitä voidaan nyt sitten tehdä, että ei tule niin paljon tautia tätä kautta.

Tässä aikaisemmin puhuttiin tartuntalakiin viitaten myös lasten ja nuorten harrastuksista. Sehän luo myös hyvinvointia lapsille ja nuorille, ja se ilahduttaa myös minua, että katsotaan viimeiseksi vaihtoehdoksi, että lasten ja nuorten ulkoilumahdollisuuksia ja vapaaehtoistoimintaa rajataan. Ja ulkoilumahdollisuudethan ovat todella hyvät tällä hetkellä.

Alltså vi har goda möjligheter att röra på oss och hålla långa avstånd.

Nämä ohjeet ja viranomaisten vuorovaikutus ovat todella tärkeitä. Ravintola-ala ja tapahtumateollisuus ovat aika lähellä toisiaan, ja tapahtumateollisuushan on kärsinyt paljon tästä koronasta. Näen, että on todella tärkeää, että vuorovaikutus toimii viranomaisten ja näiden järjestäjien, ravintoloiden välillä ja on läpinäkyvyyttä myös tulevaisuudessa. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kettunen.

19.24 **Tuomas Kettunen kesk:** Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Tosiaan käsittelyssä on hallituksen esitys siitä, että ravitsemusliikkeitten toimintaa pandemian aikana joudutaan hieman säätelemään ja että väliaikaiset säännökset ravitsemusliikkeitten osalta jatkuisivat 30.6. asti. Täällä on käytetty hyviä puheenvuoroja, ja olen täysin samaa mieltä siitä, että nämähän eivät ole mukavia päätöksiä, mutta näin on toimittava, että tämä viheliäs koronapandemia saadaan kukistettua.

Arvoisa rouva puhemies! Tässä, kun nyt lähetekeskustelua käydään, haluan tuoda semmoisen asian esille, että nyt tälläkin hetkellä pystytään alueellisesti tekemään päätöksiä siitä, kuinka kauan ravintolat saavat olla auki ja kuinka kauan siellä voidaan anniskelua pitää. Tuon tällaisen näkökulman esille, että nyt tuolla Pohjois-Suomessa on kaksi maakuntaa vierekkäin: on Kainuun maakunta ja Pohjois-Savon maakunta. Pohjois-Savossa ravintolat saavat olla tällä hetkellä auki puoleenyöhön asti, mutta Kainuussa taas ravintolat saavat olla 22:een elikkä kello kymmeneen asti auki. Tämä on herättänyt keskustelua ja kysymyksiä elinkeinonharjoittajien suunnalta. Haluan tämän nyt tuoda esille, että Pohjois-Savossa — katsoin tuossa THL:n koronan ilmaantuvuuskarttaa — ilmaantuvuusaste oli 37,7 ja Kainuussa se oli 33,4. Haluan tällä puheenvuorolla tuoda esiin sen, että ei tulisi mitään tämmöistä vastakkainasettelua eri alueitten toimijoiitten suhteen. Toivoisinkin, että löytyisi yhteiset pelisäännöt jatkossakin, että kun alueellisesti tarkastellaan, voivatko ravintolat olla mihin asti auki, niin semmoista oikeudenmukaisuutta sitten myös tähän tilanteeseen löytyisi.

Puhemies! Tämän halusin tuoda esille tässä lähetekeskustelussa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Löfström.

19.27 **Mats Löfström r:** Ärade fru talman! Ledamot Strand brukar ha mycket klokt att säga i sina talturer, också den här gången, och det är faktiskt en sak som jag tyckte han sade mycket bra som jag skulle vilja fästa uppmärksamhet på. Det är den svartmålning som vi ofta ser av restauranger i den offentliga debatten, att alla restauranger och barer och caféer

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

skulle vara någon karaokecirkus, precis som ledamot Strand uttryckte sig, och så är ju inte fallet. De flesta restaurangägarna, eller jag ska säga nästan alla, sköter ju sig oerhört bra och man tar de här restriktionerna på allra största allvar. Man säkerställer avstånden, man ser till att det finns handsprit och man ser över städrutinerna, precis som sig bör, för det ligger ju inte heller i restaurangägarnas intresse att se en smittospridning — det påverkar deras varumärke — utan man vill verkligen att de här sakerna fungerar.

Åland är ett bra exempel på det här. Under hela den pandemin vi har haft har inte ett enda fall av de över 100 bekräftade fallen som har uppmärksammats på Åland kommit från restauranger eller smittats i en restaurangmiljö. Det visar också att det går att hålla restaurangerna och caféverksamheten och barena öppna under en pandemi. Det är viktigt för dem som får sin sysselsättning från restaurangerna — det är många tiotusentals arbetsplatser — och deras familjer, som behöver den här inkomsten, men det är också viktigt för människors välmående att kunna träffas, men naturligtvis under säkra och trygga former för att inte sprida viruset. Det ligger ju verkligen i allas intresse att inte få en spridning av viruset, och det är också det att restaurangägare och hela allmänheten har tagit pandemin på så stort allvar som gör att vi har ett så bra smittoläge i Finland överlag, att alla helt enkelt tar ansvar tills vi nu med vaccinerens hjälp ska få slut på den här pandemin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Strand.

19.30 Joakim Strand r: Kiitos, arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti:

Jäi sanomatta tuossa äsken, että nyt kun sitten ruvetaan näitä erilaisia kustannustukia ja korvauspaketteja sorvaamaan, niin on äärimmäisen tärkeätä, että niitäkin katsotaan sitten nimenomaan siitä työllistävistä näkökulmasta. Siitä kuultiin jo alustavasti tänään talousvaliokunnassa.

När man nu utformar kommande stödpaket med anledning av de här begränsningarna i näringsfriheten så är det väldigt viktigt att man har ett extra öga på den sysselsättande effekten. Oavsett om det är så att man ersätter i relation till fasta kostnader eller vad det är så borde man alltid ha lönerna i åtanke, för det är det som sedan gör att folk har framtidstro och jobb och är borta från olika typer av sociala tjänster.

Elikkä muun muassa palkkatuesta puhuttiin tänään talousvaliokunnassa. Tähän varmaan sitten tietysti palataan, mutta on äärimmäisen tärkeätä, että aina se työllistävä näkökulma on myös näissä tukitoimissa mukana, koska se pitää ihmiset hereillä ja iloisina ja poissa sosiaalituen piiristä. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveystaloustalouteen, jolle talousvaliokunnan on annettava lausunto.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Kansaneläkelaitoksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 254/2020 vp

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Tässä esittelypuheenvuoron käyttää ministeri Pekonen. Olkaa hyvä.

Keskustelu

17.10 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Kansaneläkelaitoksesta annettua lakia. Nämä muutokset ovat pääosin teknisluonteisia, eikä niillä ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia.

Esityksen tarkoituksena on ajantasaistaa Kansaneläkelaitoksen tehtäviä ja organisaatiota koskevat säännökset sekä turvata Kansaneläkelaitoksen toiminnan ajantasaisuus ja tehokkuus. Esitetyillä muutoksilla Kansaneläkelaitoksesta annettu laki tarkistetaan vastaamaan laitoksen uusittua organisaatorakennetta. Esitys on valmisteltu yhteistyössä Kansaneläkelaitoksen kanssa.

Lisäksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset Kansaneläkelaitoksen toimeenpantavaksi säädetyistä etuuksista koskevien päätösten tiedoksiannosta tavallisena sähköisenä tiedoksiannona. Nykyisin Kansaneläkelaitoksen päätökset lähetetään postitse kirjeellä tavallisena tiedoksiannona. Kansaneläkelaitoksen toimintaympäristö on muuttunut sähköisen asioinnin lisääntymisen myötä. Siten on tarpeen, että päätökset voidaan antaa tiedoksi vastaanottajalle myös tavallisena sähköisenä tiedoksiannona, jos hän on antanut tähän suostumuksensa. Ottaen huomioon Kansaneläkelaitoksen vuosittain lähettämien kirjeiden suuri määrä — 15,1 miljoonaa kirjettä vuonna 2019 — uudistuksella on myöskin ympäristövaikutuksia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Sitten mennään edustajien keskusteluun. — Edustaja Sarkomaa, olkaa hyvä.

17.12 Sari Sarkomaa kok: Arvoisa rouva puhemies! Kansaneläkelaitosta koskeva lainsäädäntö on hyvin vanha ja aikansa elänyt, ja on mainiota, että nyt lainsäädännön uudistamisessa edetään, ja siitä kiitos kyllä vastuuministeri Pekoselle.

Monin tavoin lainsäädäntö on vanhentunut. Kansaneläkelaitoshan on perustuslain mukaisesti eduskunnan alainen, ja Kansaneläkelaitosta valvovat valtuutetut. Viime kaudella olin valtuutettujen puheenjohtaja, ja silloin aloitimme työn Kansaneläkelaitosta koskevan lainsäädännön uudistamiseksi. Teetimme selvitystyöryhmällä raportin, joka teki yksimielisesti esityksiä, ja toimitimme ne silloin maan hallitukselle ja ministeriöön, mutta ikävä kyllä asia ei silloin edennyt, ja nyt on tärkeätä, että tässä asiassa edetään.

Tässä esityksessä, mitä nyt käsitellään, tehdään muutoksia, joita kannatan. Ne ovat osin teknisluonteisia, mutta on tärkeää, että valiokunta ne käy hyvin tarkasti läpi.

Haluan myöskin sanoa, että Kansaneläkelaitoksen organisaatiolle tehtiin mittava uudistus 2015—2016. Silloin lakkautettiin aluehallinto. Silloin nähtiin, että aluehallinto on his-

toriaa, ja siirryttiin kaksiportaiseen hallintoon — toivon, että sote-mallissakin tästä otetaan oppia — mutta lainsäädäntöä ei ikävä kyllä muutettu. Eli nyt laki muutetaan sellaiseksi, että se vastaa nykyistä Kansaneläkelaitoksen hallintomallia. Samoin Kelalle on siirretty paljon tehtäviä, ja lainsäädäntöä ei ole sitä mukaa riittävästi uudistettu. Ja kuten ministeri Pekonen tuossa totesi, nyt mahdollistetaan myöskin se, että voidaan palveluita parantaa. Lain mukaan Kelan päätökset on lähetettävä postitse tavallisena tiedoksiantona, eikä ole ollut mahdollista käyttää sähköistä tiedonantoa. Tämä on todella mittava asia Kelan palveluille, koska nyt halutessaan ihminen voi valita, että saa sähköisesti nämä tiedot. Tämä siten parantaa ihmisten valinnanmahdollisuuksia ja Kansaneläkelaitoksen palveluita. Mutta tosiaankin nämä muutokset ovat vielä pieniä.

Mutta se, mitä pitäisi tehdä ja mikä on tärkeää nyt, on se, että parlamentaarinen työryhmä asetetaan. On tärkeää, että siinä on jokaisesta eduskuntaryhmästä edustajia, ja tuon parlamentaarisen työryhmän, jota Kelan valtuutetut viime kaudella jo vaativat, tehtävänä on toimia päällystakkina, katsoa yhdessä, miten tätä lakia uudistetaan.

Sen haluan sanoa, että toimivaltasuhteet Kansaneläkelaitoksessa eivät tällä hetkellä vastaa nykyaikaa. Mielestäni lakia on uudistettava sillä tavalla, että Kelan johtajia ei enää nimitäisi tasavallan presidentti vaan Kelan hallitus. Eikä myöskään ole mitään syytä, miksi Kelan johtajat nimitetään eläkevirkaan, vaan Kelan johdon pitäisi olla määräaikainen kuten muun valtionhallinnon johdon. On myös tärkeää, että selkeytetään toimivaltasuhteita Kelan johtajiston ja hallituksen välillä. Tällä hetkellä hallituksen toimivalta on hyvin heikkoa, ja sillä esimerkiksi ei ole mahdollisuutta valita Kelan johtoa eikä myöskään erottaa, vaan Kelan johdon valitsevat valtuutetut, joiden tehtävä olisi valvoa. Mielestäni nämä toimivaltasuhteet ovat epäselviä ja epätarkoituksenmukaisia. On tärkeää, että tämä lainsäädäntö selkeytetään ja myöskin Kelan hallituksen toimivaltaa vahvistetaan ja myöskin arvioidaan sitä, minkälainen ohjaussuhde on ministeriöillä. On myöskin hyvä katsoa sitten se, onko valvonta kaikilta osin kunnossa. Valtuutetut ovat tehneet hyvää työtä, mutta maailma on muuttunut, Kelan rooli on muuttunut, ja myöskin tuota kokonaisuutta, valvontaa, on hyvä katsoa tuossa parlamentarisessa työryhmässä.

Tosiaan viime kaudella valmistui iso paketti, jossa esitetään muutoksia Kelan lainsäädäntöön, ja mielestäni olisi tärkeää nyt, että kaikille kansanedustajille myöskin tuo kokonaisuus lähetettäisiin ja sitten eduskuntaryhmät voisivat sitä katsoa.

Sanon vielä, arvoisa puhemies, sen, että kannan huolta siitä, että Kelan valtuutetuissa ei ole kaikkien ryhmien edustajia eli siellä ei ole esimerkiksi pieniä eduskuntaryhmiä. Tätäkin meidän pitää pohtia. Kun me valvomme todella mittavaa, isoa, kaikille suomalaisille tärkeää Kansaneläkelaitosta, niin sen parlamentarismia pitäisi näkyä mielestäni siellä. Tämä esitys ei ollut työryhmän esityksenä, mutta tätä on myöskin katsottava, koska kovin paljon tulee kysymyksiä kansanedustajille. Monet kansalaiset tietävät, että edustajat valvovat Kelaa, ja silloin olisi hyvä, että myöskin pienissä ryhmissä tuo tieto kulkisi. Tässä haluan sanoa sen, että esitän ja toivon, että tällä eduskuntakaudella tuo lainsäädäntö saadaan yhdessä hyväksyttyä, että saamme arvoisalta ministeriltä esitykset tänne eduskuntaan ja ehdimme sen yhdessä sitten sopia.

Ja sen sanon vielä, että Kela on monin tavoin lähes jokaisen suomalaisen arjessa ja Kelan laadukkaiden toimintaedellytysten turvaaminen on keskeistä ihmisten elämän ja koko suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan kannalta. Kelassa on todella osaava henkilöstö. He ovat venyneet koronan aikanakin aivan mittamattomiin suorituksiin, ja he tekevät vaativaa työtä. Kyllä henkilöstö ansaitsee myös selkeän, nykyaikaisen johtamisjärjestelmän, ja

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

sen takia toivon, että mahdollisimman pian saamme lisää jatkoa lakiesityksistä, joissa Kelan hallintoa uudistetaan ja tuodaan Kelan hallinto ja myöskin Kelaa koskeva lainsäädäntö nykyaikaan.

Mutta lopuksi sanon sen, että Kelan toiminta on kyllä nykyajassa ja siitä vastaa hyvä henkilöstö siellä Kelassa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sarkkinen.

17.19 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Kiitoksia ministerille tämän lakimuutoksen tuomisesta eduskuntaan. Tämä mahdollisuus lähettää päätöksiä sähköisesti sitä haluaville Kelan asiakkaille on erittäin hyvä ja loistava toiminnan modernisointi. Se parantaa asiakaspalvelua ja vähentää byrokratiaa ja vähentää myös turhaa paperinkäyttöä, eli tuodaan tältä osin lainsäädäntöä nykyaikaan.

Kelan päätöksiin liittyen haluaisin todeta sen, että asiakaspalvelun jatkokehittämisenäkökulmasta toivon, että päätöksen selkokieliäisyyttä ja ymmärrettävyyttä kehitetään edelleen. Tiedän, että sitä on jo kehitetty ja sitä on pyritty viemään eteenpäin, mutta maailma ei tältä osin varmasti ole vielä valmis, ja on kuitenkin kaikkien etu, että hakija aina ymmärtää päätöksen ja sen perusteet.

Liittyen sitten edelliseen puheenvuoroon, edustaja Sarkkomaan kommentteihin, todella Kelan hallinnon ja lainsäädännön jatkouudistusta ollaan tekemässä ja sitä toivotaan, ja yhdyin kyllä toiveeseen siitä, että se saadaan toivottavasti eteenpäin tällä kaudella, ja yhdyin myös Sarkkomaan toiveeseen siitä, että Kelan valtuustoon saataisiin uudistuksen yhteydessä edustus kaikilta ryhmiltä, myös pienemmiltä eduskuntapuolueilta. Se olisi parlamentarismin hengen ja eduskunnan tiedonsaantioikeuksien ja vaikutusmahdollisuuksien mukaisinta.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

17.20 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puheenjohtaja! Aivan niin kuin esittelevä ministeri Pekonen tässä totesi, kyseessä ovat sinänsä tekniset mutta tärkeät uudistukset, mutta arvelin, että tämä poikii ainakin jonkunlaajuisen keskustelun Kelasta, koska Kela on niin keskeinen elin Suomessa, ja edustaja Sarkkomaahan sellaisen aloitti ja aivan hyvän puheenvuoron asiasta käytti. Olisin antanut mielelläni siitä palautetta, mutta meneehän se hänen tietoonsa, vaikka hän ei nyt enää tässä salissa ole.

Itse pyysin puheenvuoroni sen takia, että tässä aivan viime päivinä kysymys sosiaaliturvasta Suomessa on ollut julkisen keskustelun kohteena. Sosiaaliturvahan on hyvin laaja käsite. Käytännössä meillä käytetään 70 miljardia euroa sosiaaliturvaan. Siitä toimeentulotuki, josta joskus olen nähnyt suurimpia virhetulkintoja, kun ollaan sekoitettu toimeentulotuki ja sosiaaliturva, on 1 prosentti eli noin 700 miljoonaa siitä 70 miljardista, joka on koko sosiaaliturva Suomessa — siitähän puolet on eläkemenoja.

Mutta mitä Kelaan tulee, niin Kelahan todellakin uudelleen jakaa 15 miljardia etuuksina, mikä on noin 7 prosenttia meidän bruttokansantuotteesta, eli Kela on yksi tärkeimpiä instituutioita Suomessa. Siitä sairausvakuutus on suurin eli 4,3 miljardia, sairausvakuutuksen yksittäisistä osista lääkekorvaukset ovat suurin eli noin 1,5 miljardia. Eläkemenot, joita Kela jakaa, ovat 2,3 miljardia ja lapsiperheiden etuudet 1,9 miljardia, työttömyysturvan menot 1,9 miljardia niin ikään, asumistukimenot 1,5 miljardia, eläkeläisten asumistukime-

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

not 600 miljoonaa, perustoimeentulotuki, niin kuin jo edellä totesin, 700 miljoonaa, vammaisuuksien 550 miljoonaa, kuntoutusetuudet noin 500 miljoonaa ja opintotuet noin 500 miljoonaa. Eli jo tällä luettelolla näemme, kuinka merkittävästä instituutiosta on kysymys, jolloin Kelan kehittäminen, hienosti sanottuna governancen parantaminen, ja siihen liittyvä valmistelutyö on todella tärkeää, ja yhdyn niihin näkemyksiin, joita tässä sekä edustaja Sarkkinen että edustaja Sarkomaa toivat edellä esille. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viljanen.

17.23 Heidi Viljanen sd: Arvoisa puhemies! Tässä on käytetty hyviä puheenvuoroja, ja on hyvä yhtyä edellisten kollegojen hyviin puheenvuoroihin. Asiahan sinänsä ei ole varsinaisesti kovin mittava. Puhutaan siitä, että ajantasaistetaan Kelan tehtäviä, ja sen varmasti moni allekirjoittaa, että tämä on hyvä asia. Kela kuitenkin on monissa asioissa mainettaan parempi. Monta kertaa ajatellaan Kelaa hyvin hyvin kankeana ja vanhanaikaisena organisaationa, mutta kuten edustaja Sarkomaa hyvin kuvasi, paljon kehitystä on tapahtunut, ja tämä on hyvää kehitystä sille jatkoksi.

Kuten sanoin, on hyvin pieniä mutta kannatettavia uudistuksia. Tervehdin ilolla erityisesti tätä tiedoksiannon sähköistä tulevaisuutta, eli jos nykyään kirjeellä on tiedoksiannot asiakkaille lähetetty, niin tämä on merkittävä parannus ja askel nykyaikaiseen suuntaan. Ministeri Pekonen sanoi, että vuonna 2019 Kelasta lähti 15,1 miljoonaa kirjettä. Se on käsittämätön määrä, ja kuten sanottu, tämä on myös ympäristövaikutus pitkässä juoksussa.

Edustaja Sarkkinen otti hyvän asian esiin elikkä selkokielisyyden lisäämisen etuuksien päätöksien kohdalla. Monta kertaa ei käsitetä ja havahdutakaan siihen, kuinka paljon meillä on ihmisiä, jotka vaatisivat selkokieltä. Selkokielen osuutta pitäisi kaikessa lisätä, kaikessa informaatiossa ja päätöksissä ja palveluissa. Jos Kelan päätökset ovat monta kertaa haastavia ihan kenelle tahansa ymmärtää ja joutuu tekemään työtä ymmärtääkseen kaiken, mitä päätöksissä halutaan sanoa, niin tähän on todella kiinnitettävä huomiota, että se asiakas, joka selkokieltä tarvitsee, myös sitä saa Kelan kohdalta.

Me jatkamme tämän asian käsittelyä sosiaali- ja terveysvaliokunnassa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohi.

17.25 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Täällä on jo käytetty minusta oikein hyviä puheenvuoroja tästä itse esityksestä, josta pitää tietenkin kiittää — se on hyvä esitys, vaikkei mikään laaja sellainen. Mutta haluan muistuttaa, että kyllähän Kela on ollut jo vuosikausia yksi edelläkävijä suomalaisessa, voisi sanoa, sähköisen asioinnin toiminnassa. Ottaen huomioon, että kuitenkin, voisi sanoa, melkein kaikki suomalaiset vähintään jossakin elämänvaiheessa ovat Kelan asiakkaita ja asioivat Kelan kanssa, olen itse isossa kuvassa tyytyväinen siihen, kuinka Kela on lähtenyt kehittämään omia palveluitaan, ja on Kanta-palvelut ja niin edelleen, joita kehitetään.

Täällä edustaja Sarkomaa, joka poistui, käytti puheenvuoron tästä Kelan uudistamisesta. Itse näen, että Kela on kuitenkin eduskunnan alainen laitos, ja silloin kun sitä uudistetaan, hallintoakin, on valtavan tärkeää, että se tapahtuu tavallaan eduskunnan alaisuudessa parlamentaarisesti, niin kuin nyt ollaan tekemässä ja pohtimassa. Ja sitäkin pidän erittäin tärkeänä, että vaikka on hyvä, että täällä omia näkemyksiä tuodaan esille — niin kuin pitääkin — niin viime kädessä, kun se on eduskunnan alainen laitos ja näin tärkeä suomalai-

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

sille, sitä uudistettaisiin mahdollisimman laajalla parlamentaarisella yhteisellä näkemyksellä, niin että ei nyt käytettäisi siihen uudistamiseen vaikkapa hallituksen enemmistöä, vaan kyllä näen, että kyllä pitää ihan tasavertaisesti oppositiopuolueitten edustajien ja hallituspuolueitten edustajien mieltä porukalla, mitä me tehdään. Ja itse ainakin lähdän siitä, että sen pitää tapahtua niin, että me yritämme hakea yksimielisyyttä, että Kelaa viedään tähän suuntaan, se on sen verran tärkeä laitos meille. Enkä ole Kelasta puhumassa myönteisesti pelkästään sen takia, että isäni isoisä aikoinaan ministerinä vuonna 38 valmisti sen Kela-lain Suomeen.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elomaa.

17.27 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille esittelystä ja kiitos kollegoille, erittäin hyviä puheenvuoroja.

Tässä varsinaisessa esityksessä ehdotetaan, että Kelan tehtäviä ja organisaatiota koskevia säännöksiä ajantasaistetaan ja tehostetaan. Näin ollen tämä tukisi uusittua organisaatorakennetta. Sähköistä tiedoksiantoa tehostetaan, ja tavoite on, että se koskisi kaikkia etuuksia 2022 loppuun mennessä. Tämä on erittäin hyvä asia. Tämän myötä voimme todeta, että paperinen tiedoksianto vähenee koko ajan ja sähköistä lisätään ja säästöjä tulee, kun kirjeitä ei enää lähetetä.

Mutta tässä kohtaa tässä digiloikan huumassa meidän pitää myös huomata se tosiasia, että meillä on vielä hyvin paljon ikäihmisiä, keski-ikäisiäkin ihmisiä, jotka eivät välttämättä käytä sähköpostia, ei ole tietokonetta. He käyttävät puhelinta ja odottavat sitä kirjettä. Tämä loikka tähän sähköiseen, vain sähköiseen, ei saa olla liian nopea. Ja vaikka turve ei tähän asiaan nyt kuulukaan, niin kohdistan siihen asiaan: turveasiassa mentiin liian nopeasti, ja lopputulos on nyt sitten hyvin ongelmallinen.

Kun otetaan tämä sähköinen käytäntöön, niin täytyy tunnustautua tietystikin, ja se on turvallisuudelle hyvä, kun tunnustaudutaan sisälle sinne ohjelmaan. Se kuitenkin asettaa ongelmia niille ihmisille, joilla ei sitä tietokonetta ole. Tässä riittää haastetta vielä moneksi vuodeksi, että varmasti joka iikka, joka ihminen, saa sen tiedon, mikä kuuluu.

Tässä kohtaa kiinnitän huomiota myös siihen — ja haluan, että myös ministeri kiinnittää huomiota siihen — että Kelan toimipisteitä ei nyt kovin paljoa enää vähennettäisi, koska tiskillä asioimisen pitää vielä kuulua tähän päivään ja puhelimella pitää päästä nopeasti asioita hoitamaan.

Tässä kohtaa tuon myös terveisiä ministerille ja meille kaikille Kelan valtuutetuille ja myös Kelalle. Tapasin erään palveluntuottajan eilen Turussa, Turun TAITO-Koulutus on hänen alueensa, mitä hän edustaa. Kun uudistetaan Kelan organisaatiota, tämän terveisen myötä haluan kiinnittää huomiota näihin pieniin palveluntuottajiin, jotka toimivat yhteistyössä Kelan kanssa. Heidän viestinsä on: palveluntuottajia pitäisi kuulla enemmän, eli toisen sopijapuolen asiantuntemus ja näkemys olisi myös tarpeen kuulla vähän paremmin. Asioiden sujuvuus ja byrokratia tulivat esille tässä meidän tapaamisessamme. Kelalla on suuret osaamisresurssit juristeineen ja asiantuntijoineen. Silti sopimusteksteissä on usein valtavasti sellaista asiaa ja ylimääräisiä lakiviittauksia, että tällainen pieni toimija on ihan helisemässä, ja välttämättä ne asiat eivät edes kuulu palveluntuottajalle.

Näihin pitäisi kiinnittää enemmän huomiota. Muuten tämä esitys on hyvä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Reijonen.

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

17.32 **Minna Reijonen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille esittelystä. Käymme nyt Kelan lainmuutosta tässä läpi.

Oikeastaan Kelaa aina välillä moititaan, mutta ne moitteet ovat usein oikeastaan aika turhiakin. Kela helpottaa paljon ihmisten arkea, jos miettii, mitenkö helposti Kela-kortilla lääkekorvaukset saa apteekista suoraan, lääkärinpalkkioista saa korvauksen suoraan, ei tarvita hirveätä byrokratiasotaa siellä, ja myös lääkekatto kun tulee täyteen, kun ihmiset ovat ostaneet tarpeeksi paljon lääkkeitä, niin että se Kelan katto tulee täyteen, niin sekin hoituu hirveän helposti Kelan kautta suoraan. Aikaisemminhan siinä tarvitsi kirjoittaa jos minkälaista lippua, lappua, mutta nykyään tämä hoituu tosi hyvin apteekin kautta suoraan. Byrokratia on kuitenkin vähentynyt.

Kelalla tehdään tärkeitä töitä, ja kyllä annan arvostusta Kelan työntekijöille ja samalla jaan tuon edustaja Elomaan huolen siitä, että on kannettava huolta niistä, joilla ei ole tietokonetta. On aina pystyttävä asioita hoitamaan ilman tietokonettakin.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ja sitten ministeri, 1 minuutti.

17.33 **Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos oikein paljon kaikille edustajille hyvistä puheenvuoroista. Täällä on paljon kiiteltä Kelaa ja Kelan työntekijöitä. Yhdyn näihin kiitoksiin ja totean, että erityisesti tämän koronakriisin aikana Kela on kyllä osoittanut myöskin joustavuutta: ollaan saatu asiakkaille täysin uusia ja uudenlaisia etuuksia maksuun ja maksuun myöskin ajallaan.

Aivan aluksi haluan sanoa, edustajat Elomaa ja Reijonen, että todella tässä esityksessä mahdollistetaan tämä päätöksen lähettäminen sähköisesti, eli jatkossa on myös mahdollista saada nämä päätökset sähköisesti.

Edustaja Sarkomaa tässä kiinnitti huomiota tähän parlamentaariseen työryhmään, joka todella on asetteilla. Olemme ministeriöstä pyytäneet kaikilta eduskuntaryhmiltä sekä myöskin Kelan hallitukselta esitykset työryhmän jäseniksi, ja tämä työryhmä on tarkoitus asettaa heti, kun esitykset saadaan pyydetyiltä tahoilta. Tässä tietenkin on mahdollista tehdä isompaa tarkastelua Kelan tehtävien ja toiminnan suhteen, mutta koska Kansaneläkelaitoksen perustuslaillinen asema on vahva, niin sen takia näitä merkittävimpiä muutoksia on tärkeää valmistella parlamentaarisesti.

Yhdyn myöskin tähän huoleen, jonka edustajat Sarkomaa ja Sarkkinen nostivat esiin täällä, liittyen Kelan valtuuston parlamentaarisuuteen. Pitäisin tärkeänä, että Kelan valtuustossa kaikki eduskuntaryhmät olisivat edustettuina.

Ja sitten vielä, puhemies, lopuksi haluan sanoa, että tämä selkokielisyys, joka nousi useammassa puheenvuorossa esiin, on äärimmäisen tärkeä asia. Tästä tietysti Kela vastaa itse, että ne päätökset ovat selkokielisiä, ja uskon, että täältä tämä viesti myös menee Kelaan. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 245/2020 vp

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

Valiokunnan mietintö StVM 1/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 1/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Valiokunnan puheenjohtaja, mietinnön esittely, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.35 Markus Lohi kesk (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on kysymys hallituksen esityksestä eduskunnalle tartuntatautilain muuttamisesta ja eräiden pykälien osalta väliaikaisesta muuttamisesta. Esittelyn alkuun haluan kerrata sen, minkätyyppisiä muutoksia hallitus esittää tehtäväksi tartuntatautilakiin. Näitä on neljä kokonaisuutta.

Ensimmäinen on se, että esityksessä ehdotetaan säädettäväksi sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän toimintakyvyn turvaamiseksi viimesijaisesta mahdollisuudesta alueellisesti tai valtakunnallisesti velvoittavasti muuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa.

Toinen kokonaisuus koskee sitä, että esityksessä ehdotetaan säädettäväksi edellytyksistä, joita noudattamalla erilaisia palveluja voidaan koronavirusepidemian aikana tarjota asiakkaille ja toimintaan osallistuville sillä tavoin turvallisesti, että uusien tartuntojen leviämistä voitaisiin mahdollisimman tehokkaasti estää. Näitä toimia ovat koronavirustaudin leviämisen estämiseen tähtäävien hygieniakäytäntöiden edellyttämiseen, tilojen ja pintojen puhdistamiseen sekä riittävien etäisyyksien ylläpitoon liittyvät toimet. Jos nämä eivät riitä, alueellisen tautitilanteen niin vaatiessa toissijaisena keinona yleisten hygieniavaatimusten noudattamisen lisäksi kunta tai aluehallintovirasto voisi tehdä päätöksen, jossa se edellyttää elinkeinonharjoittajia ja muita toimijoita ryhtymään toimenpiteisiin, joilla estetään lähikontaktit asiakastiloissa ja muissa toimintaan osallistuville avoimissa tiloissa. Toiminnan harjoittaja voisi itse toteuttaa omaan toimintaansa parhaiten sopivan tavan järjestää toimintansa siten, että asiakkaiden ja osallistujien välinen lähikontakti olisi tosiasiallisesti mahdollista välttää. Ja sitten aivan viimesijaisena keinona esityksessä ehdotetaan, että kunta tai aluehallintovirasto voisi sulkea asiakkaiden tai osallistujien käyttöön tarkoitetut elinkeino- tai muun toiminnan tilat määräajaksi. Siihen on asetettu kuitenkin hyvin tiukat kriteerit.

Kolmantena asiakokonaisuutena ehdotetaan säädettäväksi vastaavista hygieniavaatimuksista sekä tarvittaessa viranomaispäätöksellä toteutettavasta matkustajamäärien rajoittamisesta henkilöliikenteessä.

Ja neljäs kokonaisuus koskee ehdotusta, jossa säädetään mainittujen velvoitteiden valvonnasta.

Tähän sosiaali- ja terveysvaliokunnan käsittelyyn on antanut viisi valiokuntaa lausunnon, jotka on valiokunnan työskentelyssä otettu huomioon. Käyn tässä läpi muutamia keskeisiä kohtia meidän mietinnöstämme, erityisesti niitä kohtia, joissa hallituksen esitykseen kohdistuu muutoksia.

Otan ensinnä tämän terveydenhuollon ohjaamisen eli esitetyn 9 a §:n lisäämisen, johon perustuslakivaliokunta kiinnitti lausunnossaan vakavaa huomiota sillä tavalla, ettei kyseinen esitys merkittävästi poikkea valmiuslain sääntelystä. Perustuslakivaliokunta näkee,

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

että edes toimivaltuutta täsmentäen normaaliolojen lainsäädäntöön ei ole aivan asianmukaista tehdä tämäntyyppisiä muutoksia.

Tämän johdosta sosiaali- ja terveysvaliokunta toteaaakin, että 9 a § on tarkoitettu viime-sijaisen ohjauksen välineeksi ja käytettäväksi vain tilanteissa, joissa palvelujärjestelmän toimintakyky on vakavasti uhattuna. Näin ollen pykälässä tarkoitettun sääntelyn tarve ilmenee lähtökohtaisesti tilanteessa, jossa käsillä voivat olla myös valmiuslain tarkoittamat poikkeusolot. Valmiuslaissa on erityiset suojakeinot perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiseen sekä eduskunnan aseman varmistamiseksi. Edellä esitettyyn viitaten sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa, että tämä 9 a § sekä siihen liittyen 79 a § poistettaisiin.

Sitten haluan ottaa esille asian, joka on ollut esillä mediajulkisuudessa, jos ei laajasti niin poikkeuksellisen laajasti ainakin sosiaalisessa mediassa ja sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäsenten saamissa kansalaisyhteydenotoissa. Tämä liittyy täsmennykseen, jota ollaan esittämässä karanteenia ja eristämistä koskeviin tartuntatautilain pykäliin.

Kansalaispalautteissahan ollaan oltu varsin huolissaan siitä, että lapset voitaisiin eristää vanhemmistaan pelkän koronaepäilyn takia. Haluan ottaa tämän poikkeuksellisesti esille tässä esittelypuheenvuorossa sen takia, että tähän liittyy, voi sanoa, täydellinen väärinymmärrys. Tässä hallituksen esityksessä ei ole esitetty mitään tämänkaltaista sääntelyä. Päinvastoin, tässä halutaan lakiin ottaa nimenomaan säännökset siitä, että terveydenhuollon yksikön sijaan, jos lapsi tarvitsee eristää, karanteeni ja eristäminen toteutetaan nykykäytännön mukaisesti lähtökohtaisesti lapsen kotona silloin, kun se on lapsen edun mukaista. Voihan olla tilanteita, että lapsen edun mukaista on, että joudutaan eristämään sairaalaan, terveydenhuollon yksikköön tai tietenkin tilanteissa, joissa lapsi on sijoitettu kodin ulkopuolelle, sellaiseen asumisyksikköön. Mutta tämän väärinkäsityksen haluan kerta kaikkiaan oikaista.

Arvoisa puhemies! Otan esille seuraavana kohdan, johon liittyy valiokunnan mietinnössä muutosesityksiä, ja se liittyy ulkotilojen rajaamiseen mahdollisen elinkeinotoiminnan tilojen sulkemisen osalta. Tässä yhteydessä mietinnössään valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että säännöksen sanamuoto on siten rajattu, että se ei — toisin kuin hallituksen esityksen perusteluissa todetaan — koske lainkaan esimerkiksi hiihto- ja laskettelukeskuksia, joissa tulee kuitenkin noudattaa 58 d §:n mukaisesti tehtävää alueellista viranomaispäätöstä lähikontaktien välttämismahdollisuudesta, jos sellainen päätös tehdään, ja tietenkin noudattaa niitä hygieniavelvoitteita, mitä laki säätelee jo lähtökohtaisesti.

Valiokunta korostaa liikunnan merkitystä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kannalta ja ehdottaa, että 58 g §:n 4 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen liikuntamuotojen sulkemismahdollisuus rajataan vain sisätiloissa tapahtuvaan toimintaan. Lisäksi ehdotetaan eläintarhojen ulkotilojen jättämistä sulkemismahdollisuuden ulkopuolelle vähäisen tartuntariskin perusteella. Valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että 58 g §:n 5 momentin mukaan sulkemispäätöstä tehtäessä on otettava huomioon tiedossa oleva asiantuntemus siitä, muodostaako asiakkaiden tai osallistujien fyysinen läheisyys toisiinsa tai yhtä aikaa paikalla olevien ihmisten määrä tai muu sijoittuminen tilassa taikka taudin leviäminen pintojen välityksellä erityisen riskin taudin leviämiselle. Lisäksi on otettava huomioon, onko toiminnassa tai siihen käytettävissä tiloissa erityinen mahdollisuus merkittävien tartuntaketjujen syntymiseen.

Haluan jo tässä vaiheessa todeta, että hallituksen esitys jo sisältää erittäin tiukat kriteerit sille, että viime vaiheessa vain silloin, kun on välttämätöntä, näitä tiloja voidaan sulkea. Siellähän on kriteereinä paitsi tämä taudin ilmaantumisluvun 50/100 000 ylittyminen myös

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

se, että alueella on tautirypäitä, joita ei pystytä jäljittämään, ja ne aiheuttavat merkittävän riskin uusien tartuntojen leviämiseen, sekä se, että tartuntojen määrän arvioidaan johtavan sairaala- ja tehohoidon tarpeen merkittävään lisääntymiseen. Näiden kaikkien pitää toteutua, jotta voidaan siirtyä tähän kaikista vakavimpaan — perusoikeuksien kannalta, elinkeinovapauden kannalta vakavimpaan — vaiheeseen eli rajoittamaan elinkeinotoimintaa sulkemalla joitakin tiloja.

Ja vielä otan esille viimeisen muutoksen, jonka valiokunta teki tähän, ja se liittyy voimaantumiseen ja myös perustuslakivaliokunnan lausuntoon. Näiden muutostenhan, väliaikaisten muutosten, piti olla vuoden 2021 loppuun saakka voimassa, mutta perustuslakivaliokunnan lausuntoon liittyen valiokunta esittää mietinnössään, että nämä muutokset, jotka on tarkoitettu määräaikaisiksi, ovat voimassa 30. kesäkuuta 2021 saakka.

Valiokunnan mietintöön sisältyy myös kaksi lausumaa. Lausuma 1 koskee sitä, että eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto valmistelee [Puhemies: Aika!] pikaisesti säännökset siitä, että tartuntatautilain 58 §:ssä tarkoitettujen asiakastilojen sulkemisen aiheuttamia taloudellisia menetyksiä korvataan elinkeinonharjoittajille. Ja, arvoisa puhemies, jos sallit, niin ihan lyhyesti vielä otan...

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Hyvin lyhyesti.

...tämän toisen lausuman, ja se koskee sitä, että me näemme pikaisen tarpeen tartuntatautilain muuttamiselle siten, että me estämme viruksen tulehusten rajojen yli Suomeen ja mahdollistamme turvallisen matkustamisen.

Tästä, arvoisa puhemies, mietintöön jätettiin yksi vastalause, joka koskee tiettyjä yksityiskohtia, mutta isossa kuvassa näistä esitetyistä muutoksista olimme kyllä hyvin yksimielisiä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ja sitten edustaja Turtiainen. Muistutan edelleen siitä, että meillä on puhemiesneuvoston päätös maskin käytöstä.

17.47 Ano Turtiainen at: Arvoisa puhemies! Korona tarttuu herkästi ihmiskontaktien kautta, kuten muutkin kausiflunssan tapaiset taudit. Kaikki tällaiset sairaudet voivat olla kohtalokkaita varsinkin heikkokuntoisille ja vanhuksille, ja näin on aina ollut. Kaikesta huolimatta yhteiskunnan pyörät täytyy pitää pyörimässä. Hallituksen esityksessä todetaan, että henkilöliikenteen merkitys koronaviruksen leviämisessä ei ole täysin selvää, samoin kuin ravitsemisliikkeiden on havaittu välittävän melko vähän tartuntoja. Silti juuri näitä aloja ollaan kurittamassa.

Arvoisa puhemies! Koronan vuoksi on ylireagoitu, ja sillä on tuhoiset seuraukset. Konkurssiaalto on tulossa, ja Suomi on ajautumassa taloudelliseen perikatoon, ja edelleen hallitus aikoo jatkaa ylireagoitusta poikkeustoimilla, ja se, jos mikä, haisee tarkoitushakuiselta. Sama porukka on viemässä meitä elpymispaketin myötä velkaunioniin ja velkavankeuteen. Kaikki tuo on vakavalla asialla leikkimistä. Itsenäisyydellämme ei pidä leikkiä.

Arvoisa puhemies! Olen jättänyt eduskunnalle ennakoivan toimenpidealoitteen pakkorokotusten estämiseksi. Yle kyseli hiljattain kansanedustajilta kantoja pakkorokottamiseen. Meillä on hyviä esimerkkejä, mihin median aloittamat älyttömyydet voivat johtaa. Ensimmäisenä tulee mieleen ilmastolla huijaaminen.

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

Mediassa on jo puhuttu myös rokotepassista. Siis onko joku sitä mieltä, että ilman rokotetta ihmiset eivät saisi esimerkiksi matkustella vapaasti? Tartuntalakia on aiemmin tulkittu siten, että terveydenhoitohenkilöstöltä on vaadittu rokotuksia jopa irtisanomisen uhalla. Tällainen älyttömyys pitää kitkeä pois yhteiskunnastamme.

Arvoisa puhemies! Mietinnön vastalauseessa höperöimmät ilmeisesti ymmärtämättömyyttään vaativat jopa maskipakkoa. Nyt on ihan oikeasti aika lopettaa tämä pelleily. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Kiuru, minuutin vastauspuheenvuoro.

17.50 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Turtiainen, te annoitte vähintään rivien välistä ymmärtää, että Suomessa olisi tulossa käyttöön rokotepakko, jonka vuoksi ryhdytte valtiopäivätoimiin sen estämiseksi. Tai tältä se ainakin saattoi vaikuttaa, kun tuota puheenvuoroa kuuntelin — jälkikäteen näemme pöytäkirjasta, kuinka lähelle tämä tulkintani osui. Mutta haluan korjata kyllä tuon tiedon tässä saman tien. Me emme ole suunnittelemassa väestön suojausta pakorokottein vaan mahdollistamassa sen, että ihmiset, halukkaat, voisivat ottaa itsellensä rokot suojan tätä covid-19-virusta vastaan.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ollikainen — ilmeisesti poissa. Edustaja Keto-Huovinen.

17.51 Pihla Keto-Huovinen kok: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Mietinnössä sosiaali- ja terveysvaliokunta ei ehdota tässä vaiheessa tartuntatautilakiin otettavaksi säännöstä koronakoiratoiminnasta mutta katsoo hallintovaliokunnan tavoin, että koronakoirien kouluttamista ja hyödyntämistä taudin jäljittämiseksi on syytä selvittää ja arvioida. Kiinnostaisi kovasti tietää, mitä tämä tarkoittaa käytännössä. Miksi esimerkiksi tullikoirilla annettavaa virka-apua ei ole huomioitu tässä hallituksen esityksessä, vaikka ministeri Kiurukin on aiemmin viitannut nimenomaan tullikoiriin ja niillä tarjottavaan virka-apuun? Toki on totta se, että koirien suhteen tarvitaan lisäselvityksiä ja menetelmä ei ole mikään täydellinen taikatemppu, jolla ongelmat ratkeavat. On kuitenkin muistettava, että kaikkiin testausmenetelmiin liittyy omat ongelmansa. Mielestäni meidän on katsottava kaikki kortit ja hyödynnettävä kaikki mahdolliset keinot, jotta voimme pitää yhteiskuntaa mahdollisimman turvallisesti mahdollisimman auki. Siksi haluaisinkin tietää, mitä hallitus aikoo konkreettisesti tehdä asian eteen, ettei tämä jää vain tyhjäksi kirjaukseksi, koska koiradiagnostiikan potentiaali on valtava eikä sitä tule jättää sivuun ja käyttämättä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohi, vastauspuheenvuoro.

17.52 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valiokunnan puolesta voin todeta, että keskustelimme tästä koronakoiradiagnostiikasta ja ei valiokunta siihen negatiivisesti suhtaudu eikä varmasti hallitukseen. Kysymys oli nyt enemmänkin siitä — niin kuin muutamassa muussakin asiassa, jotka liittyvät tuohon vastalauseeseenkin — että halusimme kiireellisesti saada tämän muutoksen voimaan ja... [Puhujan mikrofonin sulkeutuu]

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Mikki hävisi.

Anteeksi. — Tämänkin asia on sellainen, että jos olisi jotain säännöstä haluttu lakiin näistä koronakoirista, niin kyllä se olisi vaatinut tietenkin perusteellisen valmistelun ja miettimisen, miten se hoidetaan. Mutta haluan sen todella sanoa, että emme suhtautuneet tähän negatiivisesti.

Ja kun oli ajatuksia myös siitä, pitäisikö lakiin tulla maskipakko, niin ei siitäkään ollut mitään valmisteluja. Se olisi kyllä viivästyttänyt, jos me olisimme lähteneet näitä uudistuksia pohtimaan, viikkoja ja taas viikkoja. Näitä pitää erikseen miettiä mutta ei tässä yhteydessä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laiho.

17.53 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Meillä on nyt tartuntatautilain muuttaminen ja osin väliaikainen muuttaminen täällä salissa. Sitä on valiokunnassa käsitelty ja mietintö saatu, ja puheenjohtaja Lohi tässä hyvin sitä mietinnön kokonaisuutta aukaisikin. Sen verran tähän vielä palaan, että tässä oli tosiaan neljä eri aihealuetta.

Yksi oli se, että esityksessä ehdotettiin säädettäväksi sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän toimintakyvyn turvaamiseksi viimesijaisesta mahdollisuudesta alueellisesti tai valtakunnallisesti velvoittavasti muuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa. Tämä kohta oli kovin hankala ja monimutkainen ja meni osittain valmiuslain kanssa päällekkäin. Tämä pykäläkohta sitten päädyttiin valiokunnassa poistamaan, koska jos olisi tällainen tilanne, että pitäisi määrätä joku yksikkö, esimerkiksi sosiaalihuollon yksikkö, ottamaan vastaan terveydenhuollon asiakkaita ilman, että heillä on siihen osaamista, kokemusta, niin se olisi aika riskialtista ja potilasturvallisuus voisi vaarantua, ja oltaisiin kyllä jo hyvin poikkeuksellisissa oloissa muutenkin.

No, sitten tässä laissa oli näitä hygieniakäytänteitä, jotka ovat jo nyt pitkälti käytössä, mutta nyt ne ovat lakitasolla asti, ja se on hyvä asia.

Sitten täällä on ehdotettu, että kunta tai aluehallintovirasto voi sulkea asiakkaiden tai osallistujien käyttöön tarkoitettut elinkeino- tai muun toiminnan tilat määräajaksi, ja tämän on kova toimenpide. Ja se onkin viimesijainen keino, milloin se voitaisiin ottaa käyttöön, ja siinä on erilliset kriteerit, joiden pitää täyttyä, niin kuin puheenjohtaja Lohi tuossa edellä kertoi.

Sitten yksi kohta oli tämä matkustajamäärien rajoittaminen henkilöliikenteessä, joka on sekin iso asia, jos ajatellaan esimerkiksi lentoliikennettä, jossa pitäisi matkustajamäärää rajoittaa. Tai jos pitäisi lähiliikenteessä rajoittaa, niin millä tavalla niitä matkustajia laskeetaan? Onko se miten kannattavaa, ja joudutaanko toisaalta jättämään ihmisiä sitten pysäkillä? Kyllä esimerkiksi päiväaikaan, kun vuoroja on harvemmin ja koululaiset pääsevät kouluista, ne joukkoliikennevälineet ovat aika täynnä, ja eihän me voida ajatella, että lapsia jätetään sinne pakkaseen tienposkelle odottamaan. Siinä mielessä tämä kasvomaskivelvoite joukkoliikenteessä olisi hyvä työväline, jolloinka voitaisiin enemmän ottaa matkustajia tai pitää sitä ehkä normaalissa matkustajamäärässä, jos olisi tämä kasvomaskivelvoite, -mahdollisuus huomioitu laissa. Sen takia valiokunta laittoikin mietinnössä tähän lauseen, että valiokunta näkee, että ministeriön tulisi selvittää liikennepalvelujen tarjoajien ja muiden elinkeinonharjoittajien mahdollisuuksia edellyttää kasvomaskin käyttöä asiakkailtaan. Tähän muun muassa myös liikenne- ja viestintävaliokunta kiinnitti huomiota.

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

Tässä yhteydessä haluaisin nostaa esille myös kulttuuritoimijat, jotka voisivat hyvin, jos olisi mahdollisuus kasvomaskivelvollisuuteen, muita turvarajoja huomioiden turvallisesti järjestää myös kulttuuritoimintoja. Olisi hyvä, jos sitäkin voitaisiin miettiä.

Eli tällaisia mahdollisuuksia olisi tietenkin voinut täällä olla enemmänkin. Samoin tämä koronakoiratoiminta, minkä edustaja Keto-Huovinen toi esille: On tietenkin tärkeää, että koulutus koirien osalta jatkuu ja on mahdollista käyttää koiria jatkossakin, koska ei niitä yhtäkkiä sitten saada, jos semmoinen tilanne tulisi. Eihän koira koskaan voi olla välttämättä sataprosenttinen, mutta olisi tällainen seulonta: kun menee isoja liikennemääriä, niin voitaisiin hyvin käyttää ja sitten tarkentaa testillä. Ei näihin kannata suhtautua niin ylimalkaisesti tai ylimielisesti, etteikö niitä voisi hyödyntää. Työkaluja tarvitaan monenlaisia, ja sen takia myöskin sekä koronakoira- että kasvomaskiasia ovat edelleenkin tärkeitä. Ja haluan vielä täällä tuoda tähän kasvomaskiasiaan sen pointin, että kyllähän tämä asia on ollut esillä jo monta kuukautta ja tätä olisi ollut mahdollista valmistella, jos olisi haluttu, mutta ministeriöllä ja hallituksella on tässä selkeä poliittinen vastahanka, että he eivät halua tätä asiaa viedä eteenpäin.

Tärkeä asia, mihin otettiin lausumalla kantaa, oli nämä ulkorajat, että sieltä koronaa ei valu Suomeen. Nyt sitä valitettavasti on jo ehtinyt valua, uutta muuntovirusta, mutta on tärkeää, että on selkeät pelisäännöt, miten pääsee Suomeen. Onko se sitten testi tietyn ajan sisällä tehtynä vai rajalla tai rokotetodistus — näitä mahdollisuuksia pitäisi arvioida, ja kiirehdiin ministeriötä tuomaan tämä lakiesitys.

Ja sitten, mikäli joudutaan silti poikkeukselliseen tilanteeseen, [Puhemies koputtaa] että joudutaan näitä toimitiloja laittamaan kiinni, niin on jo olemassa korvausmahdollisuus näille yrittäjille, kun sehän ei ole heistä riippuvainen.

Haluan vielä nostaa tässä lopuksi esille, että lasten ja nuorten asema nostettiin tässä mietinnössä vahvasti esille. Valiokunta oli siitä hyvin yhtä mieltä, että lasten ja nuorten etu ja kokonaisarvio pitää huomioida, ja se on myöskin sitten sen takia tarkasti kirjoitettu myös tässä eristämiskohdassa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lindén.

18.00 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Valiokuntamme, siis sosiaali- ja terveysvaliokunnan, puheenjohtaja edustaja Lohi perusteellisesti esitteli valiokunnan mietinnön, ja siihen ei ole mitään lisättävää. Sen takia pystyn oman sanomani tässä tiivistämään kyllä tähän paikalta pidettävään 3 minuutin puheenvuoroon.

Tässä tehtiin todella laaja kuuleminen. Laskin, että niiden viiden eri valiokunnan asiantuntijoita, joita kuultiin, oli yhteensä noin 200. Varmasti eduskunnassa on laajempiakin kuulemisia monien asioiden osalta ollut, mutta kun tässä kuitenkin teimme määräaikaista ja eräitä pykälälisäyksiä tartuntatautilakiin, niin tämä oli todella mittavaa, varmasti se oli myös tarpeellista.

Kritiikkihän on tullut jossain määrin jo sieltä loppusyksyn kaikkein vaikeimmasta koronahuipusta alkaen siitä, miksi näitä pykäläiä ei olla saatu aikaisemmin. No, hallitushan jätti esityksensä jo ennen meidän istuntotaukoamme, ja esimerkiksi me sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, kuten myös lausuntovaliokunnassa, työskentelimme sitten tammikuun istuntotauon aikana, ja nyt tänne varsinaiselle ensimmäiselle työviikolle olemme saaneet tämän päätöskäsittelyyn, mikä on erittäin hieno asia.

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

Tässä valmiuslaki on mainittu muutamaan kertaan, ja olen ymmärtänyt, että se yleinen ajattelutapa kulkee nyt sitä latua, että me haluamme hyvin pitkälle säästyä siltä tilanteelta, että julistettaisiin poikkeustilanne ja sen myötä aktivoitaisiin tiettyjä valmiuslain pykälä. Tuo valmiuslain 86 §:hän nyt jää tietyllä tavalla juuri siihen käyttöön, kun me poistimme tästä tämän 9 a §:n, ja sitten 118 § on se, jolla vastaavasti voidaan sitten säädellä enemmän ihmisten liikkumista ja näitä asioita, joihin liittyviä kysymyksiä me sitten taas saimme kyllä sisällytettyä tähän lakiin.

Täytyy muistaa, että tässähän on kysymys nyt keinoista. Minusta valiokunnan puheenjohtaja korosti hyvin sitä, että kun on sellainen julkisuudessa oleva käsitys, että nämä tulevat heti voimaan tai nyt alkaa jotain dramaattisesti heti tapahtua, niin niinhän ei ole, vaan nämä ovat keinoja. Mutta nyt täytyy muistaa, mikä on se tilanne, missä keinoja tarvitaan. Tarkistin tuossa juuri tämän päivän koronatartuntaluvut. Tänään on rekisteröity 438 uutta tartuntaa. Ilmaantuvuusluku kahdelta viikolta per 100 000 asukasta on nyt 94 — 18 päivää sitten se oli 64. Se on siis kahdessa ja puolessa viikossa noussut 50 prosenttia. Loppusyksyn korkein ilmaantuvuusluku oli 112, siellä joulukuun alussa, ja silloinhan, näin olen kuullut, valmiuslain käyttöönottoa vakavasti harkittiin, joten kyllä me vakavan paikan edessä Suomessa [Puhemies koputtaa] olemme, ja nämä pykälät ovat ehdottoman tarpeellisia. Saattaa olla, että näitä keinoja joudutaan myös [Puhemies koputtaa] käyttämään.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Sarkkinen.

18.04 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Koronatilanne on tällä hetkellä melko vakaa, mutta tilanne on räjähdysherkkä, ja mahdollisuus epidemian merkittävään pahenemiseen on todellinen. Erityisen riskin muodostaa muuntovirus, joka leviää perusmuotoa ärhäkämmin, ja nyt me käymmekin kilpajuoksua muuntunutta ja aggressiivisesti leviävää virusta vastaan. Rokotusten eteneminen ja edessä siintävä kesä tuovat odotushorisonttiimme helpotusta, mutta helpotuksen aika ei ole vielä. Rajoitustoimia tarvitaan siis edelleen, ja lainsäädännön on mahdollistettava riittävät toimet väestön terveyden suojelemiseksi ja terveydenhuollon kantokyvyn turvaamiseksi.

Käsillä oleva lakimuutos antaa viranomaisille lisää alueellisia toimivaltuuksia viruksen leviämisen estämiseksi. Muutoksen myötä hygieni- ja väljyyssuositukset muuttuvat velvoittaviksi. Lisäksi tulee mahdollisuus sulkea korkean riskin tiloja kuten kuntosaleja. Nämä nyt tulevat uudet toimivaltuudet, rajoitusmahdollisuudet, ovat tärkeitä. Toivottavasti niitä ei jouduta käyttämään, mutta voi olla, että joudutaan. Totean kuitenkin, että eivät tämä laki ja nämä uudet toimivaltuudet yksin mitään ratkaise vaan varovaisuutta tarvitaan edelleen, ja jos tilanne tulee erityisen pahaksi, niin silloin kuitenkin se valmiuslaki on se työkalu.

Arvoisa puhemies! Epidemian torjuntakeinoista säätäminen on tasapainoilua taudin leviämisen estämisen ja elinkeinovapauden turvaamisen välillä. Samalla, kun me estetään taudin etenemistä, pyritään minimoimaan elinkeinonharjoittajille aiheutuvat haitat. Toisaalta sääntelyllä myös mahdollistetaan elinkeinon harjoittamisen jatkuminen. Kun säädetään sulkemista kevyemmistä rajoitteista sekä toimenpiteiden asteittaisesta voimistumisesta sekä hillitään tartuntataudin leviämistä, mahdollistetaan myös elinkeinotoiminnan jatkuminen yhteiskunnassa ja ehkäistään toivottavasti yhteiskunnan ja talouden laajempia sulkuja. Terveys ja talous eivät oikeastaan olekaan vastakkain, vaikka tämä onkin tasapainoi-

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

lua, vaan taudin mahdollisimman hyvä ja ennakollinen torjunta on parasta myös taloudelle ja työllisyydelle.

Haluan tässä yhteydessä kiittää sosiaali- ja terveystalokuntaa ja muita valiokuntia ja lausunnon antajia lakiesityksen käsittelystä. Tähän, kuten valiokunnan puheenjohtaja esitti, tehtiin useita muutoksia ja täsmennyksiä hyvin tiiviissä työskentelyaikataulussa.

Kasvomaskista totean sen verran, että kasvomasakit ovat tärkeä lisä yhtenä epidemian torjuntatyökaluna, mutta en näe, että me voisimme luopua muista varotoimista maskien avulla, ja kyllä me nähdään muista maista sekin, että maskit eivät valitettavasti ole mikään ihmelääke, vaikka hyvä lisä ovatkin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Rehn-Kivi.

18.07 Veronica Rehn-Kivi r: Arvoisa puhemies, värderade talman! Sosiaali- ja terveystalokunta on saanut valmiiksi mietintönsä tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta. Olen erityisen iloinen siitä, että saimme valiokunnassa tuloksen, joka huomioi lasten ja nuorten oikeudet, ja siitä, että lasten ja nuorten vapaa-ajan toimintojen ja harrastusten rajoittamisen tulee aina olla viimesijainen toimenpide.

Rajoitukset eivät siis nyt koske urheilua ja liikuntaa, joka tapahtuu ulkona, mikä tuntuu erityisen tärkeältä nyt ennen hiihtolomia tänä lumisena talvena. Myöskään eläintarhoja ei suljeta, paitsi ne osat, jotka ovat sisätiloissa. Olemme valiokuntakäsittelyssä huomioineet erityisesti lasten ja nuorten hyvinvoinnin.

Värderade talman! Jag är glad över att vi nått ett resultat i utskottet som tar fasta på barns och ungas rättigheter och att en begränsning av deras möjligheter till fritidsverksamhet och hobbyer alltid måste vara en sistahandsåtgärd. Vi måste i alla fall i alla situationer se till barnens helhetsvälmående.

Det är viktigt att alla beslut om strängare restriktioner eller avstängning av verksamhet både i utrymmen, trafikmedel och till exempel i nöjesparker måste föregås av andra åtgärder för att bromsa spridningen av viruset, såsom handhygien, tillräckliga avstånd, munskydd eller maximiantal personer som träffas. Bara ifall dessa åtgärder inte visar sig vara tillräckliga kan man kommun- eller regionvis gå över till striktare begränsningar.

I betänkandet ingår även en kläm som förutsätter en snabb utredning av hur privata aktörers inkomstbortfall ska ersättas ifall de lider av avstängning i mer än 14 dagar.

Lagen om smittsamma sjukdomar är ett verktyg som gör det möjligt att snabbt kunna reagera i ett läge då viruset sprider sig oroväckande och andra åtgärder inte hjälper. Jag hoppas ändå att vi inte ska behöva ta i användning de nya paragraferna och i stället försöka hindra spridningen med hänsynstagande av andra genom vårt eget beteende.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kauma.

18.09 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Tämä laki on tarpeellinen, mutta joitakin huolenaiheitakin siihen liittyy. Itse olin käsittelemässä tätä lakiesitystä talousvaliokunnassa, jossa pohdimme erityisesti elinkeinoelämän tilannetta. Tämän lain tarkoitushan on vähentää lähikontakteja, ja yhtenä, ehkä myöskin tietyllä tavalla ääri vaihtoehtona on se, että elinkeinonharjoittaja joutuu sulkemaan tilojaan kerrallaan enintään 14 vuorokaudeksi. Jokainen ymmärtää sen, että lähes millä tahansa toimialalla siitä tulee aika nopeasti ongelmia

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

yrittäjälle, kun ei saa tuloja ja kuitenkin pitää maksaa palkat ja vuokrat ja muut kiinteät kustannukset.

Myöskin perustuslakivaliokunta otti tähän kantaa sillä tavalla, että jos rajoitus kestää enemmän kuin yhden sulkemispäätöksen enimmäisrajaksi säädetyn 14 vuorokauden ajan, on taloudellisista menetyksistä suoritettava kohtuullinen kompensaatio. No, nyt sitten pitää pohtia, mikä on se kohtuullinen kompensaatio, ja tätä me pohdimme talousvaliokunnassa. Nimittäin yhdeksi vaihtoehtoksi on esitetty kustannustuen kaltaista muotoa. Nythän meillä on ollut täällä eduskunnassa käsittelyssä kaksikin erilaista kustannustukea, on ykkönen ja kakkonen. Niissä molemmissa on ollut se ongelma, että noin 70 prosenttia niistä hakemuksista on hylätty, ja se johtuu pitkälti siitä, että kriteerit ovat olleet aika tiukat. Niissä on muun muassa vaadittu, että liikevaihdon on täytynyt alentua vähintään 30 prosenttia, ja siitä ylimenevä osa on sitten voinut tulla huomioiksi näissä korvauksissa. Myöskin tuen suuruuden on täytynyt olla vähintään 2 000 euroa. Nyt on niin, että tosiaan aika moni yritys on jäänyt ilman tätä tukea. Näin ollen me otimme talousvaliokunnassa sen kannan, että jos ei tämäntyyppinen tuki kuin kustannustuki sovellu tähän, niin sitten on löydettävä jokin muu mahdollinen tukimuoto, jolla kompensoidaan elinkeinonharjoittajille näitä menetyksiä. Erityisesti huolenaiheeksi tulee se, että jos näitä ketjuuntuu monta peräkkäin, niin silloin tulee aika pitkiä kausia, jolloin elinkeinonharjoittaja ei saa lainkaan tuloja.

Yksi huomioon otettava asia on myöskin se, että tässähän jää ikään kuin 14 vuorokauden omavastuu aina yrittäjälle, koska siltä ajalta lähtökohtaisesti ei saa korvauksia. Ja sitten vielä sekin, arvoisa puhemies, että tässähän ei oteta myöskään loppuasiakkaiden vaateita huomioon, eli esimerkiksi jos kuntosalilla on jollain henkilöllä vaikkapa kuukausikortti ja hän ei pääsekään sinne salille, niin voi olla, että sitten asiakkaallakin on vaateita sitä kuntosaliyrittäjää kohtaan. Näihin asioihin ei otettu tässä mietinnössä, arvoisa puhemies, kantaa, mutta olen kuitenkin tyytyväinen siitä, [Puhemies koputtaa] että valiokunta otti lausumaehdotuksen, jossa otetaan kantaa siihen, [Puhemies koputtaa] että näitä kustannuksia pitää pystyä elinkeinonharjoittajalle kompensoimaan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Löfström.

18.13 Mats Löfström r: Ärade fru talman! Jag har varit med och behandlat lagförslaget i grundlagsutskottet och varit med och godkänt utlåtandet till lagförslaget om ändringar av smittskyddslagen. De flesta ändringarna är temporära men utgör en inte helt okomplicerad juridisk helhet. Därför har utskottet också hört många sakkunniga i ärendet.

Grundlagsutskottet slår bland annat fast att de temporära ändringarna får vara i kraft till maximalt den 30 juni, inte till den 31 december som regeringen föreslog. Det här följer helt den linjedragning som utskottet tidigare också gjort både med beredskapslagens förordningar och andra begränsningar för att säkerställa att åtgärder som har effekter på grundlagsenliga rättigheter inte kan vara i kraft längre än nödvändigt. Den här ändringen har nu gjorts av social- och hälsovårdsutskottet på ett helt korrekt sätt.

För tillfället pågår omfattande vaccineringskampanjer som förhoppningsvis ska kunna öka takten i vår, och vi vet inte hur läget kommer vara i sommar. Förhoppningsvis är det så bra att den här lagen inte behöver förlängas utan att vi i stället kan börja leva mer normalt igen. Det kommer framtiden utvisa, men riksdagen vill ändå att man granskar det epidemiska läget mer ofta än mer sällan då man föreslår den här typens verktyg. Därför kommer de tempo-

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

rära ändringarna vara i kraft i cirka fyra månader, inte 10 månader som föreslagits. Om det finns fog att förlänga dem behövs i så fall ett nytt förslag till riksdagen i slutet av maj eller tidigt i juni.

Själva lagförslaget handlar om att kunna göra många av dagens frivilliga rekommendationer till beslut från ansvariga smittskyddsmyndigheter. Det ger också möjligheter att begränsa en del verksamheter och maxantalet som kan samlas för vissa aktiviteter och på vissa platser, exempelvis köpcentrums allmänna utrymmen eller gym. Det ger också möjlighet att begränsa maxantalet i kollektiva fortskaffningsmedel med maximalt 50 procent. Det betyder att färjornas kapacitet skulle kunna begränsas med så mycket. Det är något som flera rederier redan har som frivillig begränsning i dag och som beslutats av dem själva.

Det är ändå viktigt att understryka att dessa begränsningar inte träder i kraft automatiskt, och jag hoppas själv att de inte naturligtvis behöver användas alls. Lagen bara möjliggör att dessa åtgärder vidtas av ansvarig smittskyddsmyndighet. Det betyder också att det med dessa möjligheter kommer mer ansvar för kommuner och för regionalförvaltningsverk. Riksdagen har inte en möjlighet att lägga in veto mot detta, vilket riksdagen har med beredskapslagen, utan här delegeras nu makt temporärt till smittskyddsmyndigheter i enlighet med den regionala approach som man haft.

På Åland är det frågan om Ålands landskapsregering eller någon annan av självstyrelsens myndigheter som får den här uppgiften av lagen. För att man ska få använda sig av dessa begränsningar behöver vissa incidenstal gällande antal smittade överskridas, 25 eller 50 per 100 000 de senaste 14 dagarna. Vissa kommuner och regioner i Finland, exempelvis Åland, skulle i dag inte få ta i bruk några av dessa begränsningar eftersom smittoläget är så bra i områdena. På så vis säkerställer man att inga begränsningar kan vidtas utan att det finns motiv för det. Att exempelvis kunna begränsa köpcentrums allmänna utrymmen, gym eller maxantalet på en färja har ju nämligen påverkan på grundlagsenliga rättigheter såsom näringsrätt och skydd av egendom, men kan begränsas med hänsyn till social trygghet och rätten till liv. Hur som helst understryker grundlagsutskottet också att det är viktigt med ekonomisk kompensation från staten till de verksamheter som i så fall drabbas, något också ekonomiutskottet har lyft upp, på samma sätt som till restaurangerna i våras.

Dessa begränsningar, ärade fru talman, får också tas i bruk på Åland, men enbart ifall landskapsregeringen vill använda sig av verktygen, så även om kriterierna uppfylls kommer begränsningar inte börja gälla på Åland utan landskapsregeringens aktiva beslut. Det här följer således helt och hållet upplägget i den vanliga smittskyddslagen, något som man avviker från gällande regleringen av restaurangerna. Ur ett självstyrelsepolitiskt perspektiv är regleringen om restaurangerna i praktiken mer komplicerad och juridiskt avvikande än vad som här föreslås då beslutsmakten i detta fall helt och hållet stannar på Åland.

Okomplicerade är den här typens lagförslag ändå inte heller ur självstyrelseperspektiv. Just därför hörde grundlagsutskottet Ålands landskapsregering i ärendet. Ur självstyrelsens perspektiv är det ur ett mer teoretiskt avstamp intressant att diskutera ifall de här ändringarna går in på självstyrelsens behörighet eller inte. Smittsamma sjukdomar är enligt självstyrelselagen helt och hållet rikets lagstiftningsbehörighet, men är det också det om man utvidgar tillämpningsområdet? Här kan det argumenteras på olika sätt, men det är ändå en sak som inte grundlagsutskottet tar ställning till eftersom det inte är utskottets uppgift. Ifall man vill klargöra det måste man i så fall låta högsta domstolen, som enligt lagen är ansvarig för den saken, göra det.

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

Grundlagsutskottet är ändå mån om att understryka att det är självstyrelsen som på Åland är den myndighet som fattar aktiva beslut i frågan om eventuella åtgärder. Det här var något grundlagsutskottet fäste uppmärksamhet på också gällande begränsningarna om restaurangerna, där vi i utskottet inte såg några hinder för att de aktiva besluten om de begränsningarna också skulle fattas på Åland, av landskapsregeringen, och inte av statsrådet i Helsingfors. Här blir den beslutsmakten dock kvar på Åland, och landskapsregeringen avgör ifall man vill använda verktygen om smittoläget på Åland är så högt att lagen får användas.

Arvoisa rouva puhemies! Ahvenanmaan maakunnan hallitus tai jokin toinen hallintovastuun saanut itsehallinnon viranomainen päättää Ahvenanmaalla käyttöön otettavista rajoituksista. Jotta näitä rajoituksia voitaisiin ottaa käyttöön, tulee tiettyjen ilmaantuvuuslukujen ylittyä: joko 25 tai 50 tartuntatapausta 100 000:ta henkeä kohti viimeisten 14 päivän aikana. Jotkut Suomen kunnista ja alueista, esimerkiksi Ahvenanmaa nyt, eivät tänä päivänä saisi ottaa käyttöön näitä rajoituksia, sillä tartuntatautilanne on niin hyvä. Niin varmistetaan, ettei rajoituksia voi ottaa perusteettomasti käyttöön. Tämä on oikein hyvä varaventiili, joka samalla toimii porkkanana, jolla varmistetaan, että kannamme kaikki yhdessä vastuumme pitämällä tartuntatautiluvut alhaisina. Näin yhteiskunta voi toimia normaalimmin eikä rajoituksia tarvita.

Arvoisa puhemies! Itsehallinnon näkökulmasta on teoreettisemmalta pohjalta mielenkiintoista keskustella, puuttuvatko nämä muutokset itsehallinnon toimivaltaan vai eivät. Tarttuvat taudit ovat kokonaan valtakunnan lainsäädäntövallassa, mutta ovatko ne myös siinä tapauksessa, jos soveltamisaluetta laajennetaan? Tässä yhteydessä voidaan argumentoida eri tavoin, mutta perustuslakivaliokunta ei ota tähän kantaa, sillä se ei ole valiokunnan tehtävä. Perustuslakivaliokunta korostaa kuitenkin, että itsehallinto on Ahvenanmaalla se viranomainen, joka tekee aktiivisia päätöksiä mahdollisista toimenpiteistä. Tähän perustuslakivaliokunta kiinnitti huomiota myös ravintoloita koskevissa rajoituksissa, sillä emme nähneet valiokunnassa esteitä sille, että aktiiviset päätökset koskien rajoituksia tehtäisiin Ahvenanmaalla maakunnan hallituksen toimesta eikä Helsingissä valtioneuvoston toimesta.

Arvoisa puhemies! Lopuksi: tässä tapauksessa päätösvalta pysyisi kuitenkin Ahvenanmaalla ja maakunnan hallitus päättää, halutaanko työkaluja käyttää sellaisessa tapauksessa, jossa tartuntatilanne on niin korkealla tasolla, että lakia voidaan käyttää Ahvenanmaalla. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Strand.

18.21 Joakim Strand r: Tack, värderade talman! Taitaa olla nyt aika lailla tasan vuosi siitä, kun nämä ensimmäiset koronataipaukset ilmenivät Suomessa.

Det är ungefär exakt ett år sedan de första coronafallen i Finland, och vi står nu än en gång för en proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar. Här har sagts mycket och jag tänker inte förlänga debatten.

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

Muun muassa edustaja Kauma toi hyvin esiin elinkeinoelämän näkökulman ja ne asiat, joista olemme talousvaliokunnassa puhuneet. Täytyy sanoa, että siellä Kauma ja moni muu opposition edustaja on erinomaisesti tehnyt kyllä työtä tässä yhdessä meidän kanssamme, varsinkin kun ollaan pyritty peilaamaan elinkeinoelämän näkökulmaa. Tänäa aiemmin puhuttiin ravintoloista ja varmaan puhutaan tänään myöhemminkin, mutta siinäkin tapauksessa pitäisi jatkuvasti muistaa se toinen puoli, se, että sielläkin on 77 000 ihmistä töissä, aika lailla matalapalkkaista, nuorta väkeä. Perheet mukaan lukien asia koskee sielläkin yli sataatuhatta ihmistä.

Så det här har det senaste året varit en balansgång mellan hälsa och ekonomi, och på det sättet går de ju hand i hand, att om hälsoläget är väldigt dåligt så går det inte heller bra för ekonomin. Men man måste alltid komma ihåg den andra sidan av kakan, och därför är jag själv nöjd med att den här inte är i kraft längre än till 30.6.

Elikkä toivotaan, että tilanne nyt kesällä olisi semmoinen, että voitaisiin pikkuhiljaa päästä eroon näistä rajoituksista, ja kehotan kaikkia ottamaan rokotteen ja käyttämään maskia. Kuten kollega Rehn-Kivi hyvin totesi, paljon tässä on kiinni ihan meidän omasta käyttäytymisestämme.

Det allra mesta beror på vårt eget beteende, oavsett vilka begränsningar eller annat som finns. Rehn-Kivi tog också upp det här ur näringsidkarens inkomstbortfalls synvinkel — jag hoppas verkligen det är staten som står för fiolerna i de fall när regioner eller kommuner själva går in för begränsningar.

Elikkä oletan, että valtio kyllä sitten korvaa näille elinkeinonharjoittajille mahdolliset menetykset, ettei se lankea kunnille tai seuduille, ettei tule sellaista tilannetta, että tavallaan ollaan sitten sulkematta tai jotain näitten korvausten pelon vallassa tai muuta. Tähän ehkä toivoisin ministeriltä kommenttia, jos onnistuu. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kiviranta.

18.23 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Olen juristi ja joskus toiminut eduskunnan perustuslakivaliokunnassa neljä vuotta puolueeni valiokuntavastaavana. Mutta nyt en ehkä ihan jaksa ottaa tätä perustuslakinäkökulmaa vaan puhun vähän vapaammin — toivottavasti osuu kuitenkin jossain määrin myöskin perustuslakiin.

Koronaviruksen torjumiseksi yhteiskunnan on tehtävä monia uhrauksia, ja kaikkien on tavalla tai toisella osallistuttava yhteisiin talkoisiin viruksen leviämisen estämiseksi. Kaikissa rajoitustoimissa on silti tietysti otettava huomioon niiden laajemmat vaikutukset, jotka voivat olla terveyden ja hyvinvoinnin sekä talouden kannalta erittäin merkittäviä. Näin on esimerkiksi lasten ja nuorten harrastustoiminnan kohdalla. Siksi lasten ja nuorten ryhmäharrastukset tulisi mahdollisuuksien mukaan sallia pandemiasta huolimatta, sillä niiden vaikutus lasten ja nuorten sekä perheiden hyvinvointiin on kiistaton.

Arvoisa puhemies! Sama koskee osittain myös aikuisten liikuntaharrastuksia. Aikuisten on syytä pidättäytyä ainakin koronan leviämisalueilla ryhmäliikunnasta, mutta yksin tehtävä liikunta olisi tärkeää sallia. Tartuntariski ei nykytiedon valossa ole kuntosaleilla kovin korkea, kunhan etäisyyksiä kunnioitetaan ja hygieniasta pidetään hyvää huolta. Talvi-

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

seen vuodenaikaan kelit ovat ulkoliikuntaa ajatellen usein arvaamattomat ja välillä niin kävely, juoksu kuin hiihtokin ovat haastavia. Yleisen jaksamisen, hyvinvoinnin ja mielenterveyden vuoksi olisi tärkeää jättää mahdollisuuksia myös sisäliikuntaan, esimerkiksi kuntosalien, tenniksen, sulkapallon ja muiden koronaystävällisempien lajien myötä. Yksityisten liikuntapaikkojen sulkeminen olisi tässä tilanteessa mielestäni virhe, aivan kuten myös nuorten harrastustoiminnan rajoittaminen. Taloudelliset menetykset on kuitenkin korvattava yrittäjille, jos sulkemisiin kuitenkin päädytään.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Viljanen.

18.25 Heidi Viljanen sd: Arvoisa puhemies! Vielä meidän vain täytyy edelleen jaksaa taistelua tämän viruksen kanssa. On huomattavissa, että moni alkaa siihen väsyä, ja on jopa kuultu vähätteleviä puheenvuoroja, jopa tänään tässä salissa, mutta kuten ministeri Kiuru hyvin sanoi, kyllä meidän täytyy edelleen tunnistaa ja tunnustaa tämän tilanteen vakavuus ja se, että emme ainakaan tilastojen mukaan ole menossa helpompaan suuntaan, vaan päinvastoin. Tiedetään kuitenkin se, että rokoterintamalla on tulossa helpotusta, ja toivotaan, että rokotekattavuus lisääntyy sitä vauhtia kuin on odotettavissa ja toiveena. Toivottavasti myös kesä tuo helpotusta virusrintamalla. Mutta edelleen meidän on mietittävä niitä keinoja, joilla me pystytään ennakoivasti varautumaan pahenevaan tilanteeseen, ja siitä tässä on kyse.

Ei ole kyse siitä, että ottaisimme rajuja toimia käyttöön nyt tänään ja tässä ja joka paikassa, vaan nyt annetaan valtuuksia alueellisille ja paikallisille viranomaisille tehdä niitä ennakoivia nopeita toimia ja tiukempia rajoituksia. Tietysti erityisesti tässä noudatetaan hallituksen hybridistrategiaa ja mennään porrastetusti näissä toimissa. Ja nyt tietysti tämä leviämisvaiheessa oleva kunta tai leviämisvaiheessa oleva alue on se keskeinen, mitä tässä keskustelussa on nyt todettu. Eliikkä leviämisvaiheessa voitaisiin jopa sulkea kahdeksi viikoksi asiakkaiden ja osallistujien käyttöön tarkoitetut elinkeino- tai muun toiminnan tilat, joissa on erityinen tartuntamahdollisuus, esimerkiksi liikuntatilat.

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäsenten on tietysti aina mietittävä asioita terveysturvallisuus etunenässä, ja kuitenkin me tunnistettiin valiokuntakäsittelyssä hyvin paljon niitä huolia ja asioita, mitä eri valiokunnat lausunnoissaan meille lähettivät ja mitä lukuisissa asiantuntijakuulemisissa tuli esiin. Tietysti se, mistä tässäkin salissa on tänään puhuttu, on lasten ja nuorten asiat ja se, että jos heiltä vähennetään harrastustoimintaa, niin miten se pystytään huomioimaan. Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitääkin tärkeänä, että lasten ja nuorten harrastustoiminnan mahdollistaminen pyritään rajoitusten toteuttamisessa turvaamaan terveysturvallisuus huomioon ottaen, ja on tärkeää, että rajoitustoimien vaikutuksista lapsiin ja nuoriin kerätään tietoa jatkuvasti ja vahvistetaan lapsivaikutusten arviointia, kun näitä rajoitustoimenpiteitä tehdään. Taloudesta meillä on kaikilla huolia, ja siitä myöskin sosiaali- ja terveysvaliokunta on tehnyt ihan lausumaehdotuksen, samoin kuin rajaturvallisuudesta. On monia asioita, jotka koetaan yhteisesti tärkeinä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lohi.

18.28 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Haluan kiittää alkuun erittäin hyvistä puheenvuoroista, joita täällä lukuisat edustajat ovat käyttäneet, muun muassa edustajat

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

Kauma ja Strand ja niin edelleen, ja kiinnittäneet huomiota myös tähän elinkeinoelämän näkökulmaan.

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta mietinnössään toteaa, että ”Suomen tilanne on alkuvuodesta ollut maltillinen sekä tartuntamäärien että terveydenhuollon kapasiteetin riittävyyden suhteen”, ja isossa kuvassa edelleen käsittääkseni on tällainen se tilanne, etenkin kun vertaamme moniin muihin Euroopan maihin. Kysymys onkin nyt siitä, että näillä muutoksilla annetaan lisää työkaluja käyttöön tarvittaessa, mutta ei pelkästään tarvittaessa, vaan kuten täällä myös liikenteen rajoitusten osalta valiokunta lisäsi, ainoastaan siinä tilanteessa, että lain edellytykset täyttyvät ja se on välttämätöntä epidemian torjumiseksi.

Nämä eivät siis ole semmoisia, että laitetaan nyt kaiken varalta, että ei ainakaan lähde leviämään, vaan pitää olla tilanne, jossa on välttämätöntä. Pitää muistaa, että näillä rajoituksilla äärimmillään käytettynä, jos mennään vaikkapa sulkemaan liiketiloja, on paitsi taloudellista merkitystä myös — jos ryhmäliikuntatiloja ja kuntosaleja suljetaan — meidän hyvinvointiamme, ihmisten hyvinvointia ja kansanterveyttäkkin, heikentävä vaikutus. Sen takia meidän pitäisi lähteä nyt siitä, että me kaikki toivomme, että näitä ei tarvitsisi ottaa käyttöön ja epidemia pysyisi niin maltillisena Suomessa edelleenkin, että ei tarvitsisi mitään osin käyttää näitä työkaluja, mitkä rajoittavat elinkeinotoimintaa. Mutta jos niitä joudutaan käyttämään, niin silloin tämä lausumaehdotus on, että kyllä hallituksen pitää lähteä rakentamaan joko kustannustuen yhteyteen tai erillisenä välineenä tukimekanismi, kuten perustuslakivaliokunta lausunnossaan toteaa, niin että ainakin niissä tilanteissa, joissa sulkeminen on yli kaksi viikkoa, maksetaan kohtuullinen kompensatio niistä menetyksistä, joita syntyy elinkeinotoiminnalle.

Kaiken kaikkiaan haluaisin itse todeta tästä koronatilanteesta, että toivoisin, että se yhteinen viesti olisi nytten meiltäkin sen tyyppinen, että jaksetaan vielä hetki, nyt tarvitaan rajoitustoimenpiteitä, mutta tulevaisuudessa näyttää olevan parempi tilanne. Ei siis sellainen viesti, että nyt oltaisiin lyömässä joitain kovia piippuun, kovia rajoituksia. Niitä otetaan vain jos ne ovat välttämättömiä, koska kaikki rajoituspuheet ja puheet siitä, että nyt pitää koventaa linjaa, luovat elinkeinoelämään ja yrittäjiin, jotka ovat nyt valtavassa ahdingossa, lisää epävarmuutta ja tuskaa, ja semmoista meidän ei tule lisätä, vaan luodaan nyt toivoa. Me tarvitaan rajoitustoimia vielä, pandemia ei ole ohi, mutta edessä päin on valoisampi tulevaisuus — kevättä kohti.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Keto-Huovinen.

18.31 Pihla Keto-Huovinen kok: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Edustaja Lohi totesi aiemmin valiokunnan puheenjohtajana, ettei koronakoiriin suhtauduttu negatiivisesti vaan koronakoirien mukaan ottaminen nyt olisi viivästyttänyt tätä lain voimaantuloa.

Kuten aiemmin totesin, koiradiagnostiikka on valtava potentiaali, ja jo nyt on nähty, että vaikka meillä on rokotteet, niin tämä tilanne ei ole ihan heti ohitse, ja tämä tuskin tulee olemaan myöskään viimeinen pandemia.

Kyysisinkin vielä, mitä konkreettisia toimia hallitus on asian osalta tehnyt, jotta koiradiagnostiikka voisi olla osa hybridistrategiaa niin nyt kuin tulevaisuudessa, ja onko lainsäädäntötoimiin ryhdytty virkakoirien toimintaedellytysten varmistamiseksi, koska saamieni tietojen perusteella muun muassa Tullissa oli jo aloitettu ja koulutuskin eteni siellä hyvin mutta se lopetettiin, koska lakiin ei tullut toimivaltasäännöksiä.

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Juuso.

18.32 **Kaisa Juuso ps:** Arvoisa rouva puhemies! Otin puheenvuoron tässä varmistaakseni vain, että meidän pykälämuutosesitykset eivät jää esittämättä, kun en tiennyt, tuleeko tässä vielä sitten yksityiskohtainen käsittely. Voinko esittää tässä nämä pykälämuutokset?

Puhemies Anu Vehviläinen: Hetkinen, pikku selvitys tähän näin. — Eli tämä käsittely keskeytetään ja huomenna ennen äänestyksiä tehdään ne yksityiskohtaiset esitykset. Eli keskeytämme hetken päästä tämän istunnon, kunhan on puhujalista käyty loppuun, ja huomenna jatkamme tätä ensimmäistä käsittelyä ja sen jälkeen sitten äänestämme. — Ja sitten edustaja Ovaska.

18.33 **Jouni Ovaska kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Keskustelun alussa käytiin aika värikästäkin keskustelua maskipakosta. Se nyt ei ole enää onneksi tässä sillä tavalla korostunut, mutta haluaisin kysyä vielä, onko ollut laajemmin valmistelun yhteydessä puhetta maskipakosta ja siitä, että jos tilanne todella vaikeutuu, niin onko siihen mahdollisesti valmiuksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja nyt ministeri Kiuru, 2 minuuttia.

18.34 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän mahdollisuudesta kiittää myös eduskuntaa. Viidessä valiokunnassa tehtiin valtava työ ja se tehtiin tämän perinteisen istuntokauden ulkopuolella. Jokainen kansanedustaja, joka on venynyt näissä talloissa, on ollut kyllä todella hienosti isänmaan asialla.

Olen kiitollinen ja iloinen siitä, että näitä uusia valtuuksia nyt saadaan. Me olemme jo kesällä aloittaneet tämän lainsäädännön valmistelun, ja koko syksy näitä yksityiskohtia sitten jankattiin sen lokakuisen yleisen esittelyn jälkeen, joka myös oppositiolle tehtiin. Sen jälkeen saimme tämän lopulta joulukuussa tänne eduskuntaan, mikä kertoo siitä, että näiden perusteiden esittäminen ongelmattomasti välttämättömyys- ja oikeasuhtaisuusvaatimusten näkökulmasta onnistui, mutta se vaati kyllä todella huolellista ja aikaa vievää valmistelua, ja on hienoa, että me tänään olemme tässä tilanteessa.

Nämä ehdotetut muutokset, jotka tässä on, ovat nimenomaan sellaisia, jotka luonteeltaan vielä edelleen sääntelyä täsmentävät, ja siltä osin olen kovin iloinen siitä, että ollaan saatu tämä esitys nyt tänään tältä ulos. Myös nämä ponnet, jotka tässä on, ovat juuri nautan kantaan tässä ajassa, olennaisia havaintoja siitä, mitä pitää tehdä.

Rajalain osalta me tulemme tuomaan tämän esityksen mahdollisimman pian. Tänään on saatu kyllä läpimurtoa myös siinä valmistelussa aikaan, eli oletan, että voin näitä hyviä uutisia teille aika pian tuoda.

Mitä tulee sitten tämän jatkoon, niin nythän tässä keskustelussa kovasti spekulointiin, millä aikataululla nämä asiat pannaan toimeen. Ensinnäkin tehtävänä on päivittää tämä hybridistrategia, jolla nämä kaikki nykyiset rajoitustoimet ja sosiaali- ja terveysministeriön ohjaus kentälle annetaan. Sitä hybridistrategiaa päivitetään heti, kun me saamme tämän kokonaisuuden ulos. Tänään käsitin, että ensi viikolla voitaisiin olla siinä tilanteessa, että ehkä keskiviikkona näin kävisi. [Puhemies koputtaa] Eli me hyvin nopeasti päivitimme tä-

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

män hybridiohjelman tarjoamaan kunnille, [Puhemies koputtaa] aveille sekä näille pandemiaryhmille kättä pidempää epidemian hallinnan tehostamiseksi.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Ovaska. — Ei ollutkaan puheenvuoroa. — Sitten edustaja Reijonen.

18.37 Minna Reijonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Tartuntataudit ovat aina vakava asia, ja ne on otettava vakavasti. Tämä lainsäädäntö on ollut iso haaste, ja tässä melko yksimielisesti on menty eteenpäin.

Ehkä jatkossa toivoisin, että jos tulee tällaisia kriisejä eteen ja joudutaan tällaisiin isoihin asioihin menemään, niin heti alussa nimettäisiin vastuuministeri tällaisiin tapah-tumiin. Nyt tässä korona-aikana olisin kaivannut semmoista, että heti, ripeästi olisi nimet-ty vastuuministeri. Se olisi voinut auttaa jossakin vaiheessa. Se on ehkä toive tulevaisuutta varten. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Asian käsittely keskeytettiin.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi henkilöautojen romutuspalkkiosta vuosina 2020 ja 2021 annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 257/2020 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 1/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 1/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Esittelypuheenvuoro, valiokunnan puheenjohta-ja, edustaja Kymäläinen.

Keskustelu

18.38 Suna Kymäläinen sd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Liikenne- ja viestintävaliokunta on käsitellyt romutuspalkkiota koskevan lakiehdotuksen tehokkaasti ja ripeällä aikataululla, jotta muutos saadaan mahdollisimman pikaisesti voimaan. Esitykses-sä ehdotetaan, että romutuspalkkion myöntämisen edellytyksiä tarkennetaan lisäämällä lain 2 §:ään uusi momentti, jonka mukaan yhden uuden henkilöauton, sähköavusteisen polkupyörän, joukkoliikenteen kausilipun tai joukkoliikenteen matkustusoikeutta sisältä-vän yhdistämispalvelun hankintaan voidaan myöntää vain yksi romutuspalkkio. Valiokun-ta toteaa mietinnössään, että se pitää erittäin valitettavana, että romutuspalkkiota koskevan sääntelyn viranomaistulkintoista on syntynyt epäselviä ja ikäviä tilanteita erityisesti romu-tuspalkkion hakijoiden mutta myös automyyjien kannalta.

Arvoisa rouva puhemies! Valiokunnan esittelevältä ministeriöltä saaman selvityksen mukaan nyt voimassa oleva laki on sanamuodoltaan riittävän yksiselitteinen ja siihen ei si-sälly sääntelykokonaisuus ja lain tarkoitus huomioon ottaen tulkinnanvaraisuutta. Kuten jo

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

lähetekeskustelussa tuotiin esille, sääntelyn yksiselitteisen selkeä tarkoitus on ollut yksi romutuspalkkio yhden auton hankintaan. Tästä tuntuu olevan ainakin tässä talossa yksimielisyys, ja samalla tavoin toimittiin jo aiempienkin romutuspalkkioiden kohdalla vuosina 2015 ja 2018.

Valiokunta pitää kuitenkin mietinnössään kokonaistilanne ja toimivaltaisen viranomaisen tekemät tulkinnat huomioon ottaen perusteltuna, että sääntelyä täsmennetään nyt esityksessä ehdotetulla tavalla. Valiokunta korostaa mietinnössään, että toimivaltaisen viranomaisen laintulkintojen ja kansalaisille annettavien ohjeistusten tulee olla johdonmukaisia ja kaikilta osin sellaisia, että vilpittömässä mielessä toimivalle kansalaiselle tai yritykselle ei aiheudu tulkintoista ja päätöksistä kohtuuttomia seurauksia. Valiokunta pitää myös erittäin tärkeänä, että romutuspalkkion hakijoiden ja autoalan yritysten oikeusturva toteutuu asianmukaisesti.

Arvoisa rouva puhemies! Valiokunta pitää myös tärkeänä, että ajoneuvoja koskevien rekisterimerkintöjen ja niitä koskevien ilmoitusvelvollisuuksien osalta arvioidaan, onko niitä koskevassa sääntelyssä muutostarpeita. Tämä johtuu siitä, että saadun selvityksen mukaan osassa romutuspalkkiohakemuksista on ollut epäselvyyksiä. Tästä syystä on hyvä jatkossa käydä läpi myös asiaa koskeva lainsäädäntö kokonaisuutena ja arvioida, pitäisikö sääntelyä joltain osin kehittää esimerkiksi omistajanvaihdoksiin liittyvän rekisterimerkintöjä koskevan sääntelyn osalta.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Traficomin tarkoituksena on olla yhteydessä nyt kaikkiin niputuspalkkiohakemuksia tehneisiin ja varmistaa, että kaikilla hakijoilla on varmasti oikea tieto siitä, miten prosessi etenee ja mitä sääntöjä sovelletaan. Lainsäädännön osalta asiassa on tehty kaikki se, mitä voidaan, ja nyt on toimivaltaiten viranomaisten tehtävä hoitaa asia kuntoon.

Valiokunta katsoi, että lakiehdotus on tarpeen käsitellä kiireellisellä aikataululla, jotta se saadaan mahdollisimman pian voimaan. Valiokunta pitää mietinnössään esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta ehdottaa, että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan mietintö on yksimielinen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Tolvanen.

18.42 Kari Tolvanen kok: Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys ja valiokunnan mietintö ovat hyvinkin tarpeellisia mutta samalla hyvinkin surullisia, koska tässä on nyt aiheutunut yksittäisille kansalaisille ja autoliikkeille aikamoinen sotku. Ja mistä se on johtunut? Se on johtunut siitä, kun toimivaltainen viranomainen, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, on antanut kansalaisille sellaisia ohjeita, jotka eivät olleet alkuperäisen lain mukaisia. Toki Traficom on toimivaltainen viranomainen, mutta toki olisi toivonut, että esimiesvirasto eli liikenne- ja viestintäministeriö olisi käyttänyt sitä ohjaavaa toimintaa tässä jo paljon aikaisemmin, että tällaista sotkua ei olisi tullut.

Mutta niin tai näin, nyt on katsottava eteenpäin, ja kuten tuossa valiokunnan puheenjohtajakin sanoi, tässä on suuri huolenaihe niistä yksittäisistä kansalaisista sekä automyyjistä, jotka ovat saaneet viranomaisilta vääriä ohjeita ja toimineet sen mukaisesti — totta kai, vilpittömässä mielessä. Rikosoikeuden puolella tällainen viranomaisen antama väärä ohje voi olla jopa anteeksiantoperuste, ja kun rikosoikeushan on pakottavaa, kovaa oikeutta ja tämä on tällaisista pehmeää oikeutta, niin toivoisi nytten, että Traficom kantaisi sen vas-

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

tuun, mikä sille kuuluu, ja myös pitäisi huolta, että nämä yksittäiset kansalaiset ja autoliikkeet saavat oikeutta, nimenomaan sellaiset, jotka ovat toimineet vilpittömässä mielessä. Toki täällä on tullut esiin epäilyjä, että jotkut ovat toimineet vilpillisessä mielessä, ja sitä hän tämä ei tietenkään koske.

Nyt kun saimme selvitystä Traficomilta, miten he aikovat toimia, niin se ei minusta ollut oikein riittävää, että otetaan yhteyttä. Kyllä tässä nyt pitää ottaa lusikka kauniiseen käteen ja todeta, että virhe on tapahtunut ja ne kansalaiset ja autoliikkeet, jotka ovat toimineet vilpittömässä mielessä viranomaisten ohjeiden mukaan, ovat oikeutettuja siihen, että heille ei tule mitään taloudellista vahinkoa. On aivan pöyristyttävää, mikäli tässä joudutaan näiden ihmisten taholta käynnistämään oikeusprosessi, joka saattaa kestää vuosia ja joka saattaa maksaa paljon. Eihän se näin voi olla. Kyllä näille ihmisille, jotka ovat toimineet oikein, viranomaisten ohjeiden mukaan, on ehdottomasti korvattava ne vahingot, jotka heille ovat aiheutuneet — ei ole niin suurista summista kysymys.

Ja nyt sitten tämän hallituksen esityksen jälkeen tämä laki on täysin selvä, ettei ole kahta sanaa, miten pitää toimia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Könttä.

18.45 Joonas Könttä kesk: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tämä nyt käsittelyssä oleva laki on todellakin aika lailla yksimielinen ja siinä mielessä tarpeen, että tämä epäselvä tilanne tai epäselvyys saadaan korjattua, joskin on hyvä muistaa, että vuosina 2015 ja 2018 käytössä ollut romutuspalkkiolaki oli silloin tekstisisällöltään suhteellisen samansisältöinen, mitä tulee näihin sääntöihin — nyt tässä uusimmassa oli jonkun verran poikkeuksia näihin käyttötarpeisiin — ja siinä mielessä on ehkä jopa äärettömän outoa, missä kohtaa sitten viranomainen lähti tätä aiempaakin tulkintaa, joka on ollut, muuttamaan tällä tavalla. Mutta niin kuin täällä jo hyvin kuultiin kahdessa edellisessä puheenvuorossa, täytyy nyt katsoa eteenpäin ja pohtia, mitä nyt tapahtuu.

Rouva puhemies! Minusta tämän lain hyväksymisen jälkeen oleellinen kysymys tässä on kansalaisten oikeusturva ja se, kuinka näiden kansalaisten kohdalla menetellään, jotka, kuten edustaja Tolvanenkin mainitsi, ovat toimineet vilpittömässä mielessä. On hyvä erottaa nämä henkilöt, jotka ovat halunneet käyttää tätä lakia hyväksi ja ovat itse syyllistyneet tai tehneet mahdollisia erheytyksiä. Se on asia erikseen, ja kukaan ei tarkoita, että näitä heidän hakemuksiaan pitäisi hyväksyä, jos siellä on sääntöjä rikottu. Mutta miten toimitaan niiden lainkuuliaisten henkilöiden kohdalla, jotka ovat noudattaneet viranomaisten ohjeita, suullisia ja kirjallisia, ja jotka ovat toimineet tässä vilpittömässä tarkoituksessa, mahdollisesti jo romuttaneet niitä autoja ja mahdollisesti tilanneet, sitoutuneet hankkimaan uuden auton, se on nyt kaiken a ja o. En nopealla etsinnällä löytänyt oikein vastaavaa tilannetta.

Minusta kokonaisuus ja kohtuus täytyy huomioida. Sen, mikä ei ole oikein eikä kohtuullista, ei soisi olevan lakikaan. Täytyy sanoa, että tässä tapauksessa tammöinen tie, jota edustaja Tolvanenkin maalaili, että jos kansalaiset joutuisivat oikeuden ja raastuvan kautta hakemaan oikeutta, kuulostaa kyllä erittäin, erittäin kohtuuttomalta. Toivoisin, että tässä myös toimivaltainen viranomainen eli Traficom, niin kuin edellä kuultiin, kantaisi vastuun, myöntäisi tehdyt virheet, joita ei ainakaan vielä olla myönnetty. Toivon todella, että näissä yhteydenotoissa näille kansalaisille ei lähdetä sille tielle, että ikään kuin aiempia lupauksia petetään ja että se oikeusaste on ainoa tie eteenpäin. Tässä täytyy nyt kyllä ajatella

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

kansalaisia ja varsinkin heitä, [Puhemies koputtaa] jotka ovat kaikkia sääntöjä ja viranomaisohjeita noudattaneet ja toimineet niin kuin ovat uskoneet ja viranomaisilta saaneet kuulla, että on oikein.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Ollikainen.

18.48 **Mikko Ollikainen r:** Arvoisa rouva puhemies, ärade fru talman! Vi behandlar skrotningspremierna som beviljas under fjolåret, under 2020, och 2021, och här har det ju varit ett bekymmer med tolkningarna kring hur många skrotningspremier man kan ha. Det här är beklagligt, att man har kunnat ha flera bilar, och nu har då den här preciseringen gjorts att man kan få en skrotningspremie. Det här borde ju ha varit från första början, och det är väldigt beklagligt att det här har tolkats på flera olika sätt. Med tanke på invånarnas rättsskydd är det jätteviktigt att myndigheterna agerar på ett förtroligt och bra sätt.

On todella valitettavaa, että tässä on nyt käynyt näin. Tekeväälle sattuu aina silloin tällöin, mutta kaikkien kansalaisten pitäisi kyllä luottaa viranomaisiin, kuten täällä on mainittu, ja myönnetään sitten, että on tehty virheitä.

No, nyt tämä laki muutetaan siten, että se on kunnossa. Mutta tulevaa ajatellen opitaan nyt tästä ja sitten mennään eteenpäin. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Torniainen.

18.50 **Ari Torniainen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Kuten liikenne- ja viestintävaliokunnan puheenjohtaja tämän mietinnön esitteli, mietintö on yksimielinen. Se, että jotakin lakia saadaan selkeytettyä yhdellä yksi-sanalla, on omasta mielestäni erittäin hyvä. Kaiken kaikkiaan se romutuspalkkiolaki, mikä meillä on tällä hetkellä voimassa, on yksiselitteinen myöskin, aivan kuten asiantuntijakuulemisessa liikenne- ja viestintäministeriön edustaja kertoi oman näkemyksensä, että nykyinen laki on sanamuodoltaan riittävän yksiselitteinen ja siihen ei sisälly sääntelykokonaisuus ja lain tarkoitus huomioon ottaen tulkinnanvaraisuutta.

Itseäni kovasti ihmetyttää, miten sitten toisella viranomaisella, joka käytännössä tulkitsee lakia, voi olla erilainen näkemys asiasta, ja se, että Liikenne- ja viestintäviraston, Traficom, sivuilla, sähköposteilla ja muutenkin ohjeistuksen kautta on tullut erilainen tulkinta, tuntuu todella eriskummalliselta. Kansalaiset ja autoliikkeet ovat joutuneet tässä todellakin kärsijöiksi niissä asioissa, kun on tullut näitä niin sanottuja nippuromutusasioita, eliikä useita autoja on viety romutettavaksi siinä uskossa, että he saavat jokaisesta autosta romutuspalkkion.

Itse vilpittömästi toivon, että kun tämä laki nytten astuu voimaan, niin tämän jälkeen kaikki on selvää ja voidaan mennä asioissa eteenpäin. Mutta se, mitä on tapahtunut tässä matkan varrella, omasta mielestäni tulee myöskin selvittää: nimenomaan Traficom, itsensä sisällä se, mitä on tapahtunut, ja myöskin yhdessä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa se, onko siellä sähköpostinvaihdossa tai muualla tapahtunut epäselvyyksiä. Se ei ole pelkästään yhden ministeriön tai jonkun muun viraston asia, vaan yhdessä tulee selvittää.

Ja mikä täällä on edellisissä puheenvuoroissa myöskin tullut, niin kuten edustaja Tolvanen toi esille, myöskin omasta mielestäni on tärkeää se, että ne kansalaiset ja autoliikkeet, jotka ovat toimineet vilpittömästi ohjeistuksen ja ohjeiden mukaisesti, eivät saa joutua kär-

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

simään tässä asiassa. Asiaa omasta mielestäni ei pidä viedä oikeusasteille. Silloin, jos se menee oikeusasteiden käsiteltäväksi, siinä ei voita kukaan muu kuin asianajajat, lakimiehet. Siinä ei ole voittajia muuten. Itse toivon, että tämä asia selvitetään kunnolla ja ne kansalaiset ja autoliikkeet, jotka ovat vilpittömästi toimineet ohjeiden mukaan, ovat oikealla asialla ja eivät joudu kärsijöiksi tässä asiassa. [Puhemies koputtaa]

Tämä lakiesitys on nyt hyvä ja toivottavasti menee ripeästi eteenpäin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kärnä — poissa. Edustaja Mäenpää.

18.53 Juha Mäenpää ps: Arvoisa rouva puhemies! Valmistelin aika pitkän tekstin tähän, mutta kyllä näyttää siltä, että puheenvuorot ovat olleet niin hyviä, että taidan jättää osan sanomatta.

Tässä on nyt paljon puitu sitä luottamuksensuojaperiaatetta, mitenkä ihmiset ovat vilpittömin mielin toimineet tässä ohjeistuksen mukaan. Sen verran haluaisin teillekin tarkentaa, että kun olen nyt saanut useita viestejä näiltä romutuspalkkioon monella autolla osallistuneilta, niin näitä ohjeita moniromuttamisesta on — pääosin ne ovat Traficomista, mutta niitä on myös liikenne- ja viestintäministeriön henkilöiltä. Aikaisemmin kerroinkin ehkä sen kärkevimmän esimerkin: kerrottiin, että 30 autoa voi romuttaa yhtä autoa silmällä pitäen, mistä asiakas oli kysynyt, ja se on vahvistettu, ja se on kirjallisena.

Mutta kenellekä tämä asia kuuluu, arvoisa rouva puhemies? ”Valtioneuvostolla tarkoitetaan toisaalta pääministerin ja ministereiden muodostamaa yleistä hallintovaltaa käyttävää toimielintä eli Suomen hallitusta ja toisaalta valtioneuvoston yleisistunnon ja ministeriöiden muodostamaa hallitus- ja hallintoasioiden päätöksentekuelintä. Valtioneuvostossa on 12 ministeriötä. Kukin ministeriö vastaa toimialallaan valtioneuvostolle kuuluvien asioiden valmistelusta ja hallinnon asianmukaisesta toiminnasta.” Tässä on vähän tullut semmoinen tunne, että halutaan pestä käsiä ja pompotella tätä, mutta minun mielestäni tämä aika selkeästi vetää yhteen sen, kenelle tämä asia kuuluu. Liikenne- ja viestintäministeriön yksi hallinnonala on Liikenne- ja viestintävirasto Traficom. Käsitlemme nyt lakia romutuspalkkiosta, jossa tarkennetaan lakia. Syynä tähän ovat sekä Traficomien että ministeriön viranhaltijoiden tulkinnat ja ohjeet siitä, että yhden vähäpäästöisen auton hankintaan voi kansalainen käyttää useita romutuspalkkioita romuttamalla useita autoja.

Nyt on ongelmana enää se, mitä tapahtuu niille kansalaisille ja autoliikkeille, jotka ovat tehneet kaupan vähäpäästöisestä autosta hyödyntäen useita romutuspalkkioita vilpittömin mielin ennen tätä lain tarkennusta. [Puhemies koputtaa] Tähän vaikuttavat ainakin hallintolaki, perustuslaki ja vahingonkorvauslaki, ja ne suojaavat tässä mielestäni autoliikkeitä ja auton romuttajia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Sankelo — poissa. Edustaja Strand.

18.57 Joakim Strand r: Tack, värderade talman! Vi diskuterar alltså en ändring av lagen om skrotningspremie för personbilar.

Ja aika lailla yksimielistä täällä taitaa olla. En halua itsekään enää pitkittää tätä iltaa. Totean, että edustajat, muun muassa Ollikainen ja Könntä ja moni muu, ovat puhuneet täällä erinomaisen hyvin.

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

Om man tar den här mer principiella vinklingen här så måste medborgarna kunna lita på myndigheter. Man skulle också önska att Traficom här skulle vara betydligt mer tydlig och, som bland annat kollegan Könttä var inne på, att de som förfarit i god tro inte heller ska behöva lida för det.

Eliikkä mikäli ollaan vilpittömässä mielessä oltu liikkeellä ja luotettu viranomaisiin ja lakeihin ja muuta, niin siitä ei saisi koitua ylimääräistä vaivaa näille ihmisille eikä kenellekään muullekaan.

Det är en av grundpelarna i ett samhälle att man ska kunna lita på myndigheter och det är också en annan grundpelare att när man har gjort misstag i lagstiftningen så korrigerar man det.

Eliikkä yhtä tärkeätä on myös sitten korjata tämäntyyppisiä virheitä, kuten täällä nyt tänään tehdään. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kymäläinen.

18.58 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Todellakin toistan sen, mitä tästä moneen otteeseen on sanottu niin tämän käsittelyn osalta kuin jo tuolla lähetekeskustelussa: tämä on ennen kaikkea surullinen esimerkki siitä, miten lain tarkoitusta voidaan tulkita väärin, ja siitä aiheutuu monille kohtuuttomia seuraamuksia, niin näille romutuspalkkion hakijoille kuin sitten myöskin yritysten oikeusturvan osalta. Muistutan nyt vielä, että kuten tuolla valiokunnassa saimme kuulemisessa tiedon, laki on vastaavan ministeriön, valmistelevan ministeriön, mielestä jo valmiiksi yksiselitteinen eikä sen pitänyt mahdollistaa muunlaista tulkintaa kuin sen, että yksi todistus yhden auton hankintaan. Mutta syystä tai toisesta toisin nyt kävi, ja sen vuoksi varmuuden vuoksi teimme tämän selkeyttävän lainsäädännön, josta valiokunnalla on yksimielinen kanta. Me emme halua valiokuntana joutua tulevassa vastaavanlaiseen tilanteeseen, jossa joudumme korjaamaan selkeää tahtotilaamme ja tarkentamaan lakia niiltä osin, mitä ei selkeästi laissa ole erikseen kielletty, vaan haluamme, että voimme luottaa siihen, että toimivaltaiset viranomaiset osaavat tulkita lakia niin kuin lainsäätäjä on lakia tarkoittanut tulkittavaksi.

Totesin jo tuossa esittelypuheenvuorossa, että lainsäädännön osalta on nyt tehty kaikki se, mitä on tehtävissä, ja toimivaltaisten viranomaisten tehtävä on hoitaa jatkossa tämä asia kuntoon. Olen kuitenkin vahvasti sitä mieltä, että tämä asia on tutkittava niin Traficomin kuin ministeriön osalta, mitä on tapahtunut, ja valiokuntana toivomme saavamme mahdollisimman selkeän ja kattavan kuvan tästä asiasta myös tulevassa, jotta vastaavien tilanteiden välttäminen tulevaisuudessa on mahdollista.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Löfström.

19.00 Mats Löfström r: Ärade fru talman! Vi diskuterar här ändringen av lagen om skrotningspremier för personbilar och en teknisk ändring för att rätta till en felaktighet eller en tolkning som Traficom har gjort och som varit emot lagstiftarens avsikt och som nu bara kommer möjliggöra att man helt enkelt kan skrota en bil för att få åtnjuta den här förmånen.

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

Det här är en mycket motiverad ändring och det har varit mycket bra anföranden här tidigare i kväll, för det är viktigt att säkerställa att de här pengarna som budgeteras av riksdagen räcker till att så många som möjligt ska kunna åtnjuta den här skrotningspremien så att vi får maximalt många nya miljövänliga bilar eller cyklar på vägarna och att man inte riskerar få en sådan situation att vissa privatpersoner börjar panta bilar på samma sätt som man pantar tomflaskor eller tomburkar. Det är inte vad man har avsett med den här skrotningspremien.

På samma sätt som det också har lyfts upp i debatten är det viktigt att man kunnat lita på myndigheter, och vid sidan av att man nu gör den här preciseringen från utskottets sida, enhälligt från riksdagens sida, så är det också viktigt att man för en diskussion med berörda myndigheter om hur en sådan här typ av tolkningsproblem har uppstått från första början, eftersom utskottet också bedömer att lagtexten från början var väldigt tydlig på den här punkten.

19.03 Kari Tolvanen kok: Arvoisa rouva puhemies! Tosiaan nyt on katsottava eteenpäin, ja kuten totesin, me emme tarvitse yhtään kalliita, aikaa vieviä oikeudenkäyntejä tänne, vaan Traficom on hoidettava se, mitä heidän on tehtävä. He ovat tehneet virheen, ja heidän on korvattava vahingot.

Mutta sitten toinen asia, mikä nyt tuli edustaja Mäenpään puheenvuorossa ilmi, on mielestäni huolestuttava. Mehän liikenne- ja viestintävaliokunnassa teimme jo periaatepäätöksen, että otamme tämän asian käsittelyyn, miten Traficom ja liikenne- ja viestintäministeriö ovat toimineet, mutta kuulemisessa ainakaan minulle ei tullut sellaista käsitystä laisinkaan, että ministeriö olisi tästä asiasta antanut mitään ohjeita. Tämä on ainakin minulle ihan uusi asia, jos tämä pitää paikkansa, niin kuin edustaja Mäenpää sanoi, että te olette saanut tai te olette nähnyt jonkun viestin, jossa ministeriö olisi siis nimenomaan antanut ohjeita tästä niputtamisesta, että se olisi sallittua. En tiedä, ymmärsikö oikein sen. Siis Traficom on antanut, mutta jos ministeriö on antanut, niin täytyy todella selvittää, mitä tässä on tapahtunut, ja faktat kaivaa esiin. Se on kaikkien edun mukaista. Ja jos emme valiokuntana siihen pysty, niin sittenhän meillä on laillisuusvalvontaviranomaiset, jotka siihen kyllä pystyvät. Mutta asia on todella selvitettävä perin pohjin kaikkien oikeusturvan takia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mäenpää.

19.05 Juha Mäenpää ps: Arvoisa rouva puhemies! Sen verran vielä haluan kiittää liikenne- ja viestintävaliokuntaa, että mielestäni te olitte saaneet siihen mietintöön hyvin puristettua tämän salin hengen, mikä huokui kansanedustajista.

Sen verran haluan teille tässä nyt vielä kertoa, että tiedossani on ainakin yksi tapaus — en tiedä, minkä verran niitä on, mutta on semmoinen tapaus — että yksi perhe on kerinnyt romuttaa isän auton, äidin auton, tyttären auton ja kaksi pihassa ollutta vanhempien vanhaa autoa, jotka ovat täyttäneet nämä autolle asetetut kriteerit, ja kun he ovat sitten menneet ostamaan uutta autoa, niin heille on kerrottu, että vain yhdestä saa tämän palkkion. Vaikka uutta autoa nyt eivät ole uskaltaneet tilata, kun ei tiedä, mihin laki menee, niin toivoisin, että siellä Traficomissa pystyttäisiin käyttämään semmoista maalaisjärkeä tällaisessa tapauksessa, että on keritty romuttamaan autot mutta ei ole sitten tämän sekaannuksen takia uskallettu tilata uutta.

Ei mitään, kiitoksia vaan liikenne- ja viestintävaliokunnalle tästä mietintöluonnoksesta.

Pöytäkirja PTK 5/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Torniainen.

19.07 **Ari Torniainen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä lakiesityshän on erittäin pieni, mutta sillä on isot vaikutukset, niin kuin ollaan tässäkin keskustelussa huomattu. Yhdellä sanalla voidaan vaikuttaa isoon asiaan. Kaiken kaikkiaan, niin kuin jo omassa aikaisemmassa puheenvuorossani totesin, toivon, että tämä menee hyvin ja ripeästi eteenpäin, ja kiitän myöskin omalta osaltani siitä, että liikenne- ja viestintävaliokunnassa erittäin ripeästi, yhdessä kuulemisessa käytännössä, saatiin asia valmisteltua ja mietintö valmiiksi. Mietintö on lyhyt ja ytimekäs, ja siinä on otettu erittäin hyvin huomioon myöskin tämä kansalaisten näkökulma, mitä tulevaisuudessa pitää tapahtua. Tämä osoittaa myöskin sen, että kyllä täällä eduskunnassa pystytään toimimaan ripeästi silloin, kun tarve vaatii. Se on hyvä asia.

Mutta kun tässä keskustelussa on käyty läpi, mitä on tapahtunut aikaisemmin, tämän nykyisen, voimassa olevan lain aikana — minkälaisia ohjeita on saatu suomalaisilta viranomaisilta, olkoot ne puhelimitse saatuja tai sähköposteilla saatuja, tai sitten myöskin Traficomin sivuilla on ollut ohjeita, joita on sitten osittain poistettu ja laitettu takaisin joitakin uusia ohjeita — niin kyllä suomalaisessa yhteiskunnassa kansalaisten täytyy voida luottaa viranomaisten ohjeisiin ja neuvoihin, miten toimitaan asiassa. Se tuntuu tässä ihmeelliseltä, että viranomaisilta on saatu ristiriitaisia ohjeita, jotka ovat olleet käytännössä niin selkeitä, miten toimitaan, ja sitten on tapahtunut jotakin.

Itsekin olen saanut aika valtavasti paljon sähköpostia ja yhteydenottoja puhelimen välityksellä myöskin niiltä kansalaisilta, jotka ovat romuttaneet jopa 40 ja eräskin 60 autoa — eräs autoharrastaja, joka on kerännyt autoja aikanaan — siinä uskossa, että saa jokaisesta autosta sen romutuspalkkion, ja on sitten tilannut uuden auton. Jos hän nyt joutuu kärsijäksi tässä, että hän ei saa kuin ainoastaan yhden romutuspalkkion, niin itse toivon, että näin ei käy, vaan meidän yhteiskunta myöskin vastaa siitä, jos viranomaisilta tulee ristiriitaista ohjetta tai lakia on tulkittu väärin viranomaisten taholta. Itse toivon, että kansalaiset ja auto-liikkeet eivät joudu tässä kärsijöiksi.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 257/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

10. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 10.2.2021 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 19.32.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen